VINYL

'KIJK DAAR LOOPT EEN ULTRA!'
LAURIE ANDERSON
KID MONTANA
CLOCK DVA
XENAKIS

GRATIS GRAMMOFOONPLAATJE
MET THEATRE OF HATE
EN PUBER KRISTUS

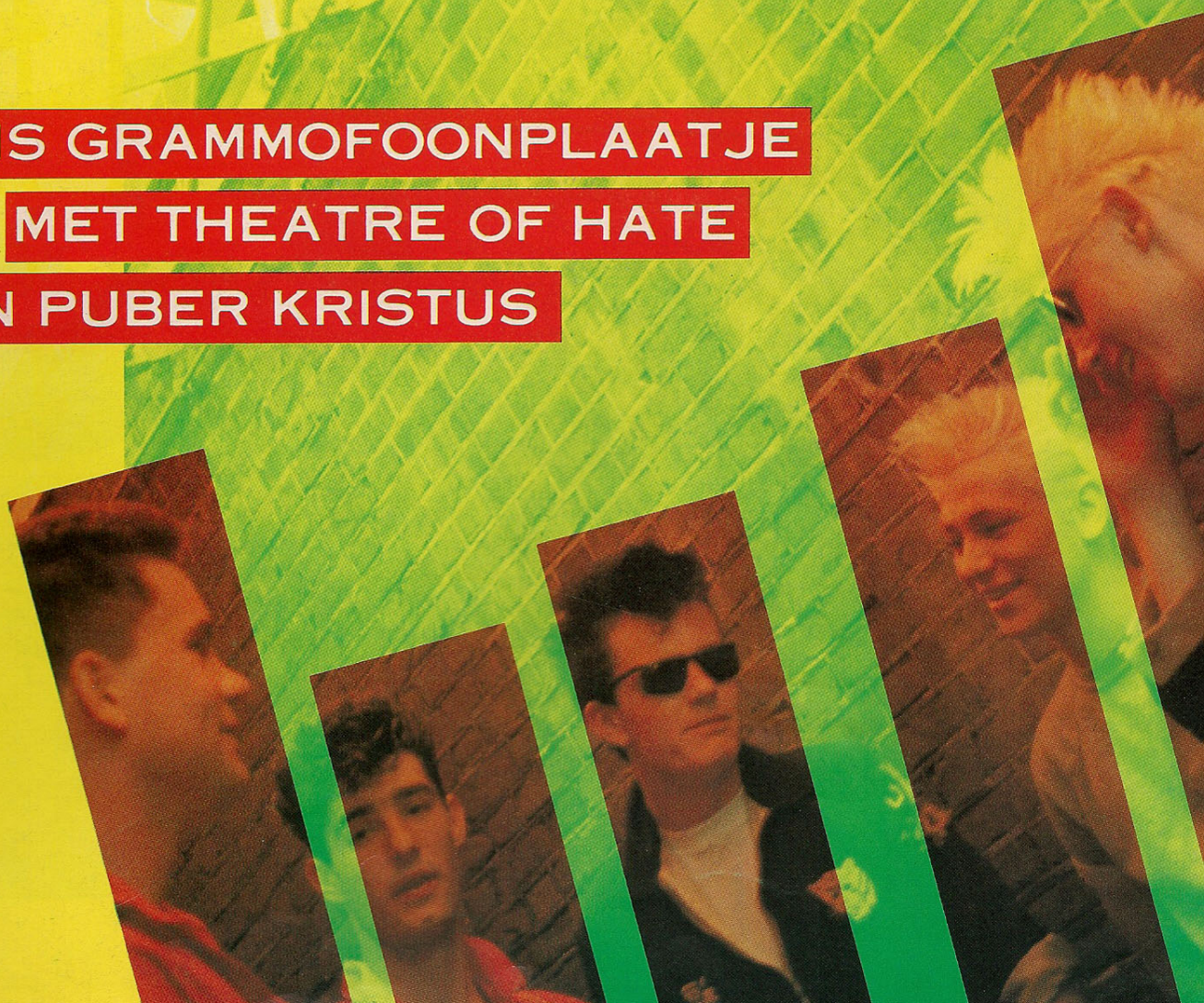

EN ÉÉN KEER 'WEER NIKS' IN DE LOTERIJ SCHEELT AL'N HELE ELPEE...

MUSIC AND RHYTHM

De dubbele live-elpee van het WOMAD Festival, dat op 16, 17 en 18 juli in Somerset plaatsvond. Was 'n idee van o.a. Peter Gabriel met de bedoeling om Westerse en niet-Westerse muzikanten en dansers samen te laten optreden, ten einde 'n beter begrip tussen deze 2 werelden te bewerkstelligen. Vandaar dus b.v. David Byrne, Pete Townsend, XTC, The Beat, Peter Gabriel en Mighty Sparrow, maar óók de drums of Makebuka, Ekome, Prince Nico M'Barga and Rocafil Jazz en noem maar op! Kortom: 'n Ongelooflijk veelzijdig cultuur document, dat voor de verandering óók nog 'ns prima klinkt!

wea Records

IN HOUD

6 GESPOT
10 DISCO OP DE HAK **CLOCK DVA**
12 MOBIEL ZONDER RITUELEN **LAURIE ANDERSON**
15 EEN MISVERSTAND **VICTORIAN PARENTS**
18 'KIJK DAAR LOOPT EEN ULTRA' **PUBER KRISTUS** FLEXIDISC
26 DE GROTE HOOP **THEATRE OF HATE** FLEXIDISC
28 WOLKEN VAN GELUID **XENAKIS**
30 DE ANTI-VIRTUOOS **KID MONTANA**
34 BAUHAUS EN DE ABSOLUTE FILM **VAN KLANK TOT KLEUR**
37 LIJST 17
38 VINALE

Laurie Anderson. *Mobiel in gesprek op pagina 12*
fotografie: Fran van der Hoeven

Op de cover: **Theatre of Hate**, *te horen op de flexidisc*
fotografie: Fran van der Hoeven

Deze uitgave is mede tot stand gekomen door steun van het Prins Bernhard Fonds.

Vinyl is een muziektijdschirft dat maandelijks verschijnt. De redactie beoogt op onbevooroordeelde wijze vernieuwende stromingen en onderstromingen binnen de muziek te belichten.

Een abonnement (12 nummers) gaat in met het volgende nummer en kan worden verkregen door de antwoordcoupon op te sturen, of door een bedrag van *f* 41,– (Bfr. 780) over te maken op postgiro 4306590, of Rabobankrekening 393686620. Abonnementen worden automatisch verlengd, tenzij één maand voor het verstrijken van de abonnementsperiode schriftelijk wordt opgezegd.

Muzikanten die in aanmerking willen komen voor de ***flexidisc*** kunnen hun materiaal opsturen naar de postbus.

Vinyl is een uitgave van de Stichting Vinyl. Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden vermenigvuldigd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Nieuw adres: Prinseneiland 50-52, 1013 LR Amsterdam. Postbus 14520, 1001 LA Amsterdam. Tel. 020-249226 (administratie/advertenties). 020-227119 (redactie).

Foreign subscriptions
U.K. £ 14 / U.S. $ 30 / Germany 65 DM / France FF 175.

Backissues
UK £ 1,50; US $ 3,-; BRD 6,50 DM; Fr. 17,50 franc

Please pay on our Dutch bank account: Rabobank nr. 39.36.86.620 or send a cheque to Vinyl P.O. box 14520, 1001 LA Amsterdam, The Netherlands.

Dagelijks bestuur
Arjen Schrama

Hoofdredactie
Stephen Emmer

Eindredactie
Ann Bouwma

Bureauredactie
Oscar Smit
Gerard J. Walhof

Vormgeving
Max Kisman
Ronald Timmermans

Fotografie
Fran van der Hoeven
Vincent Kruijt
Laboratorii Kooos
Roy Tee
Robby Zahler

Medewerkers
Erwin Blom
Brian Dommisse
Pim van Galen
Jan Landuydt
Joost Niemöller
Dick Rijken
Harold Schellinckx
Erik Voogel
Sigrid Wissing

Administratie
Nora Bekkering
Rita Jamin
Nico Marinus
Inge Rieval
Hans Schot

Advertenties
Rudolf Kerbosch
Hans Barnhoorn
tel. 020-249226

Druk/zetwerk
SSP, Amsterdam

Distributie
Betapress BV

V-KAPITAAL

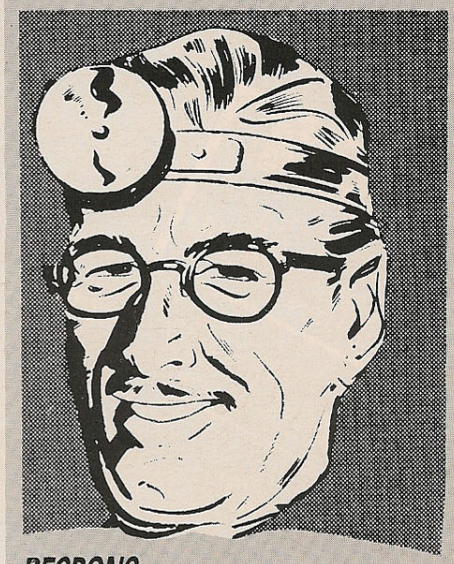

RESPONS

Is het je ook opgevallen dat het weer barst van de bands die ongevraagd benadrukken niet tot de cult-status te willen opklimmen? Niet dat het dergelijke bands aan pretenties ontbreekt. Nee, ze geven zelfs onverholen te kennen dat ze respons willen, erkenning en respect. Om zich tegen de cult af te zetten wordt deze enigszins denigrerend als zijnde elitair terzijde geschoven.

En als de respons uitblijft is dat natuurlijk te wijten aan slechte begeleiding, valse persverhalen en een verwend of zelfs dom publiek. De vuile vaat in eigen keuken blijft onaangeroerd.

Als uiteindelijk toch moet worden erkend dat er binnen eigen gelederen iets hapert, ontbreekt of anderszins niet deugt, wordt zonder al te veel scrupules flink aan het muzikale roer gedraaid. Trends mogen dan uit den boze zijn, een graantje meepikken kan geen kwaad. De oude, eertijds verfoeide rockdroom lijkt weer tot leven te komen.

Daar tegenover staat dat muziek om de muziek, haar zeggingskracht en emotionele waarde ook nooit zal verdwijnen met als voornaamste drijfveer een gezonde dosis eigenzinnigheid en doorzettingsvermogen. Hetzij cult, elite en in enkele gevallen 'big', ook al zijn dat dan tijdelijk vies verklaarde woorden. De betreffende makers zal dat wel minder een zorg zijn.

Gelukkig is tijd altijd nog een onderscheidingsvermogende factor die genadeloos kwaliteit, charisma, vakmanschap of talent, al naar gelang, zal schiften. En dan volgt het respect vanzelf.

Ann Bouwma

AD-X "Acoustic Dynamic-X"

DE INNOVATIE IN NORMAL BIAS

De eerste Normal Bias cassette met de beroemde TDK Avilyn partikels, die tot nu toe voorbehouden waren aan TDK High Bias cassette en TDK Video Tapes! Briljante magnetische karakteristieken geven uitzonderlijk heldere weergave -met brede dynamiek- van Rock tot Jazz tot Symfonische muziek...

SA-X "Super Avilyn-X"

DE HIGH BIAS NORM

Op elk deck het superieure alternatief voor CrO2 in de High-Positie. Geavanceerde 2-laags coating van twee verschillende chroomvrije Avilyn-partikel komposities registreert zowel hoogste als laagste tonen dusdanig perfekt onvervormd, dat de maximale uitsturingsnivo's van Metal Tape benaderd worden.

MA-R "Metall Alloy Reference"

SUMMUM IN METAL BIAS

Ongeëvenaarde vergroting van de dynamiek over alle frekwenties. Viermaal grotere magnetische energieopslag. Eksellente ingang / uitgang verhouding. Ekstreem lage harmonische vervorming, zelfs bij de zwaarste modulatie.

MA "Metal Alloy"

BETAALBARE STATE-OF-THE-ART IN PUUR-IJZER VOOR METAL BIAS

MA's superieure maximum onvervormd uitgangsnivo demonstreert de dramatisch betere specifikaties van TDK's FINAVINX metal partikels, vergeleken met konventionele tapes. De volstrekt zuurstof-ionen-vrije coating verzekert langdurige, optimale stabiliteit.

AD "Acoustic Dynamic"

HiFi-MAATSTAF IN NORMAL BIAS

De geheel nieuwe, ultra-fijne Linear Ferric Oxide partikels in vernieuwde AD resulteren in zowel grotere gevoeligheid als veel lagere eigenruis. Zodat zeer veel meer dynamische ruimte ontstaan is voor zelfs de meest kritisch luisterende HiFi-weergave in Normal Bias.

SA "Super Avilyn"

SUKSESVOLLE INNOVATIE IN HIGH BIAS

Het suksesvolle alternatief voor CrO2 in de High-Positie van elk deck, door de unieke chroomvrije Super Avilyn partikels die alleen TDK (als uitvinder) mag toepassen in cassettes. Superbe gevoeligheid over het hele frekwentie-gebied, dankzij de hoge partikeldichtheid en -egaliteit.

D "Dynamic"

UNIVERSELE STANDAARD IN LOW NOISE/HIGH OUTPUT

D's prestaties overtreffen die van vele hoger geprijsde Normal Bias cassettes, dankzij de eksklusieve High Grained Ferric Oxide partikels, die uitzonderlijk rechte frekwentie-karakteristiek bieden, met eksellente hoge-tonen linariteit. Perfekt voor thuisgebruik, in portable en auto-deck.

BELANGRIJK HiFi-NIEUWS VAN TDK:

In 80 landen ter wereld introduceert TDK, het technisch toonaangevende concern in de veeleisende wereld van de amusements-elektronica, 7 vernieuwde TDK-cassettes. Nieuw zijn de verpakkingen, verbeterd zijn de cassette-behuizingen, vernieuwd zijn de tape-komposities. Met trots presenteert TDK de onthullende innovatie-feitelijkheden achter dit belangrijke nieuws voor de gehele Nederlandse HiFi-wereld.

TDK-nr.1 in cassette-innovatie

De 7 vernieuwde cassettes van TDK bieden remanentie-verbeteringen van minstens 3 tot liefst 8%.

Elk der 7 vernieuwde TDK-cassettes kan nu bogen op een scherp verhoogde remanentie (de mate waarin eenmaal toegevoerde magnetische kracht permanent op de TDK-tape behouden blijft).
De gloednieuwe "AD-X"-cassette -de eerste Normal Bias cassette ter wereld op basis van het suksesvolle Avilyn-materiaal- kreeg een opmerkelijke remanentieverbetering. Ja, opnieuw biedt TDK méér- en sekuurder- informatieopslag.

De vernieuwde cassettes van TDK bieden tenminste 3 tot 7% verbetering in coërcitiefkracht.

De coërcitiefkracht is bij elk der vernieuwde TDK- cassettes aantoonbaar superieur.
Ook de in dit Bias-segment nieuw geïntroduceerde "AD-X"-cassette heeft een coërciviteit van 30 (380) verkregen; hetgeen vergeleken met zijn voorganger in het assortiment een optimalisatie betekent van 3%.

De TDK High Bias cassettes op basis van Super Avilyn -"SA-" en "SA-X"- hebben nu elk een 7% hogere coërcitiefkracht: respektievelijk 46 kA/m (580 Oe) en 49 (620).
Het is duidelijk: ook kwa wisbestendigheid biedt TDK -opnieuw- méér zekerheid.

Opnieuw rechtere, nòg hogere frekwentiegevoeligheden met de vernieuwde Normal Bias en High Bias cassettes van TDK.

De maksimale gevoeligheidsdeviaties voor deze frekwenties (0,315/3,15/10/16 kHz) bij de "AD", "MA" en "MA-R" tapes tot 0,0 dB gereduceerd... Hetgeen bij deze drie hoog-kwalitatieve TDK-cassettes nu volstrekt lineaalrechte karakteristieken oplevert!
Een andere spektakulaire verbetering toont de geheel nieuwe "AD-X"-cassette. De Avilyn-basis biedt deze een gemiddelde gevoeligheids-verbetering over de vier genoemde frekwenties van 1,25 dB.

Zowel in luister- als meettests werden vernieuwde TDK-cassettes al meervoudig winnaar.

Zeer recent organiseerde 'TAPE-SOUND', één der meest gerenommeerde internationale audio-vaktijdschriften, een unieke serie tests, o.a. met de vernieuwde TDK-cassettes.
Tijdens de zware tests werden niet alleen de puur elektro-magnetische eigenschappen gemeten.
Tegelijkertijd, namelijk, voerde een onafhankelijke jury van zes vooraanstaande audio-kritici een direkte luistertest uit.
De gekombineerde resultaten bewezen overduidelijk de kracht van TDK's innovatie-filosofie.
In het Metal Bias segment kwam TDK's "MA"-cassette met de maksimaal-score van 80 punten opnieuw als winnaar uit de groep van 9 geteste cassette-merken.

TDK-mechanisme: konkretisering van interaktieve tape/cassette innovatie

Eén blik in de behuizing van elk der vernieuwde TDK-cassettes toont al genoegzaam de uitgekiende precisie, de onberispelijke konstruktie, waarmee de tape omgeven is voor feilloze vervulling van de HiFi-taak.
De vilt-aandrukplaat (één enkel vernieuwd détail uit vele!) is bijvoorbeeld al ten volle kenmerkend voor de zorg waarmee TDK uw cassette heeft gefabriceerd.
Het heeft zowel in TDK's "Laboratory Standard Mechanism" als "Reference Standard Mechanism" een sterk verbeterde synchroonophanging gekregen. N.l. via een onafhankelijke vering, middels het nieuwe, eksklusieve "Dual Pad"-systeem van TDK. Waarmee eventuele tape-uitgangsvariaties blijkens de hier gereproduceerde metingen met meer dan 55% gereduceerd kunnen worden.
Eens te meer een bewijs, dat TDK méér biedt -tot zelfs in de kleinste détails!

TDK

de meest geprezen cassette ter wereld

Alle nieuwe informatie bij: AVC NEDERLAND B.V. - Postbus 458, 5400 AL UDEN. Telefoon (04132) 67725.

7 VERNIEUWDE TDK-CASSETTES!

FETISJ

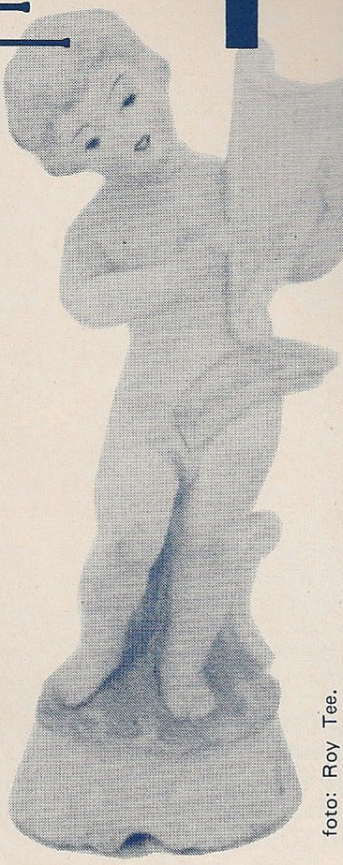

foto: Roy Tee.

Onder het logo van de Amsterdamse vereniging Fetisj staat te lezen; Multimedia. In hun manifest vinden we de doelstellingen: 'Het uitvoeren en bevorderen van extremen op het gebied van beeldende kunst en muziek'.
Wat houdt dit alles in de praktijk nu in? Het antwoord is grotendeels terug te vinden in de reeds uitgebrachte artikelen. Het eerste tastbare en hoorbare Fetisjprodukt was de cassette van necronomicon (zie ook Vinyl 11). De oplage hiervan was slechts tien stuks. Bij deze cassette hoorde ook een origineel necronomicon t-shirt. Beide zijn al lang uitverkocht en niet meer bij te bestellen. Inmiddels sloeg Necronomicon een dusdanig andere muzikale richting in, dat ze niet meer achter de eerste cassette staan. Deze zal derhalve nooit meer opnieuw worden uitgebracht. Wel is de video van de groep nog te koop.
Volgens Bob, één van de oprichters van Fetisj, begon het eigenlijk pas goed met het verschijnen van de tweede cassette, een verzamelaar. Deze kwam dit voorjaar uit en wordt beschouwd als een soort visitekaartje voor de muzikale tak van Fetisj (ook hiervan is een video verkrijgbaar). Richenel, Beez Knees, Rite de Passage en Necronomicon zijn er o.a. op te beluisteren. Meest opvallend is de overeenkomst in sound van alle nummers, vooral doordat iedereen gebruik maakt van een aantal gemeenschappelijke instrumenten. Daaronder zijn een Korg synthesizer en een Drumatix (TR 606), een soort uitgebreide ritmebox waarmee bijvoorbeeld zelf samengestelde ritmes voortgebracht kunnen worden. Kenmerkend voor het Fetisj-geluid zijn de typische disco- en funkinvloeden.
'Eénzelfde sound bepaalt het gezicht van het label' aldus Bob, 'onze kleine kern van mensen zit zo'n beetje op dezelfde golflengte. De meeste groepen blijken gewoon studiokombinaties te zijn, alleen Necronomicon treedt live op. Richenel doet dat ook, met een travestiet show, maar met behulp van door anderen in elkaar gezette tapes'.
Sinds eind augustus is de nieuwe (derde) cassette 'Sport' verkrijgbaar, met o.a. (Tante) Jopie en Rite de Passage. Verder is nog steeds het t-shirt met de Fetisj-engel leverbaar.
Fetisj heeft naast een kenmerkend geluid ook een eigen huisstijl. Zo ontworpen ze zelf een lettertype en zijn er strikte aanwijzingen voor de typografie en het kleurengebruik. In de toekomst tenslotte wil het multimedia bedrijf zelfs een prijs gaan toekennen, de Porseleinen Engel, voor diegene die de burgerlijke moraal op een opvallende of originele manier aantast.
Inlichtingen: Elandstraat 68 h, Amsterdam.◄

GES

GRAFIKA AIRLINES

Grafika Airlines is een cassettelabel uit België. Ze brachten al een stuk of twintig cassettes uit. Het label is een onderdeel van DIA (Direct Impact Association), een organisatie die als doelstelling heeft het promoten van hedendaagse muziek, video, theater en andere actuele kunstvormen. DIA heeft ook een eigen platenlabel, Grafika Discs. Eerste release hierop was de verzamel elpee Four in One met oa. The Lengendary Pinkdots en het belgische duo Bene Gesserit.
Op de cassettetak voornamelijk muziek uit België, met veel elektronica zoals de groep Mecanique Vegetable, Musique pour selfservice (veel melodische slow-music) en M.A.L. met de cassette Chemistry (korte nummers met chemische verbindingen als titels). Ook iets meer bekende groepen als Etat Brut en Pseudo Code komen uit op het label. Grafika Airlines heeft een samenwerkingsverband met Ding Dong Disk uit Arnhem en het Engelse In Phase label. In september komen singles uit van Bene Gesserit en

Storm in a Nutshell en tevens een cassette van de belgische groep I Scream. Adres: vzw DIA, Vleurgatsesteenweg 224, 1050 Brussel.

WINKELEN

Op initiatief van Kubus Kommunikaties is in Leiden een cassettewinkel opgezet, die iedere zaterdag open is. Om het aanbod zo uitgebreid en divers mogelijk te maken kan iedereen die op een onafhankelijk label of in eigen beheer een cassette heeft uitgebracht zijn produkt hier te koop aanbieden. De winkel is in de Lokhorststraat, inlichtingen Rob Smit, tel. 071-769767.
Ook in Haarlem gaat een dergelijke winkel van start. Studio 12 wil tapes inkopen of eventueel ruilen. De winkel is te vinden in de Zeilstraat 58. Reacties en tapes naar: Studio 12, Postbus 5358, Haarlem.

DANSE SOCIETY

Barnsley is een stadje tussen Leeds en Sheffield waar The Danse Society zich ophoudt. De naam doet een disco-band vermoeden; echter, hun muziek is wel dansbaar maar zeker niet lichtvoetig, zonder dat een bepaald instrument een dominerende rol speelt. Steven van Rawlings, Lindon Scarfe, Tim Wright, Paul Nash en Paul Gilmartin hebben de single Clock en de 12 inch There Is No Shame In Death uitgebracht en zijn tevens te beluisteren op de verzamelaar Wargasm.

IN PHAZE

De camera zoemt in op Pat Bermingham de hoofdrolspeler in de In Phaze komedie. De flashback laat zien: twee jaar geleden verbouwde Pat zijn tuinschuur tot een heuse achtsporen studio. Na een half jaar besloot Pat ook een label op te zetten, omdat hij de band waarmee hij in de studio werkte ook daarbuiten wilde begeleiden.

Het beginkapitaal bestond uit tweehonderd pond, goed voor het opnemen van twee cassettes in een oplage van tweehonderd. In Phaze is in haar tweejarig bestaaan een éénmans bedrijfje gebleven, waarin de artiesten als zakelijke partners fungeren; zij helpen met de promotie en financiering van cassettes en platen. Over geld gesproken, Pat heeft twee overeenkomsten met bands: betaalt de band niet mee aan de onkosten dan krijgen ze vijfentwintig procent van de winst, betalen ze echter vijftig procent van de onkosten dan krijgen ze ook vijftig procent van de winst.

Vervolgens pent de camera naar de tuinschuur, we zien Pat werken met de volgende bands: Portion Control, Marine Girls en de Legendary Pink Dots de camera zwiept door naar Bonadish, Solid Space, Married in Sweden en de nieuwste aanwinst Moscovite Five. Brieven naar In Phaze Records. . . 14, emmott ave, Ilford, Essex, England (in Nederland wordt In Phaze vertegenwoordigd door het Arnhemse Ding Dong label). Van de zakelijke kant schakelen we over naar de artistieke; produceren is voor Pat het geluid veranderen voordat het is opgenomen. Veel tijd heeft hij dar niet voor nodig, want b.v. de elpee 'Beach Party' van de Marine Girls werd in anderhalve dag opgenomen, de Bonadish-cassette in een dag.
Tenslotte verschijnt Pat close-up in beeld, hij vertelt dat de opnames voor de lol en als hobby plaatsvinden naast zijn baan als kraandrijver. Dus niet zoals de grote talenten, die bezeten zijn van hun muziek en voor alles willen slagen. Niet alleen in eigen land, zelfs niet in één continent, maar over de gehele wereld. Met andere woorden grenzen doen vervagen. En dat gebeurt ook met dit filmbeeld.◄

POT

IMPULSEN

Force Mental is een Belgisch blad van de Club Moral uit Antwerpen. Oplage vijfhonderd stuks, artikelen soms in twee talen. 'De voornaamste beweegreden is extreme uitingen te publiceren van alle strekkingen en deze zonder voorbehoud naast elkaar te plaatsen'.
Meningen kortom, waarvan in het eerste nummer vooral het racistische stukje proza van de Londense Come Organisation negatief in het oog springt. Come brengt onder meer cassettes uit om muziek en jeugd te 'ontsmetten'. Dan is er nog een artikeltje over/met Montevideo en een aantal korte flitsen/fragmenten. De redaktie wil niet alleen artiesten aan het woord laten maar ook nadenkers uit allerlei andere sektoren. Want, zo wordt besloten 'slechts hevige impulsen kunnen een beweging doen ontstaan in de richting van wat nodig is'.
Club Moral, Kattenberg 122, 1100 Antwerpen.

VROUWENFESTIVALS

Van 7 tot en met 12 september wordt, voornamelijk in de Amsterdamse Melkweg maar ook in de Kleine Komedie en Paradiso, het vierde Internationale Vrouwenfestival gehouden. De Melkweg zal dan alleen voor het vrouwelijk geslacht toegankelijk zijn. Naast veel theater workshops, film en video wordt er ook gemusiceerd, door oa. Mathilde Santing en She's Moved. In Paradiso is men bij zowel het groepskeuze- als het toegangsbeleid minder radikaal en kan iedereen naar binnen als, je raadt het nooit, the Au Pairs en The Passions spelen. Ook Eindhoven heeft een vrouwenfestival. Van 15 tot en met 19 september zijn in de Effenaar oa te beluisteren, Miami Beach Girls, TL Management en ook weer Mathilde Santing.

CURSUSSEN

De Stichting CEM organiseert met ingang van september een drietal cursussen waarin muzikanten de mogelijkheid wordt geboden in een professionele studio te experimenteren en ervaring op te doen met elektronica en andere apparatuur. Op 7 en 8 september worden informatieavonden gehouden in de CEM-studio, muzieklyceum in Hilversum, Dr. P.J.H.Cuypersplein 1. Tel. 030-787033.

WHS-CONCERT

Amsterdams meest bekende new wave piraat WHS heeft na een tweede inval zo'n anderhalve maand de lucht moeten ruimen. In een nauwelijks veranderde opzet hopen ze per 1 september de uitzendingen te hervatten (dagelijks van 21.00-01.00 uur, niet

WHS RADIO

op kabel). Nieuw is wel dat men via een gering aantal advertenties inkomsten wil verwerven om draaiende te kunnen blijven.
In Paradiso zal op donderdag 16 sep tember een benefietconcert plaatsvinden met waarschijnlijk Nasmak, Schlaflose Nächte, Vice en Flank met als presentator Ton Lebbink. WHS-radio, Postbus 2476, Amsterdam.

LIM-WAVE

In de Effenaar in Eindhoven is op 24 september een Limburgse avond. Een drietal groepen uit die provincie zullen dan aantreden: Zoo, een afsplitsing van Der Junge Hund, Pandemonium, hardcore punk en Zanzibar Twist, omschreven als kruising tussen Throbbing Gristle en Einstürzende Neubauten. Tevens kan men de videoprodukten van V234 uit Den Bosch bekijken.

soonlijk karakter. Hij zong veel samen met The Revolutionnaries (Sly & Robbie) en The Roots Radics Band. Regelmatig wordt oud materiaal van hem opnieuw uitgebracht, zoals recentelijk op de elpee In Person (Trojan label).

LIJKENLUCHT

In het nieuwe zomernummer van het culturele blad Het Bestaan uit Noord Nederland aandacht voor muziek en beeldende kunst. De Belg Marc Hol-

HET BESTAAN
international magazine

lander vertelt over zijn Honeymoonkillers en met een beschouwend artikel wordt de golf van jonge schilders (Wilden, Friezen, Negers, etc.) belicht.

Ook is Het Bestaan de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog nagegaan en is het Korps Luchtwacht Dienst ('Nederlandse flop in de Koude Oorlog') op de korrel genomen. Het gerucht gaat dat Het Bestaan nummer vier de laatste zou zijn. . . voor vijf gulden in de kiosk.

'Het Bestaan', Wijbrand de Geeststraat 6-D, 8921 AL Leeuwarden.

zend stuks. Iedere minuut kost tachtig gulden, per minuut krijg je vijf elpees. Hieraan zijn uiteraard de nodige spelregels en voorwaarden verbonden. Inlichtingen: Plaat Projekt, Ruud Kluivers, Postbus 71234, Amsterdam.

IN DE DRUP

Over cross-overs gesproken. De groen geëngageerde kunstenaar Joseph Beuys beperkt zich niet alleen tot visuele communicatie. Tijdens de Documenta 7 in het rijkelijk van natuurschoon voorziene Kassel speelde hij zich al in de picture door stenen voor bomen te verkopen. Nu is hij ook binnen de horizon van de rockwereld gedrongen middels een plaatje: Sonne Statt Reagan. Een voor de hand liggende woordspeling die in de Engelse versie Sun instead of Reagan luidt. Een grote naam is nog geen grote muziek, maar Beuys geeft wel zeer onverbloemd zijn standpunt: 'Wether East or West/ Missiles must rust'.

GESPOT

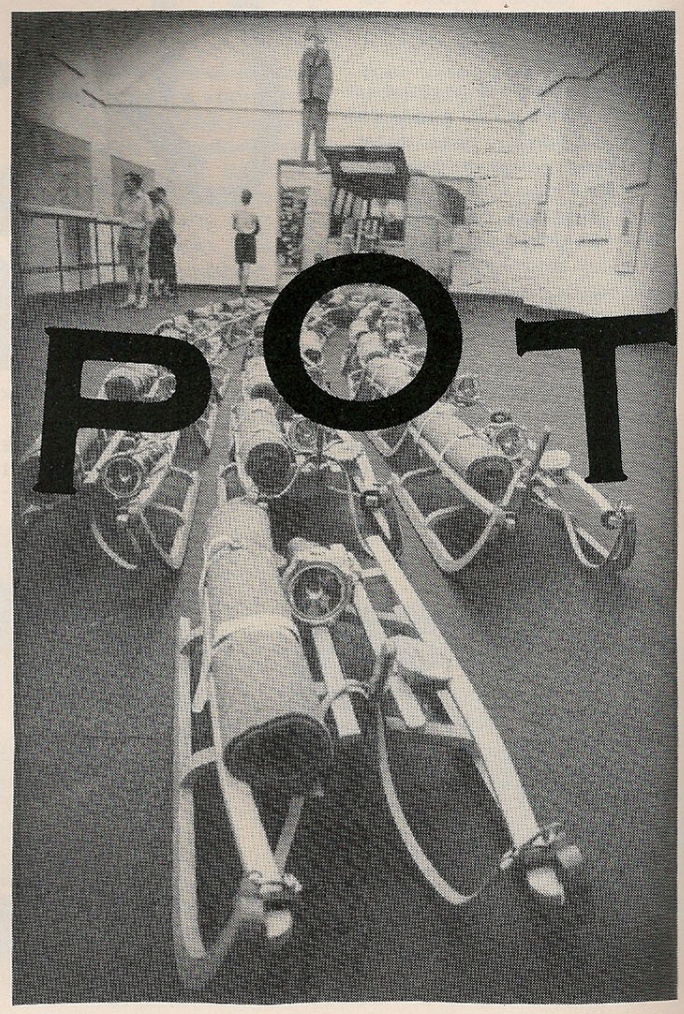

BEUYS FOTO: ROY TEE

REGGAE-BEZOEK

Dennis 'Blackboard' Bovell was gitarist en zanger in een der eerste echte Britse reggaebands, Matumbi. Deze genoot enige bekendheid in de beginjaren van de punk/new wave. Sindsdien is Bovell zich gaan toeleggen op het produceren, oa voor The Popgroup en the Slits. Vorig jaar kwam van hem een solo-elpee uit, Braindamage. Hij zal met een achtmansformatie door ons land toeren.
Gregory Isaacs is op Jamaica een der bekendste zangers. Zijn eerste plaat maakte hij al ruim tien jaar geleden. Hij is vooral populair door zijn lovesongs die voorzien zijn van simpele doch rake teksten met een sterk per-

TIJD TE KOOP

In navolging van Plurex is het Plaat Projekt opgezet: muzikanten en hometapers kunnen minuten kopen op een elpee. De beoogde oplage van een dergelijke verzamelaar is dui-

DATA

The Danse Society: 15/9 Barak, Venray. 16/9 Piek, Vlissingen. 17/9 Melkweg, Amsterdam. 19/9 De Tram, Vlissingen. 24/9 Paard van Troje, Den Haag. 25/9 NV-Huis, Utrecht. 26/9 Stokvishallen, Arnhem.
Dennis Bovell: 1/9 Gigant, Apeldoorn. 2/9 Effenaar, Eindhoven. 3/9 Paradiso, Amsterdam. 4/9 Parkzicht, Rotterdam.
Vital Disorders: eind september tournee.
The Fixx: 13/9 Paradiso, Amsterdam. 15/9 Uden. 16/9 Vera, Groningen.
Echo and the Bunnymen: 5/10 Paradiso, Amsterdam. 6/10 Stokvishallen, Arnhem.
King Crimson: 6/9 Nijmegen. 7/9 TenT, Amsterdam.
Gregory Isaacs: optreden 22 en 23/9.
Roxy Music: 5/9 Ahoy, Rotterdam.
Kas Produkt: 2/9 Utrecht. 3/9 Gigant, Apeldoorn 4/9 Paard van Troje, Den Haag. 5/9 Melkweg, Amsterdam.
Wasted Youth: 2/9 Paradiso, Amsterdam, met ***New Holland,*** 3/9 Paard van Troje, Den Haag. 5/9 Vera, Groningen, met ***I.C.A.***
Modern English: 18/9 Paard van Troje, Den Haag. 10/9 Gigant, Apeldoorn. 9/9 Vera, Groningen.
The Passions: 11/9 Paradiso, Amsterdam, met Ibis.
A Flock of Seagulls: 19/9 Paradiso, Amsterdam.
Lavvi Ebbel: 17/9 Gigant, Apeldoorn.
Blue Orchids, Eric Random: 19/9 Vera, Groningen.

Data voor oktober moeten uiterlijk 9 september binnen zijn, zie nieuw adres op pagina 3.

RONALD EXPOSEERT

Via Via

UTRECHTSEDWARSSTRAAT 10
AMSTERDAM TEL. 020-220849

model: KUIF

乏糸路!

トラブル多中さ命ス: 長てナ

起ス反 **PLATO** き生受ル

反男武ムサ曲女ル差乗糸反

日ツ命 **ZWOLLE** 民牛名有し

(ホレ月ー) 王そ命君重とハ女ハ

APELDOORN 武発 車重

"dan sparen we een geeltje de man uit"

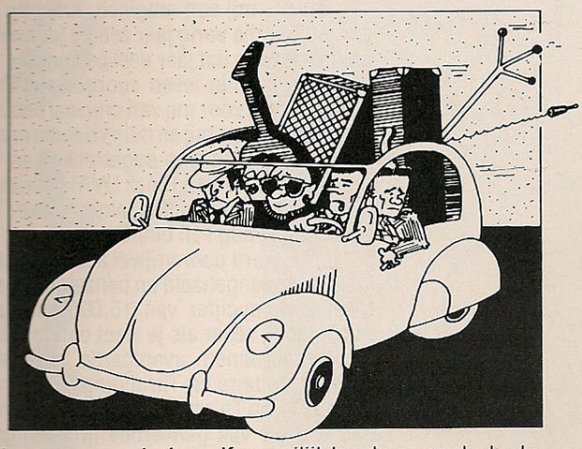

Waarom zou je jezelf moeilijkheden op de hals halen, terwijl wij speciaal voor groepen een bus verhuren waar zes man en een hoop apparatuur in kunnen.
Verder verhuren we natuurlijk ook personenauto's en kleinere busjes.
Voor meer informatie kun je altijd even bellen.

DIKS AUTOVERHUUR B.V.

Van Ostadestraat 280, tel. 020-722874

VERKOOP VAN AMERIKAANSE TWEEDEHANDS KLEDING/EDWIN JEAN'S COLLECTIE/ART DECO GLAS, BEELD- EN SCHILDERWERK
TEVENS GROOTHANDEL IN AMERIKAANSE TWEEDEHANDS KLEDING - UIT VOORRAAD LEVERBAAR

RECESSION

LAAN 6-8 (CENTRUM T.O. CITY PARKING) 2512 GM DEN HAAG TEL. 070-650734

DISCO OP DE HAK
CLOCK DVA

TEKST: ERWIN BLOM FOTOGRAFIE: JAMES FRY

Adi Newton, de voorman van de Engelse groep Clock DVA, gelooft dat de gebeurtenissen op aarde onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Het zou niet toevallig zijn bijvoorbeeld, dat het getal 23 overal opduikt. Na hun als een bom ingeslagen debuutelpee is het lange tijd stil geweest rond Clock DVA, niet in de laatste plaats door het tragische verlies van Newton's vriend en muzikale partner Turner. Maar onlangs deed een hernieuwde Clock van zich spreken door de 12 inch Passions Still Aflame en een nieuwe is in de maak.

'23 is voor mij een magisch, krachtig getal', vertelt Adi, die vorig jaar zelf 23 jaar werd. 'Er hebben zich in dat jaar veel belangrijke veranderingen in mijn leven voorgedaan. Dat jaar was geloof ik voor mij van cruciaal belang. Het raakte uit tussen mij en mijn vriendin met wie ik jarenlang samen was opgetrokken en Turner (medeoprichter van Clock DVA) overleed. Dat waren echt dieptepunten, als ik nu over Turner praat huil ik nog van binnen'.

Thirst werd door vrijwel alle muziekbladen lovend binnengehaald en behaalde een acceptabel verkoopcijfer van 15.000 exemplaren. Acceptabel, zeker als je weet dat de groep als inspiratiebronnen avantgarde groepen als Cabaret Voltaire en Throbbing Gristle noemt. De muziek op Thirst is echter gestructureerder dan wat we van genoemde groepen gewend zijn. De nummers van Clock DVA hebben ook een meer klassieke opbouw, wel met veel geluidsexperiment en donkere, haast sombere zang van Adi Newton.

PRIVATE PLANE

De geschiedenis van Clock DVA gaat terug tot 1978 toen Newton en Turner besloten een band te beginnen. Voorbeelden waren onder andere de Duitse elektronische bands, maar dan wat ruiger.

Adi: 'Onze muziek had als overeenkomst met de toen opkomende punk dat ook wij haast gewelddadig klonken'.

Al vrij snel kwam de in eigen beheer uitgebrachte cassette White Souls In Black Suits uit en de aandacht was gewekt van onder andere Fetish Records, waarop Thirst werd uitgebracht.
Adi: 'Ik heb die elpee tot voor kort eigenlijk nooit goed gevonden. Dat komt denk ik doordat je het geheel al zo vaak hebt gespeeld en je jezelf niet goed los kunt maken van je eigen muziek. Maar dat is voor dat moment wel goed, want als je niet tevreden bent wil je alleen maar betere muziek gaan maken'.
Na Thirst was het gedaan voor Clock DVA. Nog een uitstekend optreden met Cabaret Voltaire en Throbbing Gristle, maar dat was het. Turner overleed en de groep viel uit elkaar.
Adi: 'We hebben nog wel plannen om een 12-inch van dat concert uit te brengen maar ik vond dat het geen zin had. De groep bestond niet meer en dan toch een plaat uitbrengen zou veel weg hebben van geld uit de situatie slaan. Ik zag het nut er niet van'.
Na Turners dood brak er een moeilijke periode aan voor Adi. Hij moest nieuwe bandleden zien te vinden. 'Hij was een van mijn weinige vrienden. We waren alletwee nogal gesloten personen en begrepen daarom het nummer Private Plane van Thomas Leer ook zo goed. Wij deden alles samen en vlogen als het ware overal naar toe, afgesloten voor de buitenwereld. Af en toe mocht iemand een eindje met ons meevliegen, dan hadden we contact met anderen'.

COMMERCIËEL TINTJE

Na lang zoeken werd er een band geformeerd met **Jan Valentine Carruthers**–bas, **Paul Browse** – saxofoon, **Nick Sanderson** – percussie, **Adi Newton – zang/tapes/** trompet en een steeds wisselende bassist, momenteel ene **Dean.** In deze samenstelling werd de 12 inch Passions Still Aflame uitgebracht op Polydor. Een commerciëlere plaat dan Thirst, maar funkinvloeden met daarnaast de minder toegankelijke momenten.
De volgende 12 inch van Clock DVA zal volgens Newton nog commerciëler gaan klinken; High Holy Disco Mass is opgenomen om de disco-muziek te kakken te zetten en om met een toegankelijke plaat veel mensen te bereiken in de hoop dat ze ook naar ouder werk zullen gaan luisteren. De daarop volgende elpee zal het commerciële tintje weer helemaal missen, want Clock DVA staat voor verandering. Newton twijfelt eigenlijk nu al aan het uitbrengen van de disco-12 inch. Voor hem is disco synoniem aan lege muziek en hij is bang dat het de oude fans zal afschrikken.
Hij vindt dat muziek meer moet zijn dan alleen amusement: 'Met muziek moet je dingen proberen te veranderen, je moet het acceptatievermogen proberen te vergroten. Dat is ook wat we doen als we commerciëel werk naast experimenteel werk zetten. Dan moeten mensen naar allebei luisteren en misschien verandert dat iets aan hun manier van luisteren'.
En wat wil je met je teksten bereiken?
'De disco-12 inch heeft een vrij simpele tekst. Ik heb de zin *Do As Thou Will, Do As You Like* uit een oud boek genomen. Het betekent verschillende dingen, maar vooral dat mensen hun leven niet door anderen moeten laten leiden maar zelf hun weg moeten zoeken. Het betekent in elk geval niet dat mensen er maar een zootje van moeten maken'.

HERSENS

'Mijn teksten gaan voor mezelf wel over bepaalde belevenissen van mezelf, maar iedereen kan ze op een eigen manier opvatten. Het ligt aan de situatie waarin je verkeert en hoe je je voelt. Ik hoop dat mensen bij het horen van mijn teksten denken 'er zit iets niet goed'. Want de mensen gebruiken hun hersens niet. Als ze echt zouden nadenken zou het nooit zo'n puinhoop zijn als het nu is'.
'Veel mensen denken dat het gevaarlijk is om na te denken, want als je dat doet ga je je realiseren hoe afschuwelijk alles in elkaar steekt. De politici houden mensen dom, althans maken dat mensen niet boven een bepaald niveau denken. Mensen zijn ook veel te egoïstisch, ze willen alleen maar televisies, meer video's, etc. Ze zouden moeten inzien dat geluk niet ligt in het bezit van allerlei dingen'.
'Mensen schijnen pas als ze 65 zijn te beseffen dat er nog meer is, maar dan is het vaak te laat om er nog iets aan te veranderen. Pas dan denken ze 'in wat voor wereld leven we'?'

THEE

Adi Newton denkt veel na over het 'leven'. 'Ik ben in alle vormen van het bestaan geïnteresseerd, maar ik kan moeilijk iets prijsgeven van mijn gedachten. Alleen misschien tegenover vrienden'.
Het is ook moeilijk via zijn teksten meer over Newton aan de weet te komen. Achter elke zin die hij schrijft zit een hele gedachtengang, een verhaal. Adi komt anders over dan de meeste muzikanten, heeft veel te vertellen. Terwijl bijna elk interview in een bezoek aan de pub uitmondt, begint en eindigt dit verhaal in de theebar. ◄

MOBIEL ZOND
LAURIE A

TEKST: ANN BOUWMA EN JOOST NIEMÖLLER FOTOGRAFIE: FRAN VAN DER HOEVEN

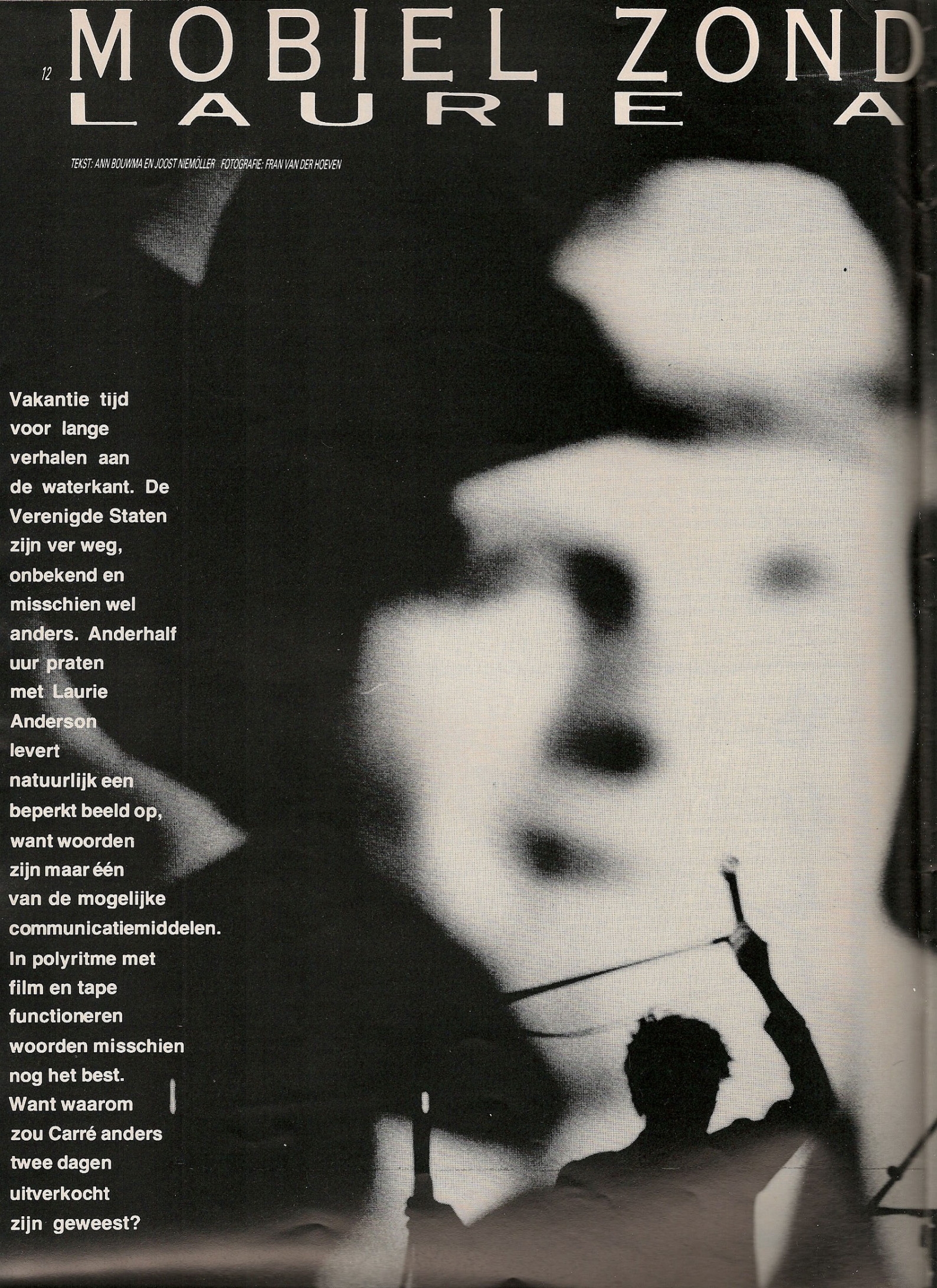

Vakantie tijd voor lange verhalen aan de waterkant. De Verenigde Staten zijn ver weg, onbekend en misschien wel anders. Anderhalf uur praten met Laurie Anderson levert natuurlijk een beperkt beeld op, want woorden zijn maar één van de mogelijke communicatiemiddelen. In polyritme met film en tape functioneren woorden misschien nog het best. Want waarom zou Carré anders twee dagen uitverkocht zijn geweest?

ER RITUELEN
NDERSON

BORN, NEVER ASKED
It was a large room. Full of people. All kinds.
And they had all arrived at the same building
at more or less the same time.
And they were all free. And they were all asking themselves the same question:
What is behind that curtain?
You were born. And so you're free. So happy birthday.

Wat zit er achter het gordijn?
'In Amerika heb je een populair televisiespel, met drie gordijnen waarbij voor elk iemand staat. Een quizmaster noemt hen bij de voornaam, stelt hen soms behoorlijk stomme en soms persoonlijke vragen. Hij behandelt hen als kinderen en zo gedragen ze zich ook. Aan het eind van het spel wordt gevraagd een gordijn te kiezen en daarachter ligt dan bijvoorbeeld een keukenapparaat! (Een soort Wie van de Drie begrijpen we).
'Je krijgt dus een kans, je moet gokken. Dat idee van kans wordt in de Verenigde Staten verward met vrijheid. Je kunt jezelf compleet opbouwen, naar een psychologische training gaan, jezelf opruimen, ergens anders heen gaan en dat zou betekenen dat je vrij bent. Mensen in auto's die duizend mijl moeten reizen om ergens te komen, de waanzinnige mobiliteit. Dat is het beeld in Amerika, daar gaat Transportation ook over. Maar verandering heeft natuurlijk niets met vrijheid te maken'.
Vol levenslust in een grote felgroene trui praat ze met een schijnbaar gemak in korte, soms gebroken zinnen. Meestal beginnen die met 'I think'. Gebaart veel met haar handen, kuiltjes als ze lacht.
Wat betekent vrijheid voor jou?
'Ik denk. . . ik probeer erachter te komen wat dat betekent. Voor mezelf is het een van de meest duidelijke kanten van het kunstenaarschap, dat kunst een van de heel weinige dingen is waarin je totaal vrij bent; in die zin dat er geen regels bestaan. Niemand zegt jou wat je moet doen, wat je moet zijn'.

VERVOER

Laurie Anderson's werkstuk United States I-IV is gevierendeeld in transport, politiek, geld en liefde. Dankzij een tournee neemt ze zelf actief aan het transport deel. Bovendien is ze door toedoen van haar hitje O Superman verzeild geraakt in de rockwereld.
'Ik sta dus commerciëel gezien heel anders tegenover een platenmaatschappij dan iemand van negentien met een gitaar, waar dan zo'n maatschappij op afkomt en zegt: dit gaan we groot maken, je wordt een ster, je gaat een tour doen. . . Maar touren is heel moeilijk. Het is niet alleen een concert geven, maar ook: inpakken, uitpakken, reizen, voor je apparatuur zorgen. Dat is geen glamour, weet je'.
'Ik denk niet. . . misschien zie ik het allemaal wat te naïef, maar door de relatie die ik met m'n maatschappij (Warner Bros) heb kom ik niet in situaties terecht waarin zij bepalen wanneer en waar ik moet optreden. Dat hangt natuurlijk ook van de artiest zelf af'.
'Door de jaren heen is het voor mij altijd zaak geweest zo mobiel mogelijk te blijven. Al die tijd heb ik ook met weerzin gekeken naar grote groepen met al die apparatuur, de spanningen, de druk. En ik besloot dat het altijd mogelijk moest blijven om op de trein te stappen en weg te wezen. Dat kan ook want we werken nog steeds maar met z'n drieën. Al jaren geleden was ik ermee bezig een flexibel systeem te ontwerpen.
Dat betekent ook dat ik niet steeds in grote zalen hoef te staan. In Amerika heb ik bijvoorbeeld een tour gedaan in allerlei verschillende ruimtes, waar bijna nooit concerten plaatsvinden. Dat is interessanter voor mezelf, maar ook voor je publiek. Daardoor schep je geen barrières naar buiten toe, niet voor de rockwereld en niet voor de kunstwereld. Mensen voelen zich niet geintimideerd. Er is geen gedragspatroon dat je dronken moet zijn of moet dansen of dat je juist heel stil moet zijn. Er zijn geen rituelen'.

CONTACT

Een wezenlijk element in Anderson's werk is communicatie, waarbij ze zich bedient van de meest geavanceerde electronica. Compact en kostbaar.
'Ik probeer mensen niet in de eerste plaats mijn wereldbeeld op te dringen. Natuurlijk zitten mijn ideeën in mijn werk maar ik heb zo mijn eigen beeld van kunst: probeer niet over iets te praten, maar zorg ervoor dat het ding zelf gaat praten. Het gaat eerder om een suggestie van onschuld dan om uitleg. Dus zelfs als ik zeg: technologie werkt niet, dan doe ik dat via een systeem dat wel degelijk werkt'.
Vind je dat, technologie werkt niet?
'Soms ja. Maar net zo goed het omgekeerde, ik probeer specifiek te zijn. Ja, technologie werkt niet. . .(lacht). En daarbij, we moeten het wel laten werken, het zal niet verdwijnen. Het zou natuurlijk mooier zijn als mensen directer, opener konden zijn zonder al die techniek ertussen. Maar ik denk dat het honderd jaar geleden net zo moeilijk was voor mensen om een gesprek te voeren. Het komt gewoon omdat we ons niet erg op ons gemak voelen met electronica, het is zo snel. Dat is het punt: we kunnen er geen greep op krijgen. We kunnen de schuld niet geven aan de telefoon, bijvoorbeeld maar het komt omdat we nog geen rituelen hebben met electronica'.
Wat zie je als het meest optimale communicatiemiddel?
'Dat hangt van de situatie af. Een optimale situatie zou voor mij zijn dat je door communicatie zo'n overeenstemming weet te bereiken dat je totaal in het heden aanwezig bent. Herinneringen en verwachtingen spelen altijd een rol. Het is een van de moeilijkste dingen ter wereld om een gesprek te voeren in het hier en nu. Als dat werkelijk gebeurt is het een wonder. Echt contact, dat is heel zeldzaam. Of het nu met een vriend is of met een volslagen vreemde, als er onmiddellijk respons is verdwijnt het risico. Je gaat meteen over de rand en die ander gaat mee. . .oké, Let's go. Dat is een prachtig gevoel, omdat je begrijpt en begrepen wordt. Dat trekt me ook, het in staat zijn om contact te maken. . . het is zo onvoorspelbaar'.
Misschien is het wel onmogelijk om door woorden in het heden aanwezig te zijn, maar mogelijk ligt dat anders bij muziek.
'O ja, speciaal bij mensen die improviseren, zoals in de jazz. Dat geeft een ander soort contact, het gaat spelenderwijs net als met taal'.
Heb je die ervaring ook met je eigen muziek?
'Soms ja. Maar eerder wanneer ik het schrijf dan wanneer ik het uitvoer, want mijn film gaat bijvoorbeeld niet improviseren, die speelt wat het is. Wat ik doe is een combinatie van beeld, taal en muziek. Die drie dingen creëren een polyritmische situatie: klank, beeld en woorden hebben een verschillend ritme en grijpen in elkaar op een verschillend niveau. Nee, ja, ik hou veel van fouten want. . . stel een machine werkt niet, dan moet je plotseling wat veranderen. Daar raak ik opgewonden van, er moet op dat moment iets gebeuren. Je kunt moeilijk tegen je publiek zeggen: 'sorry jongens'. ►

POLITIEK?

Laurie Anderson heeft ooit deel uitgemaakt van de Amerikaanse vrouwenbeweging maar is er nogal op afgeknapt. Na een demonstratie tegen Playboy besloot ze het de rug toe te keren.

'Het is onmogelijk om iets wat al miljoenen jaren gebeurt in twee jaar te veranderen. Wat ik leerde van die demonstratie was dat het misleidend is te denken dat je een medium als televisie kunt gebruiken. In plaats daarvan gebruiken ze jou en maken de slechtste cliche's van wat je zegt. In plaats van jouw ideeën over vrijheid wordt er een sexy beeld van je verspreid. Tegelijkertijd besef ik dat kunst ook niet een goed medium is voor dat soort ideeën, want als ik de keus heb tussen 'mooi' en 'juist', dan kies ik voor 'mooi'. Nou ja, ik heb het over een delicate situatie. Het eerste wat je gewoon zou moeten zeggen is dat iedereen gelijk is. Dat zou duidelijk zijn'.

'Natuurlijk zijn er verschillen tussen mannen en vrouwen door diep geïntegreerde sociale, culturele en economische patronen. Maar ik geloof niet dat vrouwen, zoals feministen willen doen geloven, in een bepaald opzicht beter zouden zijn, beter zouden functioneren. Waar vrouwen machtsposities bekleden, gedragen ze zich even slecht als mannen. Het voordeel van vrouwen is dat ze altijd buitenstaanders zijn geweest en daardoor zouden ze goede sociale critici kunnen zijn'.

Dan moeten ze wel serieus worden genomen.

'Zeker, iedereen die niet aan het spel meedoet wordt niet serieus genomen, daar heb je gelijk in. Je doet niet mee, dus er wordt niet eens naar je geluisterd. Daarom besloot ik op een gegeven moment mijn eigen leven te gaan leiden en niet proberen anderen te overtuigen van mijn gelijk'.

Is er een verschil van benadering tussen de kunst- en de rockwereld?

'Ja, ik denk dat het in Amerika lang niet zo freakerig wordt gezien wanneer een vrouw met electronica werkt als hier. In Duitsland vonden mannen het nodig me te helpen omdat ze al bij voorbaat dachten dat ik niet wist hoe mijn eigen apparatuur werkt. En dat maakte me woedend. Mijn eerste reactie was dat ik me moest bewijzen, maar nu vat ik dat allemaal niet zo zwaar meer op. Daarbij komt, dat vrijwel iedereen waarmee ik werkte mannen waren: organisatoren, touroperators, managers. Dat realiseerde ik me pas na een tijdje.

Nu voel ik een soort verantwoordelijkheid tegenover meisjes op de kunstacademie, want het is heel moeilijk om kunstenaar te zijn en nog moeilijker om kunstenares te zijn. Een jonge kunstenaar wordt als ambitieus gezien, als iemand die de toekomst heeft. Maar bij een vrouw speelt nog altijd het idee mee dat ze wel nooit beroemd zal worden, dus is er so wie so minder interesse voor haar. Praktisch gezien is het voor een vrouw dus veel moeilijker dan voor een man en ik denk dat de regels van de kunstwereld niet zo exclusief zijn. . .'

GELD

Hoe sta je tegenover geld?

'Mijn eigen fantasieën over geld hebben een zekere grens. Ik wil geen auto's hebben of een zwembad. Ik ben gewoon een workaholic, ik wil werken en daarbij maak ik gebruik van apparatuur die geld kost'.

Ben je ooit wel eens echt arm geweest?

'Everything. Mijn houding ten opzichte van geld is bepaald door ervaringen uit mijn kindertijd. Ik kom uit een rijke familie en ik zag dat dat geen oplossing was: je hebt nog steeds dezelfde problemen. Ik ben ook in situaties geweest waarin ik absoluut aan de grond zat, heb ontzettend veel baantjes gehad en me rot gewerkt om de huur te kunnen betalen. Ik werkte dus niet aan mijn eigen kunst, daar was geen tijd voor. Een vriend zei eens tegen me: 'vergeet al die baantjes, doe je werk'. En dat begreep ik niet. Pas veel later drong het tot me door dat hij iets heel belangrijks tegen me had gezegd. Het is maar waar je je prioriteit legt, en het is afhankelijk van wat en hoeveel je wilt hebben. Ik wil een hoop van die dingen niet, maar er zijn wel andere dingen belangrijk voor me. . . ik voelde me vroeger schuldig over al die electronica die ik kocht. Tot ik me realiseerde dat ik geen televisie had enzo, al die dingen waar andere mensen voor werken. Mijn electronica is overigens erg efficiënt, het verbruikt bijvoorbeeld weinig electriciteit'.

Je zegt dat je verslaafd bent aan werken, kom je nog wel aan een 'persoonlijk leven' toe?

'De meeste mensen die ik ken zijn de mensen met wie ik werk. Voor mij is er geen onderscheid tussen werken en privé en ik wil zeker geen van beide vereren. Weet je, ik hou ervan. Alles wat ik doe, heeft direkte connecties met mezelf'.

VAKANTIE

Heb je ooit het gevoel dat je op vakantie wilt?

'Ik ben nu op vakantie. . . (lacht en nestelt zich op de bank). Nee, ik maak wel eens reisjes, maar zonder plannen te maken. Ik vertrek gewoon, zonder geld of wat dan ook. Zo ging ik een keer naar Kentucky, een gebied vol riviertjes, erg ruw. Een soort Hillbilly-landschap. Nou. . . de eerste nacht sliep ik onder een grote rots met om me heen alleen bossen en lucht. Toen zag ik plotseling twee voeten. En ik dacht, oh god, dit wordt een van die (gebaar langs keel) urgh situaties. Ik kroop overeind en hoorde toen zoiets als 'Wecutters'. En ik zei wàt? 'Wecutters'! Nou. . . we eat curters. Hij had zo'n groot musket bij zich, zo'n negentiende eeuws geweer, waar geen moderne kogels in kunnen. Hij legde uit wat hij deed en het was zo'n ontzettend trage vent. Toen vroeg hij me mee te gaan naar zijn familie. Ze woonden in een soort hut. Het was een erg vreemde familie. Die man zag eruit als tachtig, maar hij was nog geen veertig. Mensen worden daar erg snel oud, denk ik. Hij was getrouwd met z'n zuster, maar dat vonden ze niet raar, want hun ouders waren ook broer en zus. Ze hadden vier kinderen, Jim, Nonja, John en Jim. Twee Jim's. Ik vermoed dat ze geen andere namen meer konden bedenken. Er was ook nog een ander kind geweest, maar hij was. . . Er was een ongeluk, bij de oliemaatschappij. Er was daar veel geboord naar olie en daarvoor moesten veel bomen worden omgehakt. Dat was voor men overging op een ander systeem, waarbij olie wordt onttrokken aan steenkool. Maar die boorgaten waren achtergebleven. Ontzettend diepe gaten waren dat, wel twintig maal de lengte van een flatgebouw. En dat kind was in zo'n gat gevallen. Hun beschrijving daarvan was zo vaag. Ze zeiden: ja, we zagen hem daar staan en op een gegeven moment stond hij daar niet meer. Ze belden de politie niet voor hulp of zo. Nee, hij was gewoon verdwenen, opgelost in het niets. Het waren. . .'

Zou je zelf kinderen willen hebben?

'Misschien zou ik wel iemand willen adopteren. Ja. . . dat zou ik wel willen. Ik hou van kinderen, maar de manier waarop ik leef maakt dat niet gemakkelijk. Mogelijk vertoon ik daarom een infantiele reactie in de zorg voor mijn vrienden. Misschien is dat wel niet zo goed, ik weet het niet (lacht), het maakt me niets uit'. ◄

Laurie Anderson (geboren in 1947, Chicago) was al lange tijd aktief als performance-artieste voordat ze plotseling bekend werd door de hit single O Superman. Ze studeerde in 1969 af op haar studie kunstgeschiedenis en in 1972 op beeldhouwkunst. Al in 1973 bracht ze haar eerste performanceprogramma's. Deze vonden veel al plaats in New York (waar ze nu woont), maar daarnaast ook meerdere malen in Europa. Zo trad ze in 1977 op in het performancecentrum De Appel (Amsterdam), in 1979 in Groningen, in 1980 in Rotterdam en Middelburg. Ze werkte onder meer samen met Peter Gordon, John Giorno, David van Tieghem en William Burroughs. Shows die vòòr haar nu zo populair geworden programma United States I-IV plaatsvonden waren onder andere; For Instants, That's Not The Way I Heard It, Americans On The Move en Song For Self-Playing Violin.

Er verschenen verschillende publicaties van haar; The Package (1971), October (1972), Transportation/Transportation (1973), The Rose and the Stone (1974), Notebook (1976). Laurie Anderson gaf een tijdlang les in kunstgeschiedenis en schreef ook kunstkritieken. Daarnaast werden projecten van haar geëxposeerd in musea en gallerieën, zoals dit jaar nog in de ICA (Londen). Op de tentoonstelling '60-'80 in het Amsterdamse Stedelijk Museum was van haar onder andere te zien The Handphone Table ('When You We're Hear') uit 1978: Dit is een tafeltje waar electronische muziek uitkomt wanneer je je ellebogen als kontaktpunten op het tafelblad plaatst en je handpalmen gebruikt als koptelefoon. Bij haar kunstwerken speelt, net als bij haar performances, taal een belangrijke rol.

Behalve haar bekende elpee Big Science verscheen er ook ander plaatwerk van haar: It's Not The Bullet That Kills You-It's The Hole (1977, Holly Solomon Gallery, NYC), Airways (1977, 110 records NYC), New Music For Electronic and Recorded Media (1977, Arch Street Records, Berkeley), The Nova Convention (1979, John Giorno Poetry Systems), Film du Silence (1981, Channel 3 Parijs), Big Ego (1981, Dial-A-Poem-series). Als Audio Arts Supplement verscheen in 1982 een cassette, getiteld An Interview, waarop Laurie Anderson wordt geïnterviewd door William Furlong. (Uitgebracht door Warner Brothers). Vorig jaar kwam een dubbelelpee uit; You're The Guy I Want To Share My Money With, waarop naast Laurie Anderson ook John Giorno en William Burroughs te horen zijn (uitgebracht door Giorno Poetry Systems Institute, NYC).

Laurie Anderson was dit jaar in Nederland om, in het kader van het Holland Festival, gedeelten uit te voeren van haar vele uren durende performanceprogramma United Stats I-V. De vier delen zijn getiteld Transport, Politics, Money en Love. Het volledige programma zal waarschijnlijk voor het eerst in november van dit jaar opgevoerd worden in de Brooklyn Academy of Music. De songs op haar album Big Science zijn afkomstig uit dat programma.

EEN MISVERSTAND
VICTORIAN PARENTS

TEKST: FINS DIELEN FOTOGRAFIE: LABORATORIUM KOOOS

Strikt genomen hebben de Victorian Parents zich een beetje vergist met het kiezen van hun naam. Victoriaans staat immers voor bekrompenheid van geest en het koesteren van strenge opvattingen. 'We hebben die naam alleen gekozen vanwege de klank. We maken geen muziek van het oude stempel, geen straightforward-rock. Onze muziek is juist vrij en openhartig, we willen met onze songs overbrengen dat mensen de ogen open gaan'. Een ander springt bij: 'Nee, orthodox is onze muziek zeker niet'.
Het is maar net wat je onder orthodox verstaat. ... laten we het daar op houden. Feit is dat de Victorian Parents aangenaam in het gehoor liggende, sferische popmuziek maken.

De groep – zanger/gitarist Steve Johnson, gitarist Clinton Beale, bassist David Phizacklea en drummer Roy Thomas – werd begin 1980 opgericht en maakte aanvankelijk wat reggae/funk-achtige muziek, waarvan overigens niemand echt ondersteboven was. Een volkomen in de soep gelopen tournee langs Amerikaanse legerplaatsen in West-Duitsland drukte de groep met de neus op de feiten.
Steve: 'Terug in Engeland hebben we het roer omgegooid. We zijn meer doordachte en intelligentere muziek gaan maken'.

Een single in eigen beheer Dead Red Grass Of Home wekte de belangstelling van Polydor, voor welke maatschappij ze hun debuut-elpee Silence Follows hebben opgenomen.
Clinton: 'We zijn eigenlijk alleen tevreden over de tweede kant. In die richting willen we ook verder. De demo voor een tweede elpee hebben we al opgenomen (komt uit in september – red.), en daarop is de sound van een nummer als Wasteland van de eerste elpee verder uitgebouwd'.
De Victorian Parents mogen dan vol lof zijn over hun eigen werk, het publiek in zowel Engeland als Nederland is dat bij lange na niet. Ligt dat aan het wat vage, een beetje een eigen gezicht missende geluid van de band? Aan het gemis van een echte entertainer binnen de groep?
Steve heeft er zo zijn eigen mening over: 'De Nederlanders, net als het publiek in Londen trouwens, hebben te weinig respect voor livebands. Het lijkt wel of het hun niet interesseert dat er een groep staat te spelen en dat ze alleen maar zijn gekomen omdat er toch niets anders te doen is'.◄

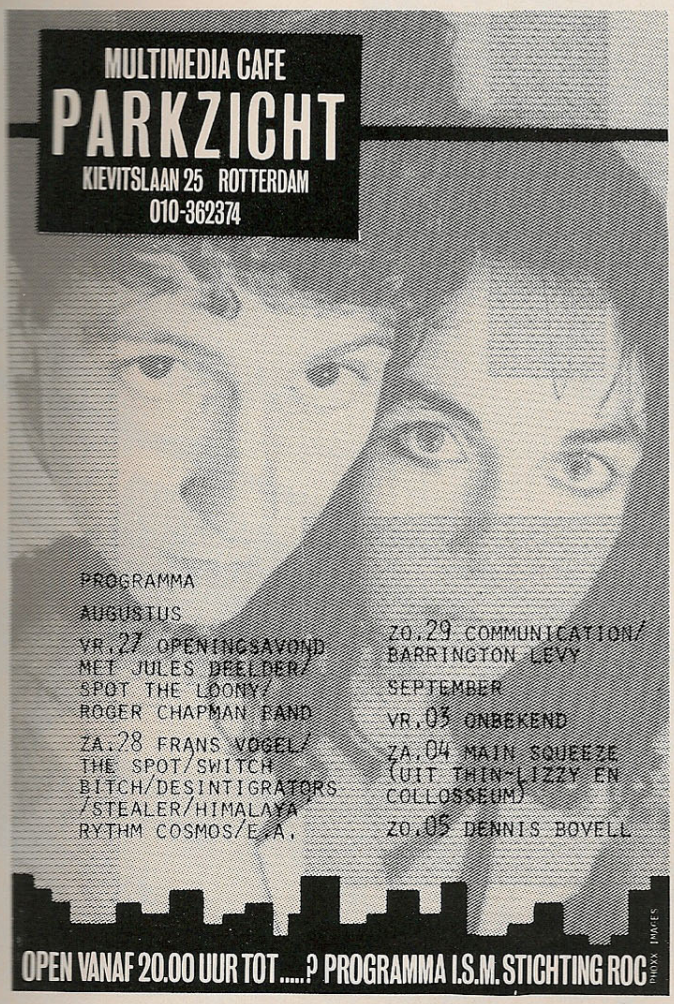

MasterBAG

THE FORTNIGHTLY NEWS MAGAZINE OF THE INDEPENDENT NETWORK

— Including A Free Flexi Disc By Leading Independent Artists

— Featuring interviews with the best of the bunch, and news from the regions

— Comprehensive lists of all independent releases, invaluable to the record buyer and retailer.

AVAILABLE THROUGH SELECTED OUTLETS

or by post from 202 Kensington Park Road, London W.11, England.

Please make cleared sterling cheques for £1 payable to Masterbag (Rough Trade). Subscription rates available on request.

Issue 16 out August 19, with free **FARMER'S BOYS** *flexi and interviews with Carmel, Liaisons Dangereuses and The Raincoats.*

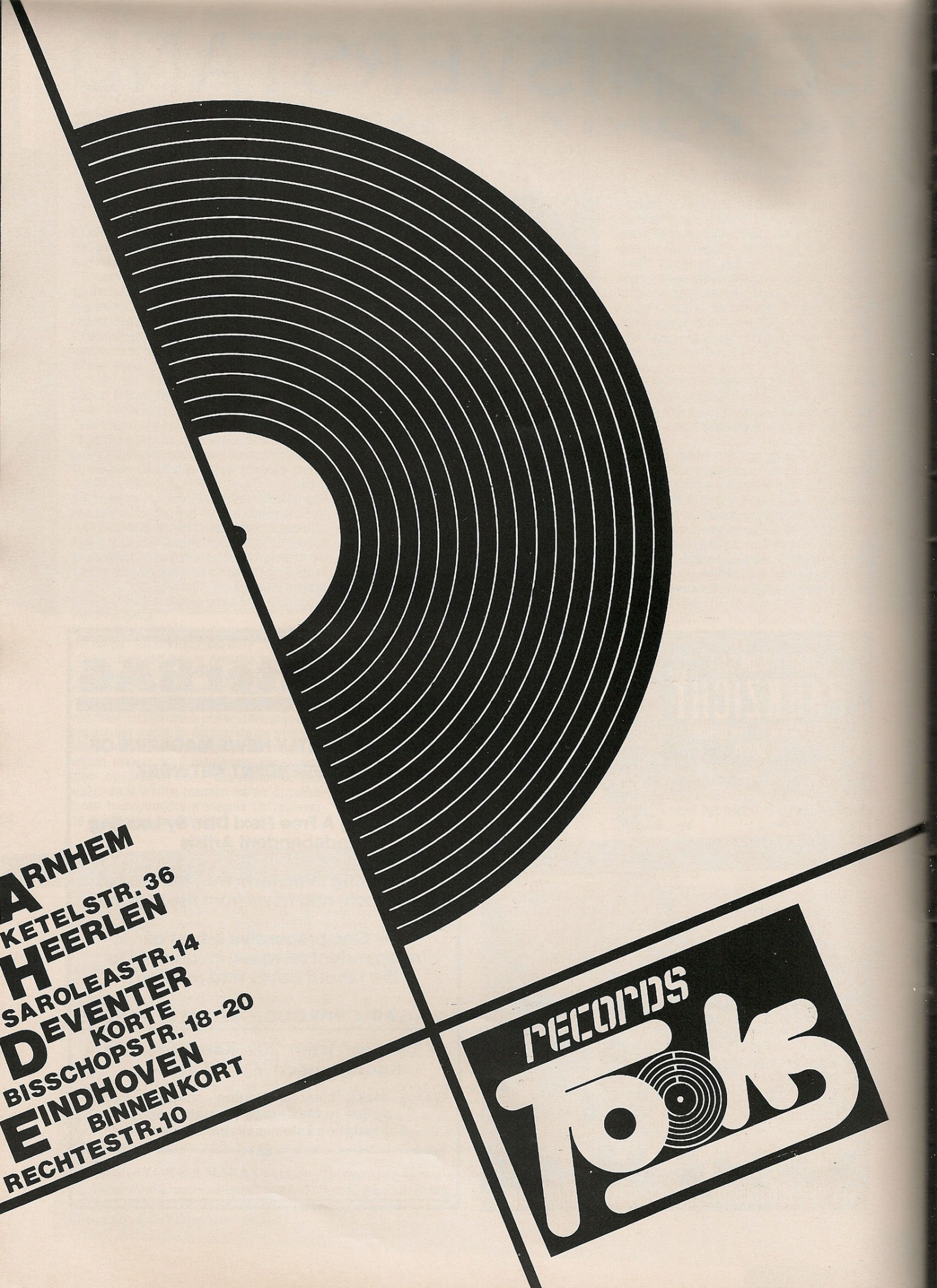
ARNHEM
KETELSTR. 36
HEERLEN
SAROLEASTR. 14
DEVENTER
KORTE
BISSCHOPSTR. 18-20
EINDHOVEN
BINNENKORT
RECHTESTR. 10
RECORDS
Rock

BRUTUS

spec. 50&60 jaren kleding

Zwaan Hals 304 Rotterdam 010-675620
Waterlooplein Amsterdam
Shake & Bake Nieuwendijk 17 Amsterdam
Heavy Antique Hohenstaufestrasse 22
1000 Berlin 45 030 2131516

'Ozon: 'Je weet amper meer waar je nou weer aan toe bent met die lui, denk je daar heb je weer zo'n corpsbal en dan blijkt het weer zo'n ultra-moderne ultra te zijn

'KL

Na bijna anderhalf jaar lijkt het woord een begrip te zijn geworden. De 'beweging' zelf ging, zonder veel ophef, langzaam ten onder. Ruim twintig groepen gaven gezamenlijk de aanzet tot een onduidelijk proces, het ultra op de Nederlandse podia, om zich vervolgens verder zelf met hun eigen ontwikkeling bezig te houden. Mensen van het eerste uur in gesprek over 'toen' en wat het inhoudt.

TEKST: HAROLD SCHELLINCKX

DAAR LOOPT

'Ultra's, Neo Romantici, Blitz-figuren en andere New Wave-figuren cool is, wordt gedomineerd door 'als punks verkleede hippies'

Elseviers Magazine: Jeugd '82. 'Ultra, het zou een hanteerbaar begrip kunnen zijn. Maar er is meer.' Muziekkrant Oor ('81): De Ultra-Gids voor moderne muziek.

JK

Wanneer je kortweg een beeld zou schetsen van de Nederlandse popmuziek dan is dat zoiets als: met alle winden meewaaien, maar vooral eerst uitkijken of de kust veilig is. Hoe gevaarlijk en hoe algemeniserend dat ook mag lijken, je zit er niet ver naast wanneer je 'voorzichtigheid' als kernbegrip hanteert. Het schoolvoorbeeld is natuurlijk de Golden Earring, het absolute nationale symbool. Je kunt het ze gek niet noemen of de Earring is wel ingehaakt: psychedelica, rythm & blues, hardrock en zelfs new wave. Nederlandse popmusici zijn altijd handelslui geweest. Als er ergens een markt bestond was men van de partij.
Erg succesvolle handelslui waren het nooit. De vele klaagzangen omtrent gebrek aan aandacht en geld waren wat dat betreft niet meer dan terecht. De geschiedenis van de Nederlandse pop is er een van aanhoudende frustratie. Het minderwaardigheidsgevoel bestond al voordat er een noot gespeeld was en haast iedere poging tot eigenwijsheid bleef steken in een machteloos voornemen. Een weeë, zoete geur van berusting hangt er over tien, vijftien jaar pop in Nederland. Een geur van dagenlang regenen.
Het viel niet mee om een lijstje namen samen te stellen van Nederlandse groepen die vóór de punk pogingen ondernamen om te vernieuwen. Met de nodige slagen om de arm kwamen we op Supersister, wat ouder werk van Solution, met de nodige vraagtekens op Undergroundachtige formaties als The Full Moon Band, het Pandorra Ensemble, Group 1850, Eddie van der Meer... We waren eerlijk gezegd gauw uitgeteld.
Echte muzikale bewegingen op het gebied van de pop heeft Nederland ook nooit gekend. Natuurlijk (we zijn er nooit bijgeweest, maar we hoorden er wilde verhalen over) was er omstreeks de Beatlemania het een en ander aan de hand met drugs en drank en vrouwen. Natuurlijk hebben er toen groepjes bestaan waar een zeker avontuur aankleefde. En op sommige avonden was er ongetwijfeld een te gekke jam ook. We willen dat niet geringschattend afdoen. Tenslotte zaten we toen zelf nog maar op de lagere school. Maar toen al die popartiesten gewoon dokter of psychiater werden, of zich een veilig bestaan zochten als producer of 'professioneel artiest', toen bleek de Nederlandse pop nog steeds geen artistieke ruggegraat te hebben. En dus keken we naar het buitenland. Dat was ook spannend en toch net iets meer dan dat alleen.

Wat had je toen? De een luisterde naar Soft Machine, de ander naar Captain Beefheart. Het was ver weg en ook daarom juist extra mooi. Het had zeker niets te maken met de band die in het buurthuis speelde. Want wat je daar hoorde was een dichte brei van platte clichés. En wat je daar zag waren jongens die zich inbeeldden popster te zijn. Dan stonden we net zo lief zelf voor de spiegel.
Sommige van die buitenlandse bands waren werkelijk bezig gebieden op te zoeken met klank en woord die nog niemand ontdekt had. Dat was niet overdreven serieus, het had geen stijve kunstzinnige pretenties (want kunst, daar leerde je over op school); het was een zoektocht met nieuwe middelen, een zoektocht naar toekomst. Een zoektocht met als enig argument dat er ruimte moest zijn voor verbeelding. Want er was toen niets waar we zo'n behoefte aan hadden. De werkelijkheid om je heen was tenslotte vooral benauwend.

Voor zo'n zoektocht was durf nodig om te experimenteren. En de paar goeie platen die er waren brachten je verbeelding zo op hol dat je zelf je eigen droom ging creëren om 'ook zoiets' te doen.
Toen kwamen er opeens de verhalen over punk. Allerlei mensen rotzooiden gewoon maar wat aan. Ze zeiden er ook bij dat het gewoon maar wat rotzooi was. Er werd gewoon een bom gelegd. En als zij dat deden dan konden wij dat ook. We moesten maar eens flink herrie gaan trappen. Dan zouden die dromen vanzelf wel meekomen. En natuurlijk, alles was mogelijk. Niet alleen popmuziek, ►

FOTO: ROB VAN MIDDENDORP

EEN ULTRA!'

...hebben een gratuit soort sympathie voor de kraakbeweging. Maar ze praten met enig dédain over het jaren-'60 sfeertje in die scene, die bovendien te weinig ...POP- en CPN-afgezanten.' Elseviers Magazine: Jeugd '82.

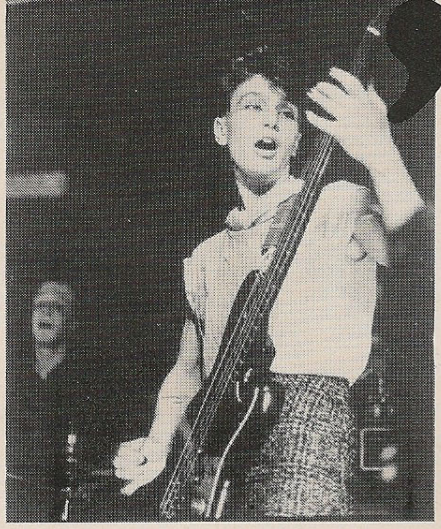

Suspect *werd Schlaflose Nächte, maakte een singel voor het Engelse Armageddon-label, ging onverhoopt van Ultra tot Neue Deutsche Welle en voltooide kortgeleden een mini-elpee voor Torso.*

Het valt niet mee een Ultra te vinden die toegeeft dat hij een Ultra is, of een Disco die zegt dat hij Disco

KLUB

Extra Smeikals *toetert verder, vanuit Groningen, van feest tot feest.*

Tox Modell *liet het zo'n jaar geleden afweten. Materiaal op cassette is verkrijgbaar via Lebel Period, een cassettelabel opgezet door Tox Mark. De Tox Modell-manier van 'muziekmaken, de combinatie van snel-repeterende, neurotische patronen op een aantal instrumenten, werd door Marc en André verder ontwikkeld in hun Det Whiel cassette-project.* **Scratch** *bracht ons Tecnoville, Mark & André als gitaarprezeer, ondersteund door enkele Workmates, in een échte band.*

En **Vincent-2** *ploegde voort, in verschillende bezettingen, met stille hoop.*

Gulf Pressure Ais *wisselende wat van bezetting en ging streng door met het onderzoeken van de mogelijke muzikale interacties tussen vier personen. Daarbij ging ook het betrekken van de ruimte in dat proces een steeds grotere rol spelen. Gulf ontwikkelde zich zo tot een band die op spannende wijze veel beeldend/performance werk in haar improvisaties betrekt. Een bewuste keuze voor integriteit en extreme kleinschaligheid.* **The Gap** *speelde nog een tijdje door, maar al[illegible] steeds minder.*

maar ook schilderkunst, video, gedichten. Als we maar hard genoeg riepen dat de wereld van ons was, dan werd die dat ook. Ultra wás een serie concertavonden in het Amsterdamse jongerencentrum Oktopus. In Oktopus, omdat dat de enige plek was waar zoiets kón. Op woensdagavond. Hoe het toen daar klonk, kun je op de flexi horen. Daarop vind je een gedeelte van het optreden van de Nijmeegse groep Puber Kristus, die tegenwoordig Das Wesen heet. Op 1 oktober 1980 was dat, de tweede Ultra-avond. Ultra ging door tot eind april 1981. Al met al een dik halfjaar. En zo'n 60 uur geluid, als je de uitgebrachte plaatjes en cassettes niet meetelt. Niet zoveel bijzonders dus, als je bedenkt dat de gemiddelde radio-ontvanger in een Nederlandse woning die hoeveelheid geluid in minder dan een uurtje binnenkrijgt.

Wél bijzonder was de instelling waarmee dat geluid werd gemaakt: het idee, dat was belangrijk, en geef dat zo goed mogelijk vorm met de middelen die tot je beschikking staan. Die instelling, waarmee misschien niet alle, maar toch een meerderheid van de groepen op die avonden stond te spelen, maakte Ultra tot een, zeker voor Nederland, uniek gebeuren. Een gebeuren, dat geen 'concert' in de gangbare betekenis van het woord was. Meer een kijkje in een ideeën-keuken. Bij een concert kreeg je een voltooide vorm gepresenteerd. Bij Ultra niet. Hooguit een fase in een ontwikkeling die daartoe zou kunnen leiden. Of niet natuurlijk. Tekenend voor dat laatste is dat de meeste van de groepen die op die avonden speelden al lang niet meer bestaan. Slechts een handjevol ontwikkelden een vorm die zij nu nog steeds, als popgroep in meer conventionele zin, hanteren. Mekanik Kommando, bijvoorbeeld. Andere groepen bleven veranderen, nieuwe gebieden verkennen en verhieven de continue verandering tot vorm. Kijk naar Gulf Pressure Ais.

Máár dat Ultra hield niet op in mei van het vorig jaar. Aandacht in de media maakte Ultra tot een abstract begrip, een ver voorbeeld. Gevolg is dat Ultra nú op podia als vorm gepresenteerd wordt: de kloppende ritmebox, een draai aan de Korg-knop, een klap op de ongestemde gitaar, een getergde schreeuw: wat zijn we weer ultra'.

Dat Ultra begraven we, hier en nu. Bedenk maar, dat als je brite erafhaalt, ultra een tube tandpasta is. En die knijp je toch ook niet op een podium en plein public leeg?? Nou dan!

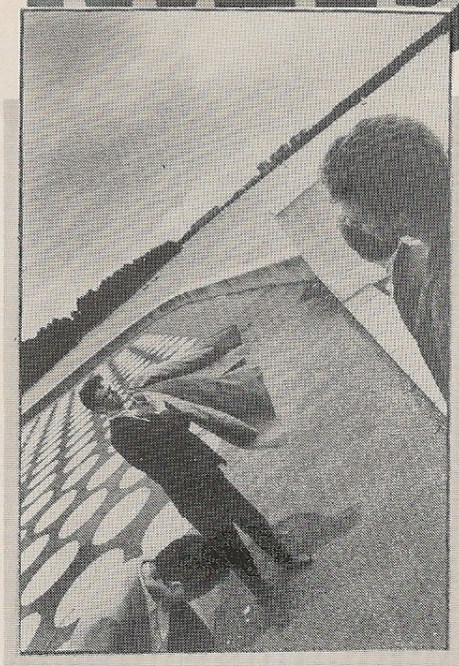

Minny Pops *ging, geleid door Wally's strenge zakenhand, voor de zoveelste en waarschijnlijk niet laatste keer door een x-aantal metamorphoses, bouwde onversaagd verder aan de mythe en leverde via Factory Benelux een single en een tweede elpee, 'Sparks in a Dark Room'.* FOTO: FRAN VAN DER HOEVEN

SOVJET SEX

INVENTARISATIE

Joke: 'Toen ik met Minioon in Oktopus optrad bestonden we ongeveer een jaar. We waren met bijna niks begonnen; iedereen beheerste de instrumenten maar een beetje. De belang[illegible] het enthousiasme dat er [illegible] was losgekomen'.

[illegible] Woonden jullie in die tijd min of meer geïsoleerd als groep of waren er al kontakten?'

Joke: 'Nee, er waren geen kontakten met andere groepen. We wisten wel dat er een hoop aan de hand was. Maar in Den Bosch waren er bijvoorbeeld geen bands die overeenkomsten met ons vertoonden. Den Bosch is niet zo groot hè. Er waren ook geen plekken; we traden op in cafés. Die plekken, en ook die andere groepen, zijn pas later gekomen'.

Harold: 'Ik speelde toen in The Young Lions. Die waren vóór het Oktopusoptreden zo'n jaar bezig. Zelf speel ik al veel langer muziek. Vanaf m'n zestiende ongeveer. Voor mij geldt ook wel dat het hele gebeuren rond new wave en punk een belangrijke invloed is geweest. Andere leden van The Young Lions waren ook al veel langer met muziek bezig, maar sommigen begonnen net. Eigenlijk was er eerst een groepje dat The Case heette. Daar heb ik me bij aangesloten en kort daarna werd de naam veranderd in The Young Lions'.

Joost: 'Hoe ging dat met Mekanik Kommando?'

Peter: 'Ik denk dat wij ongeveer een half jaar bij elkaar waren voor dat Oktopus optreden. We zijn begonnen met opnames maken'.

Joost: 'Waren jullie vriendjes?'

Peter: 'Ja. . . nou ja vriendjes. Lassika Paniyga en ik speelden daarvoor in een andere band. Uitgekiende rock was dat, waar we wel zo'n beetje op uitgekeken waren. En toen bleek ineens dat je ook heel anders muziek kon maken. Er kwam toen zoveel energie vrij, dat was fantastisch. Met punk had het weinig te maken. Toen dat in 1976 loskwam vond ik het wel belangrijk, maar we zijn nooit begonnen met een punkband. Ik luisterde toen vooral naar XTC, Wire, Devo. Maar onze muziek was toch heel anders. Voor ons was het toen volslagen nieuw. We werkten veel met improvisatie'.

Boudewijn: 'Wij zijn in oktober '79 begonnen onder de naam Puber Kristus. Ik had daarvoor nooit gespeeld en we zijn toen vrij snel gaan optreden als een soort bijprogramma van Bazooka, een andere band uit Nijmegen. Elf maanden na dat eerste optreden stonden we in Oktopus. Het ontstaan van Puber had wel te

'Een overduidelijke Ultra reageert gepikeerd als hem verteld wordt dat hij veel weg heeft van Humphrey Bogart, wat qua kostuumering in elk geval klopt, [illegible] scene van de Ultra's' en om dat te bewijzen bellidt hij zijn alleen van de [illegible]

TEKST: JOOST NEMÖLLER FOTOGRAFIE: ROB VAN MIDDENDORP

Waar komen al die misvattingen over Ultra nu vandaan? Om dat te onderzoeken keerde Vinyl terug naar de bronnen. Rond de Oktopus-tafel zaten Rob van Middendorp (broer van Wally, ook organisator van de ultra-avonden, en ontwerper van de Ultra's-affiches), Peter van Vliet (die toen optrad in Oktopus als lid van de groep Mekanik Kommando), Boudewijn van der Wagt (die net als Peter in Nijmegen woont en optrad met Puber Kristus, later omgedoopt in Das Wesen), Joke Brouwer (uit Den Bosch, die optrad met het inmiddels ter ziele gegane Minioon), Harold Schellinx (Amsterdam, organisator, trad op met The Young Lions) en ondergetekende. Gert-Jan van Oktopus zorgde voor koffie, broodjes en bier. Na het kollektief bekijken van de verzamelvideo van de Ultra-avonden (een haast nostalgische ervaring) werd de bandrecorder aangezet.

DAAR LOOPT EEN ULTRA!'

K

Flibbert Gibbet *versplinterde, onder meer naar de groep T.L. Management.* **Puber Kristus** *werd Das Wesen en breidde uit, van drie tot vier. Op Torso 'Anyone' en 'Who had a heart!'* **Plus Instruments** *zette, onder de bezielende leiding van Truss de Groot een Amerikaanse dépendance op, bleek bij terugkeer de banden met Nasmak onherstelbaar beschadigd te hebben, maar ging desondanks onverdroten door, en maakte een elpee voor het Eindhovense Kremlin label.*

The Young Lions *hield er al tijdens Ultra mee op. Rob Scholte zong een tijdlang bij Suspect om zich op zijn schilderwerk te gaan concentreren. Tim Benjamin en Ronald Heiloo hielpen vervolgens The Divorce om zeep. Het nieuwste project uit de Young Lions-hoek is het Amphibious Records-label, opgezet door Tim, Ronald en Harold, waarop de afgelopen maanden drie singles verschenen.*

maken met de post-punk of No Wave die er toen was. Onze naam verwijst ook naar de No Wave band Teenage Jezus uit New York. Een grapje was dat meer. Nog voor ik in Puber zat ging ik vaak naar Amsterdam toe om naar Engelse punkbands te kijken. Dat vond ik erg leuk, maar het was toch niet wat ik zelf wilde doen. No Wave ging naar mijn gevoel veel verder. Daar werden meer mogelijkheden vrijgemaakt om op allerlei manieren met muziek om te gaan. Het is heel moeilijk om precies aan te geven waar die invloeden liggen. Ik luister al 15 jaar naar Captain Beefheart bijvoorbeeld, maar dat staat dan toch weer verder van je af'.

DE BARRIÈRE

Harold: 'Als beginnend popmusicus had je vóór '78 een barrière waar je tegenop zag. Zowel muzikaaltechnisch als wat betreft de enorme installaties waar gevestigde groepen mee optraden'.

Joost: 'Was dat nu wel zo? Het is een verhaal dat je vaak hoort, maar er waren toen toch ook ontzettend veel bandjes die het met veel minder deden'.

Harold: 'Jawel, maar dat was meer het feestgebeuren. Het ging toen om de groepen die je serieus nam. De eerste gedachte die in je opkwam was hoe krijg ik zo'n installatie bij elkaar'.

Peter: 'Ja, en een goeie P.A. hè. Het geluid moest meteen perfect zijn. Je moest alles goed kunnen horen'.

Joost: 'Daar was op die Ultra avonden geen sprake van'.

Harold: 'Heel zelden stond er bijvoorbeeld een P.A. op het podium'.

Joost: 'En zoiets zie je inderdaad tegenwoordig niet zo vaak meer gebeuren. Tegelijk is veel muziek die toen Ultra heette enorm gestegen in techniekbeheersing'.

Harold: 'Ja, ik heb ook het idee dat het weer teruggaat naar die uitgangssituatie. Er komt steeds meer apparatuur en dat gaat dan niet altijd om een P.A., maar bijvoorbeeld om allerlei andere electronica. Net als toen lijkt het weer een doel op zichzelf te gaan worden. Mensen kopen eerst hun apparatuur voor ze zich afvragen wat en waarom ze gaan spelen'.

Joke: 'Maar als je meer techniek krijgt – wat automatisch gebeurt wanneer je langer speelt – dan kun je ook nieuwe mogelijkheden gaan ontdekken. En het is natuurlijk alleen maar prettig om te kunnen wat je wilt'.

Harold: 'Ja, op zich is dat allemaal prima. Maar mensen die nú beginnen zitten dus met dezelfde barrière. Mekanik Kommando kan zus en zo, heeft dit staan en dat. En dat willen zij dan óók voor ze beginnen'.

Peter: 'Of ze weten nog hoe wij zijn begonnen...'

Minioon, *het talentvolle gezelschap uit 's-Hertogenbosch, legde er zo'n jaar geleden het bijltje bij neer wegens interne, persoonlijke problemen. Individueel zijn ex-Miniooners nog zeer actief, binnen muziek, beeldende kunst en organisatie (V-2 in Den Bosch).*

LEGE HULSJES

Harold: 'De vorm is geaccepteerd en die wordt overgenomen. De synthesizers en de ritmeboxen. Dat zijn niet meer dan lege hulsjes'.

Joost: 'Is het echt zo algemeen geaccepteerd?'

Peter: 'Het feit dat wij twee keer per week kunnen optreden wijst toch in die richting. En we spelen niet alleen in de grote steden. We spelen ook in Gemert en Enkhuizen. Maar we maken geen Ultra. Ultra bestaat niet meer. Het leuke van vroeger was, in die tijd van Ultra, toen waren we helemaal geen voorbeelden. Je speelde gewoon waar je zin in had. En eigenlijk moet dat continu zo zijn. Mensen die nu beginnen die moeten gewoon blanco beginnen'.

Joke: 'Ik vind imitatie in eerste instantie helemaal niet zo erg. Je leert ervan om een voorbeeld te nemen'.

Joost: 'Maar het punt is juist dat de meeste Nederlandse bands in dat stadium blijven steken'.

Peter: 'Ik denk dat hetzelfde verhaal opgaat voor Engeland of Duitsland. Dat maakt niets uit. Als je in Engeland naar de gemiddelde band gaat kijken zie je ook een copie van A Certain Ratio of Joy Division of weet ik veel'.

Joost: 'Maar bij die Ultra's speelde de navolging toch een veel minder nadrukkelijke rol. Ik kan me maar een paar groepjes herinneren waarbij de invloeden heel duidelijk terug te vinden waren'.

Peter: 'Ik denk dat dat veel te maken had met het feit dat er gebundeld werd tot iets als Ultra. Wally van Middendorp begon die avonden te organiseren, daar zijn toen bands neergezet die een min of meer eigen geluid hadden en dat kreeg dan de naam Ultra. Maar dat wil niet zeggen dat er nu geen bands met een eigen geluid zouden zijn. Het wordt alleen niet gebundeld'.

Joost: 'Dus als je nu dergelijke avonden zou organiseren zou je dan ook. . .'

Joke: 'Ik denk het wel. In Den Bosch zijn ontzettend veel bands die prima bezig zijn'.

Joost: 'Die prima bezig zijn. . .'

Joke: 'Ja'.

Joost: 'Ik kom wel eens op zo'n D-Day in Paradiso, waar dan moderne Nederlandse groepen spelen. Maar het overheersende beeld is daarbij van een treurigmakende uniformiteit. Ik zie wat dat betreft weinig verschil tussen mensen die een ritmebox instellen en Nederlandse groepen die de Stones naspelen'.

Boudewijn: 'Maar het gaat natuurlijk ook niet om het instrumentarium. Wij gebruiken een drumstel en dat wordt al gebruikt sinds eh... Het is ook belangrijk dat veel van die moderne

vertelt en passant 'helemaal te zijn afgeknapt op die inteelt

Mekanik Kommando *groeide groter, maakte een elpee en een 12 inch voor Torso, speelt ontzettend veel en doet binnenkort waarschijnlijk de stap naar een 'echte' platenmaatschappij.*

Fritura Allstars *(Orpheus, Frans en een slimme tape) hield het voor gezien, waarna Orpheus een tijdlang de ritmebox van de Minny Pops met eerlijk percussief hand- en voetwerk ondersteunde, waarna enzovoorts.*

Home Comfort *werd the Divorce. Een korte romance met wat Young Lions werd echter snel fataal en leidde tot de onherstelbare breuk: scheiding van tafel en podium. En ook Mark Glynne ging zijn eigen weg. Bart Zwier stort dan ook, nu eenzaam, zijn hart uit met The Project.*

Gdansk, *een Gronings van Weelden-project, zette door, met wisselend succes en twee cassettes ter documentatie: 'Decent Upbeat News' en 'Erskine's Room'.*

apparatuur betrekkelijk gewoon is. Een casiootje en een ritmebox kun je vrij goedkoop krijgen en dan heb je al een half geluid bij elkaar. Voor een heleboel beginnende bands is het dan ook vanzelfsprekend dat ze niet meteen beginnen met een peperdure basgitaar'.

DE SCHEIDING

Joost: 'Er is nu een grote groep mensen die zich afgescheiden heeft van het culturele klimaat van de jaren zestig'.
Joke: 'Dat denk ik ook. Er is heel duidelijk een andere politieke stroming geweest, bijvoorbeeld met betrekking tot kraken'.
Boudewijn: 'Ik zie niet zo'n duidelijke scheiding. Natuurlijk kwamen er na de punk allerlei nieuwe dogma's, na de eerste opluchting die het teweeg had gebracht. Maar dat werd weer vrij snel doorbroken door wat dan toen No Wave genoemd werd. Of in Nederland Ultra. Daarin werd veel meer teruggegrepen naar oudere voorbeelden, er was een grotere mate van integratie. Wat je op zo'n Oktopus-video ook ziet is dat er van alles gebeurde... vrouwen achter een drumstel, synthesizers, maar ook een veel traditioneler ingesteld groepje als Puber, dat gebruik maakt van een conventioneel instrumentarium. Al die groepen die Ultra genoemd werden verschilden enorm van elkaar. En ook nu nog, als ik bijvoorbeeld naar Nijmegen kijk. Je merkt het ook aan wat mensen voor platen kopen. Vroeger was dat veel massaler van 'Jezus er is weer een plaat uit van die en die', terwijl tegenwoordig worden er platen gekocht van groepen waarvan de plaatoplage niet hoger is dan duizend. De markt is ontzettend gedemocratiseerd. Voor haast iedereen is er een plaatsje, als je daar maar voor vecht. Ik geloof ook dat er veel meer mensen zijn die naar instrumenten grijpen en ook optreden in Nederland. En dat heeft Ultra en soortgelijke circuitjes ook vrijgemaakt'.
Joost: 'Volgens mij is er massaal na de punk een ander soort mentaliteit ontstaan en is het beeld wat dat betreft helemaal niet zo divers. Iedereen is nu een soort Lou Reed geworden.'
Peter: 'Maar waar praat je over. Ik denk dat dat een hele kleine groep mensen is. Op het totaal van de Nederlandse bevolking misschien twintig-dertigduizend. En ik denk ook dat die groep niet groter is dan hij in de zestiger jaren was. Je moet ontzettend oppassen om het niet buiten z'n proporties te trekken. Volgens mij is het herhalingselement veel nadrukkelijker aanwezig dan de verandering. Zo herken ik in groepen als Neu en Kraftwerk dingen waarmee wij nu bezig zijn. Het is een aanpassing aan de tijd. Nu zie je te pas en te onpas een omcirkelde A staan zoals je vroeger te pas en te onpas een ban-de-bom teken zag.'
Joost: 'Maar het teken is niet alleen anders. Het betekent ook iets anders.'
Joke: 'Ja, ik denk niet dat het erg relevant is om daar over te praten. Dan begeef je je op glad ijs.'

EEN BELEVENIS

Joost: 'Zag je dat Ultraconcert wat je toen deed als een speciale belevenis, of was het gewoon een van de vele optredens?'
Peter: 'Voor ons was het wel een belevenis omdat wij überhaupt niet speelden. Met Ultra waren we toen niet bezig; men noemde het zo en dat vonden wij wel best. We zagen wel overeenkomsten met andere bands die ook zo genoemd werden.'
Boudewijn: 'Het ging duidelijk van Oktopus uit. Toen we hier kwamen merkten we dat er mensen waren die zich openstelden voor wat er buiten Amsterdam gebeurde. En je merkt ook dat het ging om bandjes die - net als wij - nog maar kort bestonden. Zonder het nu direkt een stroming te noemen, merkte je wel dat er iets in een bepaalde richting ging en het was wel spannend om daar in opgenomen te zijn. Het is voor een groepje uit Nijmegen toch wel een bepaald soort sfeer als je opeens in Amsterdam komt spelen. Dat is nu eenmaal de terreur van de media en hoe een land georganiseerd is.'
Joke: 'Ik heb die Ultra-avond niet zo spannend ervaren. Maar eigenlijk wilden we er ook helemaal niet zo graag spelen, omdat we er allemaal ontzettend nerveus voor waren. We gingen een week van te voren al over de zeik met klamme handjes en zo. Maar ik vond die avond slecht georganiseerd. Ik vond het slecht dat we zelf aan de kassa moesten zitten. En daarna werden onze spullen uit de auto gestolen. Er was ook niet veel publiek.'
Peter: 'Ja, maar dat vond ik juist zo opvallend. De eerste keer dat wij daar toen speelden... Er was inderdaad niet zoveel publiek, maar het publiek dat er was stond ontzettend open voor wat je aan het doen was.'
Joke: 'We hebben in kroegen gespeeld waar

'Gestart als reaktie op het voortdurend gebrek aan belangstelling is de Ultra's avond toch de basis g... ultra's zijn zonder uitzondering boeiend en verrassend. Muziek met inzet en zeker kwaliteit. De bands h... laten horen, en het publiek weet waar het elke woensdagavond naar toe moet gaan.' **Vinyl. Nummer 1. ...**

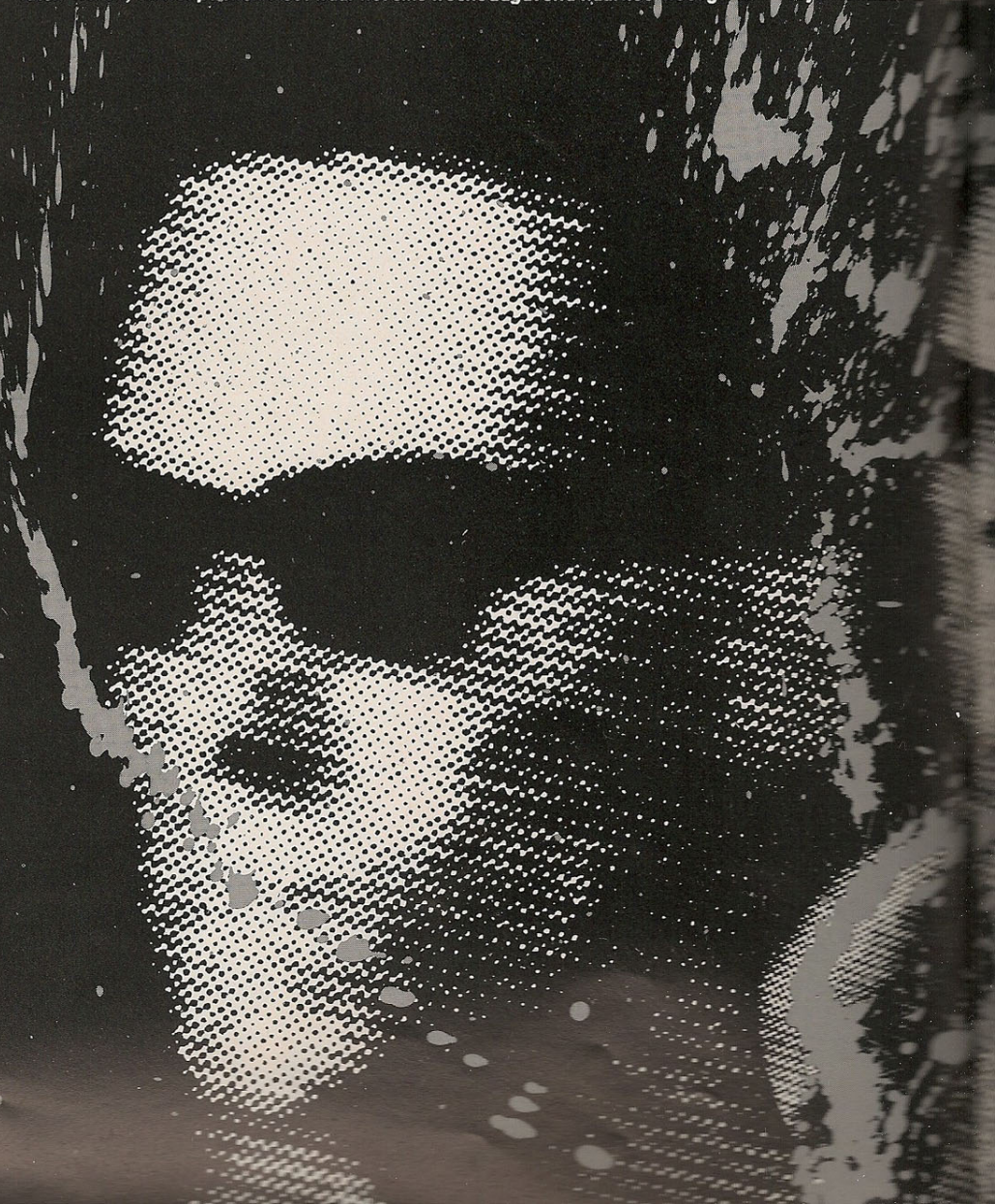

Soviet Sex *ging haar kronkelweg van t.v.-piraterij naar galerie naar jongerencentrum naar overzichtstentoonstelling, wild, ongeremd en vooral ook keihard, zichzelf voorbijhollend. Concreet: een elpee voor het Tilburgse Eksakt-label,* **'Happy End'**.

Steno, *een eerste degeneraat, had dat gelukkig wél snel door. Nieuwe pogingen in onder andere Cargo Cultus en de organisatie van het aan de weg timmerende Haarlemse Studio-12-collectief.*

Mick Ness *bleef stug, maakte een elpee voor Torso en recentelijk een cassette voor de Nederlandse tak van het Franse TagoMago.*

Mental *uit Enkhuizen was een onderneming van Rob van Wijngaarden. Na een flexi voor Vinyl was het laatste wat wij van Rob mochten vernemen de mededeling dat hij verder liever blij wou zijn en naar de disco gaan.*

Necronomicon *zette haar schouders onder Fetisj, een multi-media-project.*

de mensen geen idee hadden waar we mee bezig waren. En op zich werd je daar juist strijdbaar van. Dat maakt me veel enthousiaster dan wanneer je speelt in een scene die je accepteert.'

EEN BEETJE ULTRA

Harold: 'Ik vind het belangrijk om vast te stellen dat Ultra niet veel meer was dan een vrij toevallige naam voor een aantal concerten.'

Rob: 'Er moest ruimte komen voor bands om te spelen. Ik vind het alleen jammer dat het op de muziek toegespitst is gebleven. Dat je niet zo'n verbinding had waardoor kunst en muziek en alles op één grote hoop gegooid wordt. Dat gebeurt eigenlijk pas de laatste tijd op verschillende plekken.'

...van een beweging die zich aan het verbreden is. De ...lijk een mogelijkheid hun genegeerde muziek te ...Ultra's'.

Joke: 'In Den Bosch hebben we zo'n pand, met drie ruimtes. Een ruimte waar je kunt zitten, een expositieruimte en een muziekruimte. En we vragen dan ook bands die met kunst enzo bezig zijn, zodat je alles kunt laten zien waar zo'n band mee bezig is. Er zijn ontzettend veel bands die dat doen. Ik denk trouwens dat de meeste ultrabandjes uit zo'n kunstsfeer komen.'

Harold: 'Maar dat zijn andere bands dan de bands die zich nou Ultra noemen.'

Boudewijn: ''We hebben onszelf nooit Ultra genoemd.'

Joke: 'Dat zegt niemand van zichzelf.'

Boudewijn: 'We hebben bijvoorbeeld wel vaak op een beetje ironische manier over Ultra gepraat. Maar dat was meer als het tijdens een repetitie de mist in ging. Zo van: kom, een beetje Ultra.'

Joost: 'Wat heb je daar voor gevoel bij als je het woordje Ultra op een affiche ziet van een jongerencentrum, of als er zelfs al in Elseviers Magazine geschreven wordt over Ultra alsof dat iets heel duidelijks is?'

Rob: 'Ik denk dat ze niet weten waar ze het over hebben. Wat moet je daarover zeggen. Het enige wat ik jammer vind is dat het weer in een hokje geduwd wordt. Zo van dat is het, zo moet je eruit zien en zo moet je instrumentarium samengesteld zijn. Dat is nooit de bedoeling geweest. Er is een tijd geweest, toen de Roxy club in London pas geopend was, dat de media er nog helemaal geen greep op hadden. En toen gebeurden er daar leuke dingen. Daar speelden Siouxsie and the Banshees samen met anderen en er speelden mensen van Wire. Het was in principe een heel open opzet. Alles kon er. En wat er daarna gebeurde, ja . . . Kijk, zoiets zie je keer op keer weer en het heeft zo weinig betekenis in principe.'

NAGEKOMEN I

Marc Tegefoss trad in Oktopus op als lid van Tox Modell en Scratch. Momenteel maakt hij deel uit van Tecnoville en is mede-organisator van de D-Day's in het Amsterdamse Paradiso, waar ruimte wordt geboden aan moderne Nederlandse bands. Tevens was hij initiatiefnemer van de verzamelcassette 'Ultra', waarop live-opnamen staan van de Ultra-avonden. Met Harold Schellinckx had hij een gesprek achteraf.

Marc: 'De Ultra-avonden waren zeker in het begin een weinig trendy gebeurtenis. Toen was het van belang als experimenteercentrum voor non-musici om ideeën uit te werken. Wat ik nu verwacht zijn de conclusies van die experimenten. Ik denk ook dat zoiets moet leiden tot meer toegankelijke muziek.'

Harold: 'Dat lijkt me niet persé noodzakelijk. Als je bijvoorbeeld kijkt naar een groep als Gulf Pressure Ais, die trekt zeker conclusies uit haar experimenten, maar is sinds de Ultra's niet toegankelijkere muziek gaan maken en functioneert nu nog net zo kleinschalig, of misschien zelfs nog kleinschaliger dan toen.'

Marc: 'Jawel, maar dat is eerder een uitzondering. De algemene lijn is dat de meeste groepen zich hebben opgeheven, of hun concept toegankelijker hebben gemaakt. Het is allemaal veel serieuzer geworden. Speelse experimenten vinden veel minder plaats op de podia, maar eerder binnenskamers. Op de podia is er meer rock en funk teruggekomen in de muziek. Dat is iets wat ik op de D-days ook duidelijk merk. Echte noise-bands zie je daar nauwelijks. En het gevolg is ook dat er meer publiek voor is. Op de speciale super-d-days bijvoorbeeld komen er wel zo'n acht- tot twaalfhonderd mensen naar Paradiso. Dat betekent voor mij dat eigenlijk nu pas de nieuwe Nederlandse muziek ontdekt gaat worden. Ultra op zich zie ik niet meer als een stroming. De muzikale diversiteit is daarvoor te groot.'

NAGEKOMEN II

Bart Zwier nam deel aan de Ultra-avonden als lid van de formatie Home Comfort. Ook hij voerde een gesprek achteraf met Harold.

Bart: 'Die Ultra's, daar kijk ik op terug als een tijd van veel zoeken, om daarmee eigen vormen te kunnen vinden. Het Ultra-optreden was voor mij een soort voorbode van wat er later zou gaan komen.

Het tekort aan kennis en techniek bij de Ultra's was in het beginstadium prettig, maar tegelijk bleef daardoor de uitdrukkingsmogelijkheid beperkt waardoor er weinig ruimte ontstond voor verdere nuancering. Het bleef vaak steken in fragmenten of zo, maar het kwam niet tot een totaalbeeld.

Het is natuurlijk heel lekker om tegen iets aan te schoppen en te schreeuwen en weet ik wat, maar het is maar een klein stukje van wat je als mens bent, denk ik. Maar voor mij gold toen net zo goed dat er meer gepretendeerd werd dan uiteindelijk gepresteerd; dat was wel zo'n beetje de algemene lijn.

Ik denk dat het altijd goed is wanneer er aandacht wordt besteed aan beginnende bands die een poging ondernemen om eerlijk bezig te zijn. Alleen, er moet niet zo'n label op worden geplakt van 'hier gebeurt het'. 'Ultra' is eigenlijk een verkeerde term. Die mensen waren toen niet zo extreem bezig met muziek. Dat kun je zeggen van iemand als John Cage of zo. Extreem ben je pas wanneer je bepaalde ontwikkelingen in de muziek doorvoert naar een extreem punt. Maar de mensen die deel uitmaakten van die Ultra's stonden nog helemaal in het begin van hun ontwikkeling. Ze waren misschien extreem in hun hoofd, maar niet binnen de muziekontwikkeling. Het waren gewoon beginners. Dat bedoel ik niet rot of zo. Maar als je kijkt naar de termen waaronder de Ultra-avonden gepresenteerd werden, 'experimenteel', 'electronisch', 'avant-garde', 'audio-visueel', 'ideologisch', dat zijn termen die betrekking kunnen hebben op mensen die al heel lang en bewust met muziek bezig zijn. Al die termen pretenderen een bepaalde vormbeheersing, die toen niet aanwezig was. Het woord 'beginnen' staat er niet bij. Maar dat klinkt natuurlijk ook niet zo aantrekkelijk.'

SALTY DOG

TEKST: DICK RUKKEN FOTOGRAFIE: FRAN VAN DER HOEVEN

Gaat het wel goed met Theatre of Hate? Zeker, veel applaus, maar de interviewer ontmoet een zeer onwelwillende Kirk Brandon in de kleedkamers. In de tijd van hun debuut 'He who dares wins' konden emoties de tongen nog wel eens flink losmaken, na de opvolger 'Do you believe in the Westworld' wil de blozende blikvanger eigenlijk nog maar één zin afmaken.

De optredens van de laatste tour die Theatre of Hate in ons land deed waren oorverdovend hard, het volume een heavy-metal band waardig. Het eerste optreden was redelijk, het tweede boeide niet meer, het derde was ronduit vervelend, etc. De centrale figuur van de band, Kirk Brandon, neemt niet deel aan het gesprek totdat het hem uitdrukkelijk wordt gevraagd. Na enkele snauwende opmerkingen is het dan weer stil.

In hoeverre houden jullie je bezig met maatschappelijke problemen?

'We zoeken niet naar misstanden of wat dan ook, maar als we iets tegenkomen waar we een mening over hebben, dan uiten we die. Werkeloosheid is iets vreselijks, maar je kunt niet zomaar blijven zitten en er alleen maar over klagen. Je moet er voor jezelf iets aan doen. Hier in Nederland zie je daar goede voorbeelden van: mensen komen samen en presteren iets. We hebben veel gespeeld in oude scholen, fabriekshallen enzo, die door vrijwilligers zijn omgebouwd tot jeugdsociëteiten, waar van alles wordt georganiseerd. Dat zie je in Engeland helemaal niet'.

Willen jullie met de muziek en teksten hieraan iets doen?

'Voor teksten moet je bij Kirk zijn'. Stilte. Kirk: 'Iedereen heeft het al over werkeloosheid'. Stilte.

Wat wil je dan uitdrukken in je teksten?

Als hij even chagrijnig voor zich uit heeft gekeken en het er niet naar uitziet dat hij de vraag nog zal beantwoorden, probeert John Boy Lennard, de Canadese saxofonist, zichtbaar opgelaten over het gedrag van Kirk, er iets over te zeggen.

'We proberen een positief gevoel over te brengen. Niet wachten tot er iets gebeurt, maar daar zelf voor gaan zorgen'.

Wat is belangrijker bij het maken van songs, een idee of een mening ergens over of een bepaalde emotie?

Nu word ik weer naar Kirk verwezen, die na een te lange stilte kortaf antwoordt; 'We want to liberate people's spirit'.

Dit ligt dichter bij een idee dan bij een emotie als ik het goed begrijp.

Weer een snauwend antwoord: 'We want to liberate people's spirit'. Ik laat het onderwerp maar liggen, want ik krijg sterk de indruk dat straatschoffie Brandon zelf ook niet weet waarover hij het heeft.

Jullie zijn nu al heel lang op tournee door heel Europa. Is TOH een succesvol rockbedrijfje aan het worden?

'Nee, want we verdienen niet handen vol geld en het touren zelf is ook geen pretje. Bijna al het geld dat binnenkomt gaat direct weer terug naar de band en van wat er overblijft moeten we zelf leven'.

Is de voornaamste reden voor het touren dan geld verdienen?

'Het belangrijkst voor ons is het spelen voor mensen. En, omdat we zelf ook in leven moeten blijven, moet er ook nog wat geld binnenkomen. We willen onze muziek graag aan iedereen laten horen'.

Omdat jullie een boodschap hebben over te brengen?

'Liberation of their minds. We willen niet vastgepind worden op ideeën en opvattingen. We zijn geen politieke band in die zin dat we een bepaalde politieke kleur zouden hebben, maar we voeren meer een politiek voor mensen. Politiek op z'n banaalst. Politiek is zo oud als de mensheid zelf. Dat soort politiek, gericht op de mens en niet op geld of wat dan ook, willen we voeren'.

OK, maar wat houdt dat dan precies in?

'We want to liberate people's minds'. Ik laat de hoop maar varen ooit nog meer dan de vele malen vermelde slagzin over dit onderwerp te ervaren.

Jullie hebben het telkens over het positieve karakter van de band, waarom dan een naam als Theatre of HATE?

Hoe meer mensen zich ervan bewust zijn, hoe meer ze dat zullen laten merken, zodat een regering deze druk ook meer zal voelen.

De kernenergiebeweging is de laatste jaren steeds belangrijker geworden en de overheid kan er op een gegeven moment niet meer omheen. Wij willen dat de mensen degenen die hen regeren beïnvloeden. De mensen moeten een standpunt innemen. Do you believe in the Westworld and what they are doing? Do you believe in the theatre of hate?

John Boy is weer de enige die reageert: 'De naam is een reflectie van een sociale en politieke context. Kijk naar het Midden-Oosten, Vietnam, de kernbewapening, etc. Dat is het theater van de haat. Dat is ook hetgene waarvan wij de mensen bewust willen maken. Natuurlijk is het zo dat Reagan een sterk blok

DE GROTE HOOP

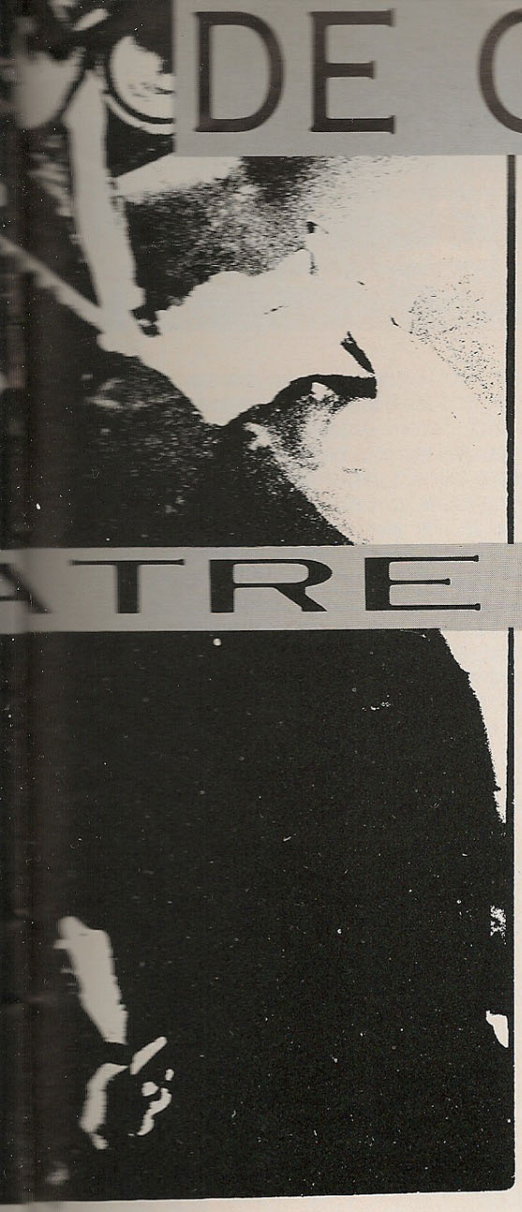

TRE OF HATE

moet vormen tegen Rusland. Afghanistan is angstaanjagend en de Russen kunnen nu eenmaal alleen maar praten in termen van bewapening. Er moet echter wel worden gewaakt voor escalatie.
Tegenbewapening kan ook te ver gaan. Verdedig jezelf, maar ga er niet zelf onderdoor. De mensheid is iets heel moois en dat mag nooit verdwijnen. Ook in onze muziek proberen we die essentiële schoonheid tot uitdrukking te brengen. Onze muziek is erg primitief en ongepolijst. Er is veel passie. We proberen terug te gaan naar de essentie van het mens-zijn'.
Tot zover het verslag van een moeizaam interview. Er blijft een indruk achter van een verzameling straatjochies, uitgezonderd de sympathieke saxofonist, die uit verveling muziek zijn gaan maken. Die muziek was in eerste instantie emotioneel genoeg om de moeite van het beluisteren zonder meer waard te zijn. Toen het succes kwam, sleepte dat sterallures en pretenties achter zich aan. Kretologieën over het vrijmaken van de geest van de mens zijn niet genoeg om mee door te kunnen gaan.
Ik ben bang dat TOH een ordinaire rockband aan het worden is met, letterlijk en figuurlijk, veel geschreeuw en bijzonder weinig wol. Men heeft de mond vol over de grote hoop, maar als er niet meer komt dan dat, kunnen we TOH wat mij betreft deponeren op de grote hoop oninteressante, nietszeggende rockgroepen.◄

Iannis Xenakis werd in 1922 geboren in het Roemeense plaatsje Braila. Zijn ouders waren Grieks en met hen verhuisde Iannis op zijn tiende terug naar Griekenland. Na de middelbare school begon hij een ingenieursstudie aan de Technische Hogeschool in Athene, een studie die voortijdig werd afgebroken door het uitbreken van de tweede wereldoorlog. Xenakis nam vijf jaar actief deel aan het gewapende verzet, iets wat hem onder andere een oog kostte. Hij werd tenslotte gevangen genomen en ter dood veroordeeld, maar wist te ontsnappen, vestigde zich in 1947 in Parijs en werd Frans staatsburger.
In Parijs kreeg hij een baantje als calculator bij architect Le Corbusier, die hem later steeds meer bij het echte architecten-werk betrok. Zijn passie voor muziek bleef hij trouw door, onregelmatig, lessen te volgen bij de Franse componist Olivier Messiaen. Het meeste leerde hij zichzelf, 's nachts, op een gitaar (een piano had hij niet), op z'n hotelkamer.
Op beide gebieden, architectuur en muziek, leverde Xenakis revolutionair vernieuwend werk af. Voor de Wereldtentoonstelling in 1958 in Brussel ontwierp hij in opdracht van Le Corbusier voor het Philips-paviljoen een constructie met oppervlakken afgeleid van de zogenaamde 'hyper-

TEKST: HAROLD SCHELLINCKX

INTERVIEW: DICK RIJKEN

WOLKEN VAN GELUID

XENAKIS

Tijdens het door Jeugd en Muziek Zeeland in de maanden juni en juli georganiseerde Festival Nieuwe Muziek stond in de Vleeshal in Middelburg de UPIC. De 'Unité Polyagogique Informatique du CEMAMu'. Een hele mond vol, bijna een toverformule. En dat is niet eens zo'n gekke gedachte. Al die geavanceerde elektronika, dat is toch je reinste toverkunst? Ook de UPIC is zo'n brok pure tovertechniek: een componeercomputer ontworpen door componist Iannis Xenakis.

Stel je voor: je maakt één, twee, drie tekeningen, je drukt op een knop, en kort daarna klinkt een machtig muziekstuk uit je hifi-installatie, die je net van dat ellendige Hilversum 3 hebt afgedraaid. Dat is zo'n beetje wat er bij die UPIC gebeurt, alhoewel er natuurlijk nog wel wat meer bij komt kijken voor je rare krabbels een 'machtig muziekstuk' teweegbrengen. Maar in principe kan een kind de was doen, zogezegd. En dat is wat er dan ook daar in Middelburg gebeurde. Kleuters, huisvrouwen, strenge wetenschappers en verantwoorde componisten, allemaal kregen ze de kans hun muziekjes te tekenen en met de Upic te laten klinken.
Samen met de UPIC kwam Xenakis zelf naar Middelburg. Voor Vinyl een kans om met deze muzikale vernieuwer en pionier op het gebied van de electronische muziek te praten en zijn, bijzonder abstracte maar daarom niet minder interessante, ideeën over en benadering van muziekmaken, in vogelvlucht, toe te lichten.

Vinyl is een blad dat voornamelijk over rock-muziek schrijft. Wat vind je van dat fenomeen, rock en pop?
'Ik heb niet zoveel tijd om daar naar te luisteren, rock-muziek. Ik zit op een hele andere golflengte. Ik kan er dus weinig over zeggen. Vanuit muzikaal oogpunt vind ik dat het nogal elementair en simplistisch is. Het enige dat ik interessant vind, is soms de persóónlijkheid van de zanger, of van de muzikanten. Maar muzikaal denk ik dat het me alleen maar verveelt'.
Wat vind je dan het belangrijkste aspect in muziek?
'Het allerbelangrijkste in muziek is het vinden, het creëren van nieuwe dingen, nieuwe muziek en nieuwe manieren van expressie. En ook vind ik dat muziek iets moet zijn dat door iedereen wordt gedaan, en niet enkel door een elitegroepje, terwijl de rest applaudiseert of absorbeert. En dat geldt natuurlijk voor ieder soort muziek'.
Maar het steeds doen van nieuwe dingen is belangrijk?
'Ja, originaliteit is een basisgegeven in muziek, of beschaving, in onze hele cultuur. Ik denk dat het nodig is dat mensen steeds nieuwe dingen bedenken. Dat zit in onze aard. En met nieuwe bedoel ik originele dingen: dingen die daarvoor nog door niemand anders gedaan zijn. En dat is niet een taak voor een klein groepje kunstenaars, maar een taak voor iedereen. Ik weet zeker dat het normale gemiddelde individu nieuwe, originele dingen kan produceren. Daar ben ik van overtuigd geraakt na jarenlang mensen observeren en kijken hoe ze reageren, zelfs als ze, door verschillende problemen, niet in staat zijn hun gaven volledig te benutten. Dat is als wanneer je een grote steen op koren in een veld legt, dan kan het niet omhóóg groeien. Maar dat omhóóg groeien, dat creëren, dat is iets wat in iedereen zit. Natuurlijk, de een heeft meer talent dan de ander, maar het zit in iedereen'.

SERIËEL

Xenakis' werkwijze, waarbinnen wetenschap, techniek en kunst tot één, onverbrekelijk, geheel worden, is, zoals hij zelf verklaart, sterk beïnvloed door zijn Griekse afkomst. In het oude Griekenland werd over dat soort zaken ook niet los van elkaar nagedacht. De ideeën van Pythagoras en zijn volgelingen over getallen kwamen bijvoorbeeld rechtstreeks voort uit het ervaren van intervallen (verschillen in toonhoogte) in muziek. En muziek hadden zij weer nodig om hun 'ziel' te verschonen, net zoals medicijnen hun lichaam in conditie hielden.
Die overeenkomst tussen ontwikkelingen in de wetenschap en in muziek kun je voor onze Westerse cultuur (als je tenminste hier en daar een oogje dichtknijpt) doortrekken tot in onze tijd. De revolutionaire ontwikkelingen in wis- en natuurkunde rond de eeuwwisseling vallen dan prachtig samen met het werk van componisten die schoorvoetend het oude, klassieke, tonale bolwerk achter zich laten, en daardoor zichzelf in de grootste problemen brengen. 'Als nou opeens álles mag, hoe moet je dan in godsnaam componeren?' Iemand als Arnold Schönberg (Duits componist, 1874-1951) kwam een tijdlang niet verder dan kleine stukjes van niet langer dan een paar minuten en dan nog liefst met een tekst, om toch nog maar enig structureel houvast te hebben.
Maar hij bedacht zèlf een oplossing voor zijn probleem: je gaat in je compositie uit van een serie noten waarvan je de waarde en de intervallen verder constant houdt, terwijl je wel allerlei bewerkingen (omkering, enzovoorts) mag uitvoeren. Die serie noten hoeft niet eens als thema in je compositie voor te komen, maar is zoiets als je woordenschat: daar zegt je mee, wat je te zeggen hebt. Dit idee vormde het uitgangspunt van de zogenaamde 'seriële' muziek en bepaalde lange tijd het gezicht van muziek in deze eeuw.
Het seriële uitgangspunt vormt een eerste aanzet tot componeren op een abstracte, bijna wiskundige, manier. En die abstracte benadering is door Xenakis nog veel verder doorgevoerd.

bolische paraboloïde'. Datzelfde idee (de continue verplaatsing van een rechte lijn) gebruikte hij eerder voor zijn eerste compositie 'Metastasis' (1953/1954), waarin hij bundels rechte lijnen vertaalde naar glissando's (glijden van noot naar noot) op strijkinstrumenten.
In al Xenakis' werk, zowel het elektronische als het werk voor 'gewone' instrumenten, spelen geavanceerde wiskundige modellen een belangrijke rol. Xenakis fundeert zijn werkwijzen en gedachtengangen, die zouden moeten leiden tot een algemeen geldige mathematische muziektheorie, in diverse publicaties, waarvan het boek 'Formalized Music, thought and mathematics in composition' (Indiana University Press, 1970) de belangrijkste is.
Om onderzoek op dat gebied te verrichten en te stimuleren stichtte hij in 1966 in Parijs de 'Equipe de Mathématique et Automatique Musicales' (EMAMu), wat later het 'centrum voor muzikale wiskunde en automatisering' (CEMAMu) werd, waar door hem samen met enkele andere componisten en wetenschapsmensen baanbrekend werk verricht wordt, onder andere op het gebied van het gebruik van computers in compositie en geluidsconstructie.

Xenakis vond, simpel gezegd, dat de resultaten van atonaal, seriëel werken, leidden tot massale bewegingen van groepen noten, waarvan de interne structurering geforceerd en kunstmatig was. Dat soort geluidsprocessen, vond hij, moet je op een andere manier benaderen. Als je bijvoorbeeld kijkt naar complexe geluidsgebeurtenissen als het gekletter van hagel op de ruiten, of het gejoel en geschreeuw van duizenden mensen bij een voetbalwedstrijd, dan is het onzin om dat te willen reconstrueren door voor ieder onderdeel precies te omschrijven wat er gebeurt. Als je met dat soort 'geluidswolken', een van Xenakis' grote liefdes, werkt, dan heb je een nieuwe manier van benaderen nodig.

Xenakis: 'Die wolken van geluid hebben een structuur, een architectuur van een hogere orde dan wanneer het over losse noten en hun samenhang gaat. Dat is iets wat veel gecompliceerder is dan wanneer je een losse melodie of zelfs een polyfonie van vier of tien stemmen hebt. Het is iets heel anders. Het gaat om de graad van ordening, of dichtheid. En nu zijn onze hersens zo opgebouwd dat als iets té complex wordt, dan treedt er een soort mentaal blok in werking, een scherm, dat er voor zorgt dat we het geheel gaan bekijken, in plaats van de individuele bouwstenen van dat complex'.

WISKUNDE

Om toch op een verantwoorde manier met wolken van geluid om te kunnen gaan binnen composities zocht Xenakis zijn toevlucht in wiskundige modellen, die onder andere ook in de natuurkunde worden toegepast. Bijvoorbeeld als je het gedrag van een gas (een ingewikkelde verzameling van miljarden door elkaar krioelende molecuultjes) wil beschrijven. Dat doe je met kansberekening en statistiek, en Xenakis ging deze wiskundige theorieën gebruiken om te componeren. De toevallige verdeling van punten in een vlak gebruikte hij in 'Diamorphoses', de kinetische gastheorie van de heren Maxwell en Boltzmann in 'Pithoprakta', de verdeling van Gauss in 'ST/10' en 'Atrées'. Allemaal voorbeelden van wat Xenakis 'stochastische' muziek noemt.

Denk je niet dat het voor een onschuldige toehoorder vreselijk moeilijk is om te onderscheiden wat er gebeurt als je een stuk muziek basseert op een statistische theorie?

'Nee hoor, de luisteraar begrijpt die statistiek meteen. Als je met dichtheden werkt, en ik verander de ene dichtheid in een andere en weer in een andere, dat hoor je meteen, zonder dat de luisteraar hoeft absoluut niet te begrijpen hoe die geluidswolken samengesteld zijn, hij volgt met zijn oren het grote geheel'.

Hij volgt de verandering in dichtheid?

'Precies! En daar gaat het om. Dat is belangrijk, het verlóóp van die massale geluidsgebeurtenissen'.

Het werken met statistiek en andere wiskunde vereist zoveel rekenwerk dat computers een onmisbaar onderdeel worden van het uitwerken van een compositie. Maar daarnaast biedt dat rekenmonster óók de mogelijkheid om compleet nieuwe geluiden te construeren.

'Je kan geluid omschrijven als een verandering van atmosferische druk in tijd. En dat betekent dat je het, bijvoorbeeld, door een kronkelend lijntje kan weergeven. Bij de UPIC gebruiken we dat. En het computersysteem is zo geavanceerd dat het die lijn rechtstreeks in geluid kan vertalen, zonder dat het door een of ander instrument geproduceerd wordt. Want zelfs met bijvoorbeeld een synthesizer zijn je beperkingen ontzettend groot'.

Omdat die uitgaat van een gegeven golfpatroon dat vervormd wordt?

'Inderdaad. Dat is hetzelfde als, zeg maar, een stuk muziek voor een symfonie-orkest schrijven. Maar met computers kun je écht nieuwe geluiden bedenken. En daarná nog veel en veel verder gaan. Musici denken meestal van, oké, we moeten een aantal geluiden nemen en die stoppen we dan bij mekaar, in een soort combinatie-spelletje, net als klassieke componisten dat deden met een symfonie-orkest, of elektronische componisten met toongeneratoren. Maar ze moeten leren anders te dénken! Er is niet zoiets als 'een geluid', maar je hebt te maken met een gigantisch complex waarin dingen getransformeerd worden, van de kleinste microseconde tot de grote structuur. Dan kijk je naar één groot geheel, van de creatie van het geluid, tot de architectuur van de compositie. Je moet je niet vastleggen op afzonderlijke dingen. Die kun je wel gebruiken natuurlijk, maar iets los, iets afzonderlijks zit als bijzonderheid binnen die continue transformatie'.

Hoe combineer je 'het mooi zijn' met de theorieën waar je vanuit gaat?

'Je maakt natuurlijk nooit iets zonder er een bepaalde esthetica in te stoppen . . . een stuk moet interessant zijn. Ik zeg niet 'mooi', omdat 'mooi' een door de geschiedenis gekleurde betekenis heeft gekregen, die, denk ik, vervormd is in de loop van de tijd. Ik zeg 'interessant' en dat betekent 'aantrekkelijk'. En dat is voor mij het belangrijkste criterium met betrekking tot ieder werkstuk. Maar je kan, denk ik, geen regels verzinnen waarmee je kan bewijzen dat iets goed of slecht is, interessant of niet'.

BRON

In zijn boek 'Formalized Music' schrijft Xenakis dat hij in zijn werk probeert kunst te maken, door er 'redeneringen aan ten grondslag te leggen die minder vergankelijk zijn dan 'de impuls van het moment' en die daardoor kan wedijveren met 'de heftige strijd' die door mensen op andere gebieden geleverd wordt'. Hij wil dat wij 'geluid en muziek beschouwen als een diepe bron waarin kennis van de wetten van het denken en de gestructureerde creatie van gedachtes een volstrekt nieuwe uitdrukkingsvorm vinden'. En daarom, zegt hij, 'is het etiket 'mooi' of 'lelijk' niet van toepassing op geluid, noch op de muziek die er uit voortkomt; de hoeveelheid intellectuele diepgang, de intelligentie, die uit de muziek spreekt, moet het ware criterium zijn waarvanuit de waarde ervan bepaald wordt'.

Ik moet toegeven dat ik diep onder de indruk ben. Maar toch, nog steeds, heb ik wél last van dat knagende stemmetje dat blijft roepen dat het eigenlijk allemaal om iets héél anders gaat. ◄

Phillips-pavilijoen op de wereldtentoonstelling 1958 te Brussel.

KID MONTANA DE ANTI-VIRTUOOS

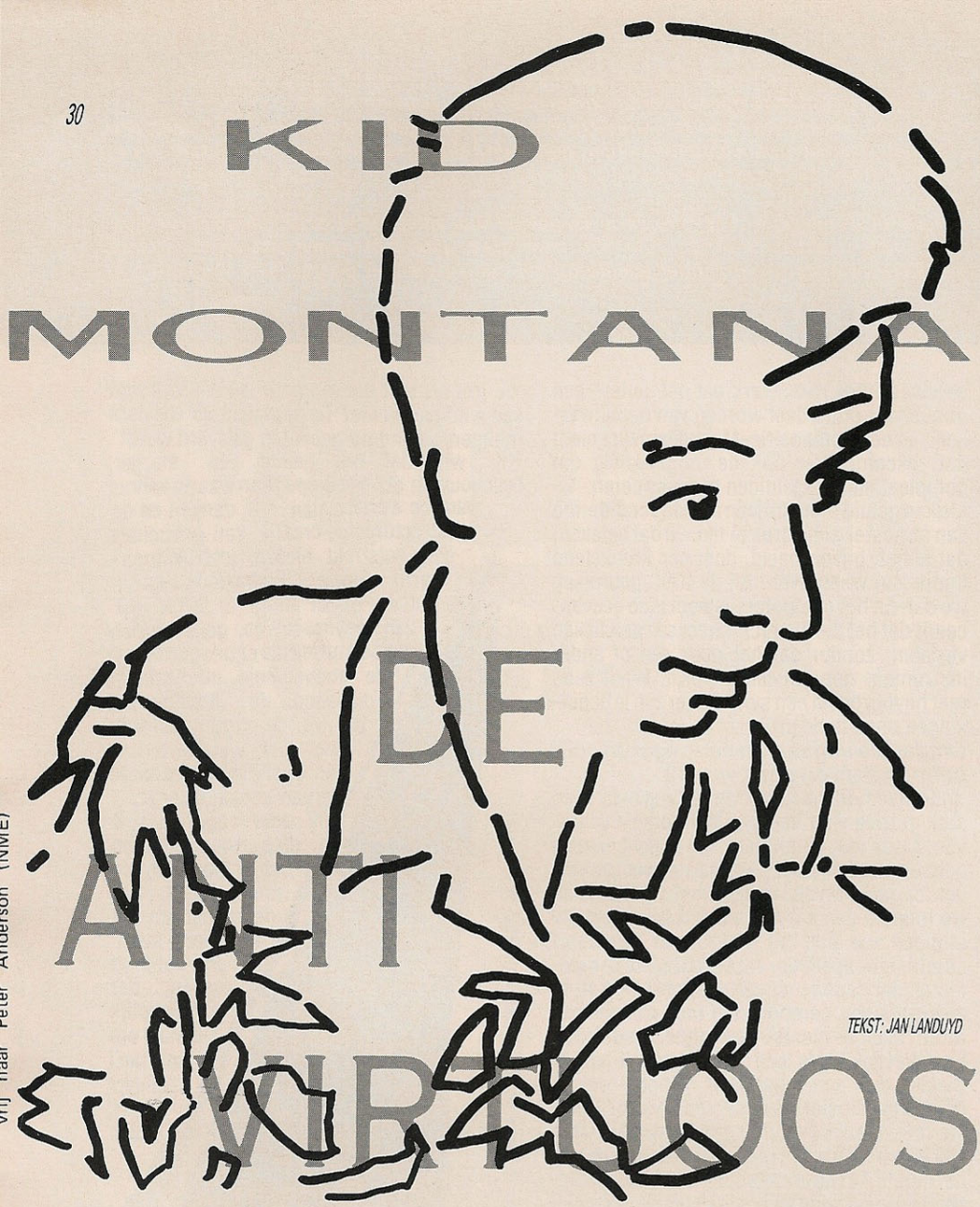

Vrij naar Peter Anderson (NME)

TEKST: JAN LANDUYD

Kid Montana is nauwelijks nog Belg te noemen. Na een verblijf aan de rand van de Sahara is hij nu in Londen op zoek naar muzikanten om mee te werken aan zijn volgende 12 inch. Hij is geboeid door technologie omdat deze hem in staat stelt steeds nieuwe vondsten te doen. Vol experimenteerdrift kortom, maar niet zonder daarbij de oude verworvenheden uit het oog te verliezen. Kid Montana zoekt naar een dansbare balans.

Kid Montana (echte naam: Jean-Marc Ledermann) liet voor het eerst van zich horen op de Sandwich-compilatie.
B 9, waarvoor hij het nummer Cabs Ambush afstond. Op de Duitse Ata Tak-elpee Fixx Planet leverde hij eveneens een bijdrage. Tenslotte verscheen op het label New Dance (waarop ook Front 242 zit) de maxi Statistics mean nothing when you get on the wrong plane. In verband met de geplande Britse 12 inch wordt gewag gemaakt van Mute-baas Daniel Miller (The Normal) voor de productie, maar echt zeker is dat nog niet. Wat voor Kid Montana wel vaststaat is dat hij niet in Engeland wil blijven, en waarschijnlijk binnen afzienbare tijd naar New York zal vertrekken. Hij beschouwt zichzelf als een nomade, en heeft die wisselingen van environment ook echt nodig om nieuwe (muzikale) ideeën te verwerven. Beweging is de absolute vereiste voor vernieuwing, en misschien zal op deze zoektocht ook België nog eens de functie van inspiratiehalte vervullen.

RITME

Op je vroege nummers, waaronder Cabs Ambush, is duidelijk een melodische lijn aanwezig, terwijl de vier songs op Statistics opgebouwd zijn vanuit een bijna uitsluitend ritmische benadering.

'De belangrijkste oorzaak daarvan is dat ikzelf niet zo erg bedreven ben in het uitwerken van melodieën. Op mijn eerste nummers was nog een sterke invloed aanwezig van mijn werk bij andere groepen (Digital Dance, Polyphonic Size, Fad Gadget), en werd ik bijgestaan door muzikanten die wél een melodisch gevoel hadden. De 12 inch heb ik praktisch helemaal alleen gemaakt, en ik heb me dan ook volledig uitgeleefd in een idioom dat ik beter beheers en dat me ook meer interesseert, en waar de nadruk inderdaad op ritme ligt. Voor de volgende plaat ga ik echter toch pogen een combinatie van de twee te verwezenlijken, omdat louter ritmisch werk een zekere strakheid in zich draagt die te bindend kan gaan worden'.

ELEKTRONICA

Het is ook opmerkelijk dat er tussen je werk met Digital Dance en wat je nu doet een hele evolutie ligt in de richting van een steeds meer elektronische klank.

'Dat is een erg bewuste keuze. Ik heb nooit de behoefte gevoeld om alle mogelijkheden van traditionele instrumenten uit te proberen, omdat het resultaat toch niet écht nieuw kan klinken. Technologie daarentegen spreekt me wel aan omdat ze de mogelijkheid biedt te programmeren, nieuwe vondsten te doen, en constant te evolueren. De straal van mogelijkheden met elektronische apparatuur is onbeperkt, ook al omdat er voortdurend nieuwe machines op de markt verschijnen. De elektronica biedt toegang tot een enorm uitgebreid klankenspectrum, en de exploratie ervan is een uitdaging op zich. Op zulke instrumenten word je nooit een virtuoos, want je leert elke dag nieuwe dingen, en je blijft constant zoeken en experimenteren'.

Kan elektronische muziek dan worden beschouwd als muziek zonder wortels, als een totaal nieuw stadium in de geluidscreatie?

'Inderdaad, en het breekpunt is zelfs nauwkeurig aanwijsbaar: de eerste synthesizers bevatten nog een klavier, en hadden dus nog bindingen met de klassieke instrumenten. Op een bepaald moment zijn echter toestellen zonder toetsen verschenen, en pas dan ontstonden echt nieuwe mogelijkheden om geluiden zonder een verleden, zonder referentiepunten, te creëren. De echt nieuwe elektronische muziek bouwt een eigen referentiekader op, en alle zogenaamde 'voorlopers' leven nog. Binnen dat recente referentiekader, dat slechts zijn eigen 'roots' heeft, wil ik werken'.

Toch kan je er moeilijk onderuit dat, vooral wanneer je de nadruk op ritme legt, bepaalde basisstructuren regelrecht naar de rocktraditie verwijzen.

'Je mag in je drang naar vernieuwing ook niet te ver gaan. Het product moet op de eerste plaats beluisterbaar blijven. Muziek is per slot van rekening ook een taal met een code; die code stelt de grenzen vast waarbinnen je kan werken. Je moet er steeds op letten dat je de communicatie in stand houdt.
Goede muziek houdt het midden tussen het banale en het esotherische.'

Het is verwonderlijk dat bij elektronische muziek de gebruikte middelen de stijl definiëren: het is meer een techniek dan een genre.

'Op een eerste niveau klopt dat. Je maakt elektronische muziek omdat je dat soort instrumenten gebruikt. Maar op een tweede niveau is toch ook het begrip stijl relevant: je kan het technologische arsenaal gebruiken als een dilettant of als een specialist, je kan er een song mee kruiden, of hem er volledig op

foto: Thomas Pelgrom

baseren, je kan vindingrijk te werk gaan of niet. Een balgroep kan ook elektronische instrumenten gebruiken en toch helemaal niet thuishoren in het elektronische genre'.

PRODUCTIE

Vermoedelijk beschouw jij de studio ook als een volwaardig instrument. In welke mate domineert de productie het geluid van een song?

'Bijna alles is productie. Ik breng mijn muziek niet live, dus het is niet zo dat ik in de studio songs wil vastleggen die ik al op het podium heb ingeoefend. De song ontstaat in een summiere gedaante en wordt dan in de studio uitgewerkt. Die gewoonte heb ik waarschijnlijk overgehouden uit de periode waarin ik met de mensen van Mute (onder andere Silicon Teens, ook een pure studiogroep) samenwerkte. Het meest interessante aspect van die werkwijze is dat je steeds met nieuwe, onbekende machines wordt geconfronteerd, en dat je moet leren hoe je ermee kan omgaan.

Die uitdaging, die spanning levert steeds nieuwe ideeën op. Ik weiger dan ook me op één bepaald toestel te bekwamen, zodat ik vooraf perfect het uiteindelijke geluid zou kunnen programmeren. Dat soort virtuositeit - of eerder technische capaciteit - wil ik vermijden, en ik koop of leen dan ook elk jaar nieuwe instrumenten'.

Today werd opgenomen in Brixton, terwijl Armoured Car, La Passionara en The Last Cruise in Brussel werden gerealiseerd. Doet dat verschil in productielocatie zich ook in de muziek gevoelen?

'Enkel als je dat wil. Een studio is namelijk zo opgevat dat je verondersteld wordt totaal van de buitenwereld afgesloten te zijn. Je enige environment wordt gevormd door vier muren en de nodige apparatuur. Als je je in dat hok opsluit kan je muziek natuurlijk weinig invloeden ondergaan. Maar als je de stad waar je opneemt binnen die muren laat binnendringen, of als je zelf het hoofd even buitensteekt, dan liggen de zaken totaal anders.

Het heeft alleen zin naar het buitenland te gaan om op te nemen, als je ook als reiziger vertrekt, niet alleen als muzikant. Niet alleen Kid Montana is in Londen, ook de mens Jean-Marc Ledermann doolt er rond, op zoek naar nieuwe ervaringen'.

Misschien gaat Daniel Miller je volgende 12 inch produceren. Ben je niet bang dat hij als studiorat een enorme invloed gaat uitoefenen op je muziek, vooral omdat ze bijna uitsluitend via productionele weg tot stand komt?

'Aan mijn basisidee kan niets veranderd worden, evenmin als aan mijn teksten, hoe groot de persoonlijkheid van de producer ook is. Die persoonlijkheid is juist een voordeel, want van iemand als Miller kan ik uitzonderlijk interessante suggesties verwachten. En vermits ik toch steeds met andere mensen werk en van omgeving wissel, bestaat het gevaar niet dat hij een blijvende stempel op mijn werk zou drukken, enkel een invloed tussen de andere invloeden op één enkele plaat'.

DANS

Snowy Red neemt op voor het label Dirty Dance, en jij hebt je tijdelijk met New Dance verbonden. Beide benamingen wijzen op een breuk, een oppositie (dirty, new), en lijken de dans als het nieuwste startpunt te beschouwen.

'Ik vind het ontzettend belangrijk dat muziek dansbaar is. Daarom neem ik ook steeds op 12 inch formaat op, omdat een dansnummer een minimum geluidskwaliteit vereist, maar ook een bepaalde lengte. Een groep die mijn persoonlijke voorkeur geniet is The Temptations: hun muziek had een bezwerend aspect, was ook ontzettend repetitief. De kracht van hun stukken werd geleidelijk opgebouwd, en dat vereiste een zekere lengte. Een nummer als Papa was a rolling stone maak je niet af op twee minuten. Andere persoonlijke favorieten zijn Kraftwerk, Fela Kuti en Grace Jones; hun namen vermeld ik trouwens als ik in de krant een aankondiging plaats om nieuwe muzikanten te vinden. Het is essentieel dat je de dans niet gaat benaderen als een holle vluchtweg, of als een middel tot commercieel succes. Beide standpunten monden spoedig uit in een eindeloze herhaling van dezelfde formules'.

INTERNATIONAAL

In The Last Cruise stel je de tamelijk wanhopige vraag 'What's so romantic about Europe?'

'Ik wilde me toch ook even afzetten tegen de nieuwe romantici die Europa beschouwen als een illuster rijk vol grootse schittering, terwijl het niet veel meer is dan het toekomstige terrein voor de beperkte atoomoorlog. Zolang Europa toegeeft aan de greep van de USA betekent het continent volstrekt niets, en is de Europese Gemeenschap een lachwekkende luchtbel. In Europa vind je geen 'helden', enkel veroordeelde slachtoffers. Ik krijg het zuur als ik de glorie van Berlijn hoor bezingen, want Berlijn is slechts het macabere resultaat van ondoordacht geklungel. Droevig en helemaal niet fascinerend. Ondanks alle neo-wagnerianisme'. ◄

NO-FUTURE RECORDS

NEW-WAVE
PUNK
REGGAE
HARD-ROCK

HUIDENSTRAAT 13
AMSTERDAM
TEL : 246162

IN PHAZE RECORDS - PAT BERMINGHAM
14 EMMOTT AVE - ILFORD ESSEX - ENGLAND

OP CASSETTE/PLAAT ***portion control - marine girls - bonadish - legendary pink dots - solid space - moscovite five*** .....

IN PHAZE wordt in Nederland vertegenwoordigd door DINGDONG.

IN PHAZE

DING DONG DISK

vraag vrijblijvend naar de nieuwe catalogus.

ddc 003 ***ANDRE DE SAINT-OBIN***
sound on sound

MAAK F. 15,- OVER OP GIROREKENING 15 16 177 OF STUUR EEN BETAALCHEQUE EN DEZE C 46 ZAL SPOEDIG IN JE BRIEVENBUS LIGGEN!

DING DONG, POSTBUS 1155, 6801 BD ARNHEM.

にあたは、バ至るま区切りいわゆレコーターズうこと タイ『ゴーゥ・サウィンほとんけていに落ちったタって い収めらかに、る愛』といっりとしートがナンバ包みこえ感じナンバンバーた緊迫ラックその緊にうたた、イれていはイアるフォは彼の ーズ』までは いうこ一層、に関し といイアミしたらいった伝えらける。が届け新たなてきた一・ホ一ヴ・な活動つの過ターズタ人だあったいてア

music from the RISING SUN

CBS

MASAMI TSUCHIYA
De leider van Ippu-do wordt op zijn solo-elpee bijgestaan door top-musici uit Japan (Riuichi Sakamoto en Hideki Matsutake) en Engeland (Steve Jansen en Mick Karn van Japan en Bill Nelson). Het resultaat van deze samenwerking tussen oost en west is wel zeer spannend te noemen. Even gaan luisteren dus!

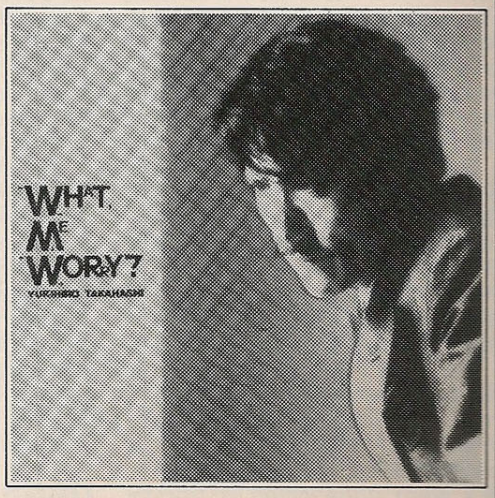

YUKIHIRO TAKAHASHI
De trefzekere drummer van YMO nu samen met Bill Nelson, Zaine Griff en Tony Mansfield. Een prachtige opvolger van de NEUROMANTIC elpee!

kreatieve mode uit eigen ateliers
zeefdrukkerij
voor grafische produkten
platenhoezen & promotieposters

Ateliers HUMANOID, 6811 EM Arnhem
085 | 451698, Weverstraat 23-25.

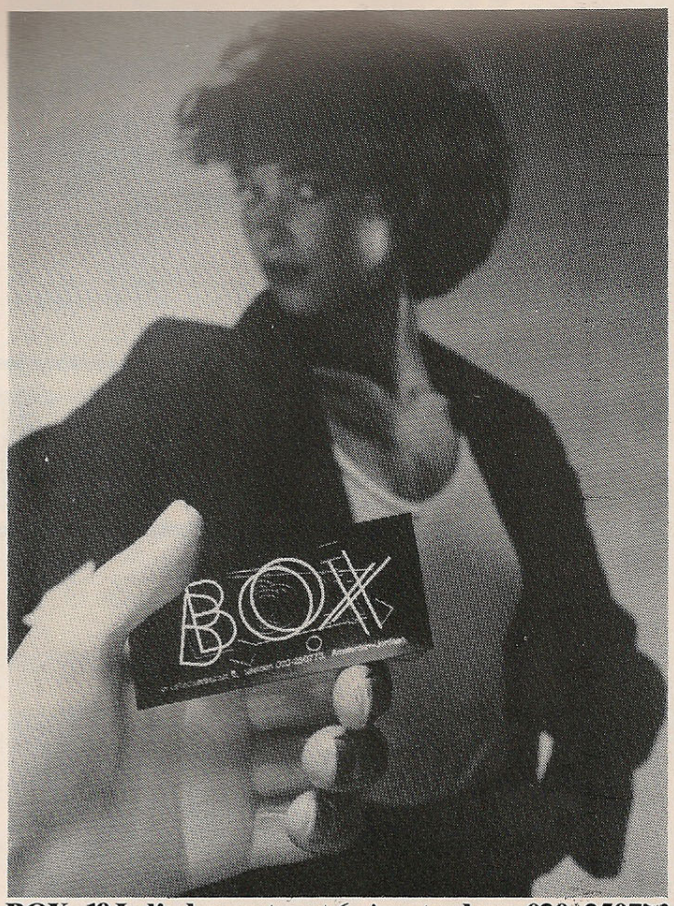

BOX 1e Leliedwarsstraat 6 Amsterdam 020-250773

O.K. DAN WOON IK WAT MINDER,
MAAR MIJN COLLECTIE
IS DAN OOK.....

UTRECHTSESTRAAT 105 GET RECORDS TELEFOON (020) 22 34 41
AMSTERDAM

TOT VAN KLANK KLEUR

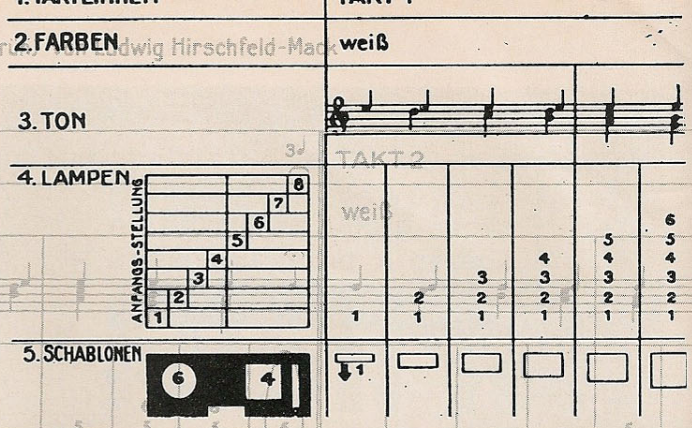

TEKST: FRANS EVERS

BAUHAUS EN DE

Zoals we in de vorige afleveringen 'Van Klank Tot Kleur' hebben gezien is de relatie tussen klank en kleur door de tijden heen verschillend geïnterpreteerd. Castel gaf elke toon een eigen kleur. Voor Sriabin echter was het vooral de toonzetting van een stuk muziek (toonsoort) die de kleurindruk gaf. En Kandinsky vatte de verwantschap nog ruimer op. Hij vond de karakteristieke klank van elk muziekinstrument vergelijkbaar met de kleuren van het palet.

In de twintiger en dertiger jaren laaiden de discussies over de juistheid van deze interpretaties hoog op. Na de dansers, die als eersten begrepen hadden dat hun kunst kon worden verrijkt door bewegingen te kleuren, waren het nu de beeldende kunstenaars die geen middel ongemoeid lieten om kleuren te laten bewegen – als muziek. . .

Ritme in beeld brengen. Dynamiek, tempo, beweging en rust, muzikale elementen. De beeldende kunst op zoek naar nieuw bouwmateriaal. Het getrouw afbeelden van de dagelijkse of gefantaseerde werkelijkheid heeft afgedaan. Eeuwenlang had de schilderkunst niets anders gedaan. Plaatjes maken, met gevoel, en liefst met een mooie gedachte. Dat was het ideaal. En dan, ineens, PFFSSS. . ., vogeltjes. . ., klik. De fotografie. Het regent in Amsterdam. Breitner neemt een foto, schildert dan de glimmende klinkers. Een kijkje in het heden, met de ogen van het verleden. Voor even mooi, maar dan? Zonder geluid dendert de locomotief van de gebroeders Lumière over de hoofden van de argeloze toeschouwers heen. Cinematografie, film, het definitieve einde van het uitbeelden van taferelen met verf? Kunstlicht wordt lichtkunst. Het doek blijft wit, de beelden in de hoofden van de toeschouwers achterlatend.

Ongetwijfeld onder deze druk van de nieuwe beeldende media – fotografie en film – worden de bakens in de schilderkunst verzet. En wel zó rigoreus, dat zelfs nu, anno 1982, de abstracte toepassing van primaire kleuren (blauw, geel en rood) en primaire vormen (vierkant, cirkel en driehoek) een toonaangevende invloed hebben op de moderne vormgeving.

VERZET

Abstractie, een sleutelbegrip. Afzien van het te gemakkelijk herkenbare psychologische verhaal, gebaseerd op associaties en herinneringen. Daarvoor in de plaats het naar voren halen van de eigen geest van een vorm, een beweging, een lijn, een punt. Het zijn de kenmerken geworden van de avant-gardistische Bauhausgemeenschap: het onderzoeken van de relaties tussen kleuren en vormen, het vertalen van ritme in ruimte. Tegelijkertijd het initiatief van individuele kunstschilders, die zich tegen de speelfilm verzetten.

Buiten de filmindustrie om ontstaat een ambachtelijke stroming: Viking Eggeling, Walter Ruttmann, Ferdinand Léger, Man Ray, Hans Richter (tevens lid van Bauhaus), Oskar Fischinger, de absolute filmers. Hun doel – alweer – het creëren van visuele muziek, film als 'musique des images'. Zich afzettend tegen het literaire element, de verhandeling, het verhaal zochten ze naar de eigen – absolute – uitdrukkingskracht van het medium: de ritmische samenhang van beelden: abstracte vormen, streepjes en slangetjes, dansend op muziek.

Bij Bauhaus was het Hirschfeld-Mack die zich het meest in de beeld-geluid problematiek heeft verdiept. De eerste filmvoorstelling die hij bezocht had een verpletterende indruk op hem gemaakt. Niet zozeer vanwege de inhoud, maar door de schoonheid van het langzaam bewegende licht in een donkere ruimte. In de ontelbaar vele lichtschakeringen van het helderste wit tot het diepste zwart zag hij nieuwe expressiemogelijkheden. Tevens was het hem opgevallen, dat ondanks dat de muziek de (stomme) film niet inhoudelijk begeleidde, het geluid onmisbaar was. Als de muziek ophield ontstond in de zaal een onaangename spanning die zich in onrustige bewegingen van het publiek ontlaadde. Ging de muziek weer door, dan verdween dit effect.

Hij verklaart dit door erop te wijzen dat het tijdsverloop van

een beweging gemakkelijker en precieser te volgen is door een akoestische dan door een optische frasering. Het laten horen van het gelijkmatig tikken van een klok vestigt de aandacht meer op het verstrijken van de tijd dan het laten zien van een verspringende secondewijzer. Zo drukt het geluid van een kerkklok je meer op het feit dat het zondagochtend is, dan op de aanwezigheid van een kerktoren in je buurt. Deze observaties nam Hirschfeld-Mack als uitgangspunt voor het ontwikkelen van zijn 'reflektorischen farbenspiele'. Een in wezen vrij simpel projectiesysteem, bestaande uit witte en gekleurde lampen, waar sjablonen van verschillende vorm vóór gehouden kunnen worden, zorgt voor verrassende beeldeffecten. Door overstraling ontstaan mengkleuren, door het bewegen van de sjablonen wordt ruimtelijkheid gesuggereerd op het vlakke, transparante (om de kleurintensiteit te versterken) scherm. Het begeleidende muziekje accordeert nauwkeurig met de dynamische ontwikkeling van het beeld.

KRITIEK

Hoewel hij met zijn kleurenspel een brug wil slaan tussen het door de abstracte schilderijen verbijsterde publiek en de vernieuwende gezindheid van de beeldende kunstenaars, valt hem ook binnen Bauhaus kritiek ten deel. Moholy-Nagy, die het op zich wel eens is met het bijeenbrengen van kleur, vorm, beweging en geluid, verwijt Hirschfeld-Mack dat hij een volledige versmelting van beeldende en muzikale dimensies nastreeft. Dit is een vergissing, vindt hij, want elk gebied heeft toch zo zijn eigen problematiek.

Om gelijksoortige redenen hinderde het een Thomas Wilfred, die los van het Bauhaus en de absolute filmers een vorm van lichtkunst voor het voetlicht bracht, dat zijn uitvinding de 'Clavilux' (klaviergestuurde lichtprojecties) met het kleurorgel van Castel in verband werd gebracht. Zijn afkeer tegen de systematische vertaling van tonen in kleuren is gebaseerd op de vrij algemene kritiek op de Engelsman Rimington, die rond de eeuwwisseling met een kleurorgel à la Castel had opgetreden. De onmiddellijke vertaling van elke toonbeweging in vormeloze kleurveranderingen leverde een soort stroboscopisch flikkereffect op dat nogal pijnlijk was voor de ogen van het bepaald niet psychedelisch ingestelde Engelse publiek. Nu is het een feit dat normaal gesproken het oor hele snelle bewegingen makkelijker waarneemt dan het oog. Er valt dus wel wat te zeggen voor Wilfred's doelstelling om een onafhankelijke lichtkunst, 'Lumia', te willen creëren. Maar dat zijn uitvoeringen toch als voorbeelden van een kleurenmuziek te boek staan is niet zo verwonderlijk, want hij voorziet zijn composities niet alleen van muzikale titels, zoals 'Chicago Nocturne', maar gebruikt zijn clavilux ook wel degelijk als begeleidingsinstrument bij muzikale orchestraties. Zoals bij een uitvoering in New York, waar hij onder leiding van de dirigent Strokovski met zijn lichtspel symfonisch improviseert.

ABSOLUTE FILM

FISCHINGER: FILMSTUDIES

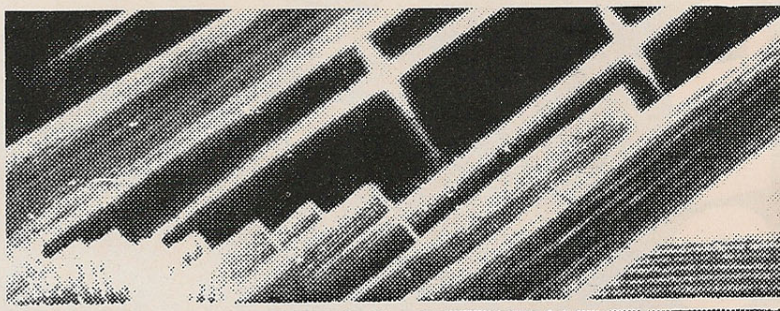

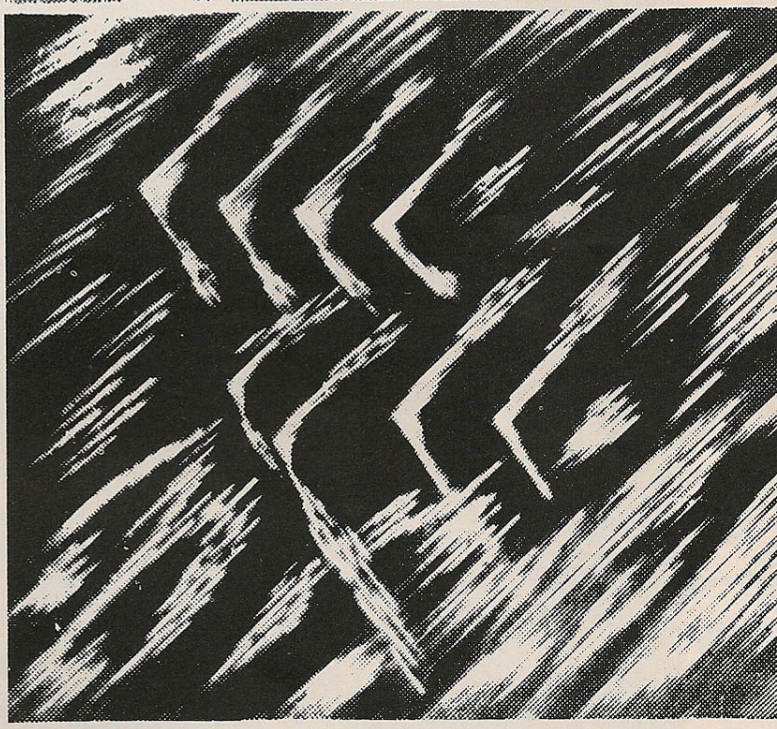

EROTIEK

Hoewel het al deze kunstenaars te doen was om het bevestigen van de abstracte richting in de kunst is het opmerkelijk dat hun voorstellingen zo vaak onvermoede psychologische effecten opriep. De bovengenoemde compositie van Wifred maakte de toeschouwers vrolijk, om sommige passages werd gelachen alsof er een herkenbaar verhaal werd verteld. En in De Uitkijk – de Amsterdamse bioscoop waar de absolute films vertoond werden – stroomden de verzoeken tot hervertoning van vooral de vrouwelijke bezoekers binnen. Dit werd toegeschreven aan de erotiserende prikkeling die van deze films uitging. Films, die bedoeld waren als bestrijders van de sentimentele speelfilms, ontkwamen echter zelf ook niet aan soms zeer opdringerige associaties.

Zo vermeldt Menno ter Braak (de Nederlandse literator die bij uitstek geïnteresseerd was in de absolute film): 'Toen iemand het abstracte Opus 2 van Ruttmann zag, kwam dadelijk de associatie bij hem op: bloedegel; waarom, mag de hemel weten, maar hij kon er zich nooit meer van losmaken'. Vanuit onze tijd bezien is misschien wel het opvallendst aan al deze pogingen om kleur en muziek te laten harmoniëren, dat de visuele component sterk en modern aandoet, maar dat de muziek ouderwets en achterhaald is. Niet alleen door het veelvuldig gebruik van werken van Wagner, Brahms en Beethoven, maar meer nog door het in die tijd ontbreken van enig bruikbaar elektronisch muziekinstrument om een klank van een kleur te kunnen voorzien, doen deze kleur-muziek shows nu geforceerd aan.

Volgende maand: Klankkleur.

HADDOCK RECORDS

VAN OLDENBARNEVELTSTRAAT 152
3012 GX ROTTERDAM - HOLLAND
PHONE 010-135656 TELEX 24427

LIJST 7

ELPEES

Birthday Party - *Junkyard*
The Dance - *Soul force*
The Fits - *Live fits*
41 Degrees - *Open hearts*
Ganelin Trio -*(Russisch) Live in Leningrad part 1 & 2*
Lustmord - *idem*
Thomas Leer - *Letter from America*
Flesheaters - *Forever came today*
Cocteau Twins - *Garlands*
Data - *Opera electronica*
Jed Dmochowski - *Stations of my heart*
Inner City Unit - *Punkadelic*
Naffi - *Yum yum ya yum yum*
Willie Loco Alexander - *Autre chose (op New Rose)*
Richard Hell & Voidoids - *Destiny street*
Regional Zeal - *Mouth music from Olympia Washington*
The Revillos - *Teen Beat (6 track)*
Mistakes - *Live at the Caribbean*
Blurt - *Blurt*
Brygada Kryzys - *idem (pools)*
The Room - *Indoor fireworks*
Can - *Delay (onuitgebracht materiaal)*
Yazoo - *Upstairs at Eric's*
UB 40 - *Singles lp*
Lost Jockey - *idem*
Crass - *Christ the album*
Comsat Angels - *Fiction*
Adrian Lee (ex Toyah) - *Magician*
Cabaret Voltaire - *Live in Japan*
Damned - *Strawberries*
Au Pairs - *Sense and sensuality*
Fall - *The room (mini lp)*
Bow Wow Wow - *I want Candy*
Steve Miro - *Open heart*
Ruts DC - *Rhythm collision*
Times - *Pop goes art (nieuwe psychedelica)*
Sandii and Sunsetz - *Heat scale (jap)*
Romeo Void - *It's a condition*
Yukihiro Takahashi - *What me worry (jap, YMO)*
Same - *Sink or swim*
Tracey Horn (v/d Marine Girls) - *A distant shore*
David Allen *(+ Material)* - *Dividealien Playbox*
Passions - *Cars driving fast*
Masimi Tsuchiya - *Rice music (jap)*
Talk Talk Talk - *Party is over*
Zeitgeist - *idem*
Go Go's - *Vacation*
Units - *Animals they dream about it*
Ludus - *nwe compilatie*
Hypnotics - *Indoor friends*
Thomas the Imposter - *An afternoon in company (Crepuscule)*
Soft Verdict - *Vergessen*
Arthur Russel - *Instruments*
Patrick Fitzgarld - *Gift & Telegrams*
Grafik - *Ut I kuldann (ijslands)*
Jack Lee (v/d Nerves) - *Greatest hits*
Individuals - *Fields*
Malaria - *Emotion (Crep)*
Exposure - *Out of dark into light*
Voice - *Talking pictures*
Australian Crawl - *Sons of beaches*
Elvis Costello - *Imperial Bedroom (amk pers)*
Ike Yard - *The album*
The Markley Band - *On the mark*
Detlef Diedrichsen - *Volkskunst aus dem Knabengebirge (duits)*
Zero Zero - *Herzklopfen (duits)*
Tabu Tanz - *Intim (duits)*
Markus - *Kugelblitze travetten (duits)*
The Days - *Herz aus Stahl (duits)*
Deo - *idem (duits)*
Die Gesunden - *idem (duits)*
Non Plus Ultra - *idem (duits)*
Modern - *Dezente tendenzen (duits)*
Din A 4- *Video spiele (duits)*
Roedelius - *Wasser im wind (duits)*
Die Haut - *Schneller lieben (duits)*
Starter - *idem (zwit)*
WC 3- *Moderne musique (frans)*
Sapho - *Passage d'enfer (frans)*
Factory - *Roulez jeunesse (frans)*
Armande Altai - *(frans)*
Zaka Percussion - *Space (frans)*
Ici Paris - *Allo le monde (frans)*
Edith Nylon - *Echo bravo (frans)*
Peter Laughner (ex Pere Ubu) - *idem*
Wall of Voodoo - *Call of the west*
R.E.M. - *idem*
Steve Piccolo (Lounge Lizard) - *Domestic exile*
Replacements - *Stink*
Life Elswhere - *mini lp*
Plurex Hours - *verz. lp o.a. Section 25, Minny Pops*
An Afflicted Man's Musica Box - *verzlp. o.a. Foetus, Operating Theatre*
Flowmotion - *verzlp. o.a. Chirs & Cosey, Eyeless in Gaza*
Manchester compilation - *o.a. Naffi, 48 Chairs*
Fear and Fantasy - *verzlp Armageddon rec, oa Room, Artery*
Das Abend programm - *Live verzlp oa Theatre of Hate, Honeymoonkillers*
Indipop verzlp - *oa Monsoon*
Sound D'Afrique - *deel 2*
American Youth Report - *verzlp o.a. Flesheaters*
Neue Deutsche Welle ist Dadada - *verzlp o.a. Abwarts, Trio*
A Taster - *verzlp*
Neue Deutsche Unterhaltungs Musik - *verzlp oa Der Plan, Fehlfarben*
A Drop In The Ocean - *verzlp*
Rock Rally 1982 - *verzlp, bel oa The Chrome*
Cross Current - *verzlp oa Fall, Zounds, This Heat*
Ogny Raggaze - *verz Crepuscule*

SINGLES

(Indien niets vermeld 7 inch, 12 betekent ook op 12 inch)

Angel - *Driving*
Bebe Buell - *Little black egg*
Crazy English - *idem*
Farmer Boys - *I lack concentration*
Geisterfahrer - *Madish ahb'el (duits)*
The Gift - *Crashing down*
Paul Haig - *Justice (12)*
Howdy Boys - *Sunday boys*
Scritti Politti - *Asylums in Jerusalem (12 en 7 picdisc)*
Sun Yama - *Subterranean homesick blues*
Cosmetics - *the crack (alleen 12)*
Goat - *A real kavoom (alleen 12)*
Schleimer K - *Fugitive kind (alleen 12)*
Section 25 - *The beast (alleen 12)*
Sex Gang Children - *beasts (alleen 12)*
Spit Like Paint - *EP (alleen 12)*
Tuxedomoon - *Time to loose (alleen 12)*
Yazoo - *Don't go (12)*
Europe in the year zero - *verz 12 oa Yazoo*
Joni Dee & Times - *Here comes the holidays*
Only After Dark - *Ghosts of romance*
Pale Fountains - *Something on my mind (12)*
Straps - *Brixton*
Tunnel Users - *Dance*
Bee Vamp - *Our eyes met across (alleen 12)*
B Team - *First product*
Bugs - *Amstel (ned)*
Ti Tho - *Traumänzer (duits)*
400 Blows - *Beat the devil*
Pulsallama - *Ungawa (12)*
Rapid Dance - *Fragments of youth*
Paul Roland - *Dr Strange*
SA 55 - *Compromised*
Click Click - *Run me down EP*
Decorators - *Strange one (12)*
Steve Dixon - *(Talking 82) Candy blues*
Happy Few - *Hunter*
Hurrah - *The sun shines here*
Syncopation - *Making time*
Terminal Beach - *Love on auto*
Three Johns - *English white boy engineer*
Gammer - *New babies*
Psychedelic Furs - *Love my way (12)*
Ideal - *Monotony (duits, alleen 12)*
A Certain Ratio - *Guess who (alleen 12)*
Durrutti Column - *Two triangles (alleen 12)*
Japan - *I second that emotion (alleen 12)*
Electric Guitars - *Language problems (12)*
Modern Romance - *By the way (12)*
Bits - *EP (duits, alleen 12)*
Upright Citizens - *EP (duits, 12)*
Alexander von Borsig - *Hiroshima (duits, alleen 12)*
Mona Mur - *Jeszcse Polska (duits, alleen 12)*
Gang of Four - *I wish I could*
Modern English - *I melt with you*
The Cure - *Hanging garden (2x7)*
Dead Or Alive - *Stronger*
Artery - *The clown*
Monochrome Set -*Mating game (12)*
Syph - *dubbel 7 (duits)*
Chrome - *Dinette (alleen 12)*
In Embrace - *The initial caress (alleen 12)*
Apollinaires - *The feeling's gone (alleen 12)*
52 2nd Street - *idem (Factory, alleen 12)*
Frank Zappa - *Valley girl (alleen 12)*
Members - *We the people (alleen 12)*
Sylvain & Sakamoto - *Bamboo music (12)*
Perfect Zebras - *Touching my heart again (alleen 12)*
China Crisis - *African white (alleen 12)*
Chagrin d'amour *(frans)* - *Chacun fait*
Holy Toy - *Da da*
Only After Dark - *Ghosts of romance*
Placebo - *Poppy dance*
Where's Lisse - *Red light & tutorial*
Brilliant (ex Killing Joke) - *Rush*
French Impressionists - *Rainbows (Crepuscule)*
Fait Global - *Code world (alleen 12)*
Tronics - *Transister sister (alleen 12)*
Associates - *18 Carat love (12)*
Mouth - *Take your coat of (12)*
Zane Griff - *Figures (alleen 12)*
Afraid of Mice - *At the club (12)*
Blondie - *Warchild (12)*
Bill Nelson - *Flaming desire (12)*
Blue Rondo A la Turk - *Heaven are crying (12)*
Beautiful Americans - *Idem (alleen 12)*
Slaughter & Dogs - *Half alive (alleen 12)*
Positive Noise - *Waiting for the 2nd man (12)*
Stranglers - *Strange little girl*
Minutemen - *We need money*
Love of Life Orchestra - *nieuw*
Candela - *Love you madley (it, alleen 12)*
Thomas Dolby - *Windpower (12)*
ABC - *All of my heart (12)*
Dalec I - *Hollidy in Disneyland (12)*
Blancmange - *Feel me (12)*
Random Hold - *Dancing in the street (alleen 12)*
Dead Kennedys - *Bleed for me (alleen 12)*
King Trigger - *River (12)*
Five or Six - *This for the moment (alleen 12)*
Futurythm - *Halesowens*
Singles (Special single package) - *Last dance (bel)*
Still Life - *idem (10)*
Moev - *Rotting geraniums (alleen 12)*
Big Boys - *Fun fun fun (alleen 12)*
Romeo Void - *mini lp (alleen 12)*
Beast - *Posessed*
Rain Parade - *What she's done to your mind*
Antena - *The boy from Ipanema (12, frans)*
Die Krupps - *Goldfinger (alleen 12, duits)*
Gazneveda - *White wild boys (it, alleen 12)*
Spoonfazer - *Sunset (alleen 12)*
Rip Rig & Panic - *Storm the reality asylum (12)*
Nico - *Procession (12)*
Spit Like Paint - *EP (alleen 12)*
Elvis Costello - *Man out of time (alleen 12)*
Dramatis - *I can't stand it (alleen 12)*
Felt - *Trail of colour dissolve*
Holly & Italians - *Tell that girl to shut up (opnieuw)*
Tin Tin (v Duran Duran) - *Kiss me with your mouth*
Synthetics - *Japanese toys*
Laughter in the Garden - *A corridor of statues (*
Duran Duran - *Save a prayer (12)*
Orange Juice - *Two hearts (10)*
Popular Voice - *Home for the summer*
Fracture - *A sign*
Waves - *Brown eyed son*
Amebix - *EP*
Modern Romance - *Cherry pink*
Three Courgettes - *Substitute*
Decoraters - *Strange one (12)*
Haircut 100 - *Nobodys fool (12)*
Fashion - *Love shadow (12)*
Captain Sensible - *Wot (12)*
Certain Ratio - *Knife slits water (12)*
Uropa Lilla - *Our love has just begun (alleen 12)*
Vega - *Nostradamus (alleen 12)*
Billy Idol - *Pop in the city (12)*
Devo - *Peeck a boo (12)*
Pere Ubu - *Data panik (opnieuw, alleen 12)*
Natural Roots - *Ain't got no money (alleen 12)*
Minny Pops - *Secret Story (ned, op Factory)*
Delta 5 - *Powerlines*
Simple Minds - *Glithering Prizes*
March Violets - *Religious as hell*
Crazy English - *idem*
Nod - *Dad*
Nexda/Cargo Cultus - *A summer Idyl (ned)*
Baaderpopgruppe - *(bij Gramschap 29)*
Zwembaden/Theo Peper
Cassie Wijle - *Soep vooraf (Gramschap 32/33)*

CASSETTES

Andre de Koning - *Nightmares (ned)*
Forced Run - *(ned)*
Tago Mago - *oa This Heat (Frans, cas + blad)*
SPK - *The last attempt at paradise*
André de Saint Obin - *Sound on sound (ned)*
E.G. Oblique Graph - *Piano room*
Melodia's Red Tape - *verz cas oa To the Finland Station, Popular History of Signs*
Terry Day - *Interruptions*
Bona Dish - *Cardboard tube*
Ritual - *Songs for a dead king*
Lusty Ghosts - *Two*
Reel 2 - *Cas blad oa Haircut 100, 13th Crime*
Music for Shopping Precints vol 2 - *oa Innervision, Easy Action*
Witches Brew - *It, verz cas oa Pseudo Code, Amok*
Virtato Al Minori - *It, verz cas oa MB, Nocturnal Emissions*
Scientific Americans - *Coad & eg go*
Tecnoville - *Four studio tracks oa Input out*
For there is no heaven - *Fetisj verz cas oa Rite de Passage*
NY single compilation - *amk*
Alfonia Tims and his Flying Tigers - *amk, met J.Blood Ulmer*
Buzzcocks - *Live*
Television - *Live*
Doxa Sinistra - *Via del Latta (ned, in melkpak)*
Karin & Ivo - *A promise (ned, studio 12)*

Begin september ligt in de winkel de **Radionoom verzamelelpee,** met een aantal Nederlandse groepen die eerder bij dit VPRO programma opnames maakten, zoals **Van Kaye & Ignit, Nine Circles, Smaltz, Genetic Factor** en **Cargo Cultus.** Laatst genoemde Haarlemse groep bracht in eigen beheer een single uit, met op de andere kant een opname van stadgenoot **Nexda.** A summeridyl is te bestellen bij Studio 12, Kleinheiligland 12 Haarlem.

Het Zweet is een nieuw cassettelabel, eerste product: de experimentele elektronika van **Forced Run** (Postbus 1962 Breda). **Andre de Koning** (Postbus 172 Leidschendam) maakte gebruik van de algemene **vakantiemalaise** om zijn nieuwe cassette Nightmares op te nemen. Hierop zijn oa te horen een casio, piano en journaal-stemmen.

Gramschap, een politiek getint blaadje (pamflettenreeks zoals ze zelf zeggen), gaat maar door met het bijleveren van singletjes. In nummer 29 was de beurt aan de **Baader Popgruppe** met hun **terroristische dansmuziek.** Bij het dubbelnummer 32/33 hoort ook een dubbelsingle, Soep Vooraf, met oa **De Zwembaden.**

De Engelse groep **Pinski Zoo** (vinyl 15) nam met Adrian Sherwood als producer een mini elpee op, The Dizzy Dance Record. Half september brengt CBS-Frankrijk de eerste langspeler van **The** (Hypothetical) **Prophets** uit. De titel is **Around The World With The Prophets.** Hierop oa een Franse versie van hun **laatste single** Wallenberg.

Starter is een groep uit Zwitserland. Het drietal zingt op hun eerste langspeler, Starter, voornamelijk in het Engels, hiermee vermijdend dat ze eventueel het stempel van de Neue Welle opgedrukt krijgen. Ex-Grauzone saxofoniste Claudine Chirac, hier tevens op synthesizer, speelt ook mee.

SPK (System Planning Korporation of Surgical Penis Klinik?) is een zeer controversiele band uit **Australië.** Met hun muziek willen ze bestaande estethische normen aanvallen. Op het Amerikaanse Fresh Sound label kwam een cassette uit met live opnames van de groep. **The Last Attempt at Paradise.** Voor TG liefhebbers een aanrader. (Fresh Sounds PO Box 36 Lawrence, Kansas 66044 USA).

Het Franse label **Sordide Sentimental** heeft Isolation Intellectuelle nummer twee uitgegeven. Ditblad, bestaande uit een verzameling fotocollages, gaat deze keer vergezeld van een single van de Franse groep **Blameless Act.** Illusion Production, de mensen achter Defict des Annees Anterieurs, hebben nu een cassette met 12 nummers van de Engelse **Legendary Pinkdots** uitgebracht, Atomic Roses.

aan 't muiten slaan, oproerig worden.
rioter [ng; herriemaker.
riotous ( ] ongebonden, bande-
loos, p)roerig.
1 **rip** [rijten, openscheuren,
(los)t f, afrijten, afstr
[het v o u t, uit-, lostor
uitstot enrijten, openscheu
~ *up* s, oude grieven o
len; I losgaan, scheuren,
de naa le bliksem rijden,
&; *let* eten, loslaten, afd
ken [r vandoor laten
[auto] en [iets, iemand];
sb torn, scheur.
2 **rip** [rip] *sb* krak [v. mens, paard &];
[v. paard]; deugniet.
rip rig & panic [virgin] *lp* i am cold
ripe [raip] rijp[2], gerijpt; belegen [v. wijn &], oud.

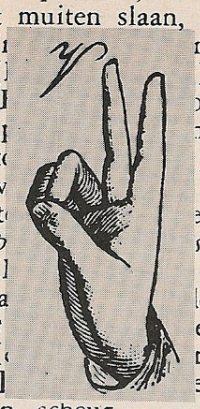

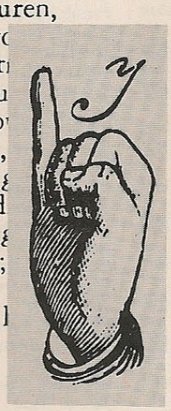

steling (om de bal); schermutseling; II *vi* *sp* vechten (
scrimshank ['sk rekken.
scrimshanker [' jntrekker.
1 **scrip** [skrip
2 **scrip** [skrip] van stor-
ting, voorlop k certifi-
caat *o*, recepi n.
script [skript] *o*; hand-
schrift *o*; manuscript *o* [v. toneelstuk],
draaiboek *o* [v. film], tekst; schrijf-
letter(s) [als lettertype]; drukschrift *o*.
scriptural ['skriptʃərəl] bijbels, bijbel-.
Scripture ['skriptʃə] de H. Schrift, de Bijbel (ook: *Holy* ~, *the* ~*s*).
scritti politti [rough trade, rough20] *lp* songs to remember.
scrivener ['skrivnə] 1 (openbaar) schrijver, geldmakelaar; 2 notaris, opmaker van contracten; 3 schrijver bij de griffie.
scrofula ['skrɔfjulə] klierziekte.

In de zomer een elpee uitbrengen met de titel I am cold, met daarop songs als *Another tampon up the arse of humanity* en *Epi epi arp Woosh;* het kan dan niet missen dat we hier te maken hebben met een plaat van Rip Rig & Panic. Deze tweede langspeler is al weer een tijdje uit en ook deze keer heeft hij de vorm van een dubbele 12 inch. De plaatkanten heten Northside, Eastside, etc.

Wat opvalt is het grote aantal gasten dat meespeelt. Veteraan Don Cherry (trompet) is hiervan ongetwijfeld de meest bekende. Eveneens trompet speelt David de Vries (hij werkte in het verleden oa. met drummer Pierre Courbois). Beiden spelen op de meeste nummers mee, echter nooit samen in één song. Nieuw is verder nog het gebruik van viool en cello in een aantal nummers.

RR&P draait voornamelijk om improvisatie. Een plaat is dan als het ware een moment opname. Vandaar dat een live optreden van de groep vaak net zo verschillend is als op de plaat. Faktoren als sfeer en bezetting (in Amsterdam was Mark Spinger er niet bij!) kunnen dan erg belangrijk worden. Op I am cold wordt er in alle nummers weer lustig op los geïmproviseerd, waarbij het lijkt of Springer met zijn pianospel deze keer nog nadrukkelijker aanwezig is als op de eerste elpee. In ieder geval heeft hij weer zijn solo nummer, *Misa luba lone wolf,* terwijl hij in *Subversive wisdom* slechts begeleid wordt door percussie.

Het aantal vokalisten, naast Neneh Cherry en Ari Upp, heeft ook uitbreiding ondergaan, alleen komen de dames niet veel echt aan het woord en blijft het bij kreten en korte frasen. In *Storm the reality asylum* kunnen ze zich vokaal het meest uitleven. Dit nummer, het meest swingende van de elpee, zal de nieuwe single worden en als zodanig de opvolger van het niet op deze plaat voorkomende *You're my kind of climate*. I am cold is weer een plaat met veel op jazz en Afrika geënte muziek. Het nieuwe en verrassende van de eerste elpee is er echter af. Muzikaal gezien is hij nochtans goed maar hun derde elpee zal moeten uitwijzen of de groep met deze muziek kan blijven boeien!

Oscar Smit

---

tuwhit [tu'wit], **tuwhoo** [tu'hwu:] I *ij* (& *sb*) oehoe(geroep *o*); II *vi* oehoe roepen.
tuxedo [tʌk'si:dou] *Am* smoking.
tuxedomoon [crepuscule] *12 inch* time to lose/blind.
twaddler ['twɔdlə] wauwelaar [klets.
twaddly ['twɔdli] beuzelachtig, wauwel-.
⊙ **twain** [twein] twee; tweetal *o*; *in* ~, in tweeën.

Drie nummers slechts op deze 12 inch van Tuxedomoon. In hetgeen er geboden wordt bewijst de groep haar boeiende veelzijdigheid. De drie werkjes lijken in geen enkel opzicht op elkaar, behalve qua sfeer en onmiskenbaar hoge kwaliteit. Emoties van zeer subjectieve aard en onschatbare waarde worden voorzichtig en fijnzinnig opgewekt en maken bewust van een pure en verfijnde vorm van schoonheid.

De plaat opent met *Time to lose,* waarin de zang zich vol overtuiging neerstrijkt op een repetitieve basis, gevormd door een devoot geheel van viool, orgel, bas, piano en gitaar. Serene rust spreekt uit de volgende nummer, *Music 2*. Hierin horen we slechts piano en viool, op indrukwekkende wijze bespeeld door respectievelijk Steven Brown en Blaine L. Reininger. Ingetogen en zelfverzekerd produceren de beide muzikanten een sfeer van ontspannen harmonie.

Het laatste werkje op de plaat, *Blind,* is weer volkomen anders van karakter. De sfeer is angstaanjagend en mysterieus door de met zorg en precisie gedoseerde geluidseffekten en de met passie gezongen teksten.

Dick Rijken

Eindelijk, na een jaar, ziet het er naar uit dat de debuutelpee van het Londonse Scritti Politti (zie ook Vinyl 8) binnenkort in de winkels ligt. Songs to Remember gaat-ie heten, en dat lijkt me, na dat jaar, inderdaad een toepasselijke titel: de muziek kennen we namelijk onderhand wel. Alle Scritti-singles van het afgelopen jaar staan er onverkort op. 'Asylums in Jerusalem', Green's flirt met 'Jacques Derrida', 'Faithless', het (nog steeds prachtige) 'Sweetest Girl' en ook 'Lions after Slumber', dat op de elpee tegenover de oudere versie behoorlijk aan kracht ingeboet heeft doordat de gitaarpartij op een hinderlijke manier door een of ander synthi-filter gesleurd wordt en de piano vervangen is door een dameskoortje en een saxofoonsolo. Af en toe vind ik dat eindeloze gepiel met 're-mixen' en 'versions' toch wel behoorlijk irritant!

Maar goed, 'Songs to remember': Scritti's 'nieuwe' toegankelijkheid is een voldongen feit. Green's switch van marxistische 'grand-plan-strategymaster-politics' naar, onder andere, door moderne Franse filosofie geïnspireerde, 'personal politics' levert pure, dansbare soul-popmuziek die nog prettig te beluisteren is ook. Op de plaat vinden we vier nog niet eerder verschenen nummers: Green op zijn gevoeligst in het balladachtige 'Slow Soul' en in 'Gettin', havin' & holdin''. Onderwerp: liefde, natuurlijk. Heftige (tegen)strijd-(igheden) binnen de persoon, emotionele dialektiek: 'When a man loves a woman/it's the language of gettin', havin' & holdin''. Al even traag en gevoelig weerklinkt 'Rock-a-boy Blue': 'Don't they love like a rock-a-boy should/don't they rock like lonely lovers/don't they wanna make the money/don't they wanna be the Beatles/Things ain't clear/they're just transparant'. Ik blijf een zwak houden voor Green's spelletjes met woorden, naast zijn verrassend wendbare en soepele stem voor mij Green's sterkste kant.

Eén song blijft er dan over, tevens de meest geslaagde uit het 'nieuw'-aanbod. Up-tempo disco-funk slaat de Politti-klok in 'Sex': 'This is the sole indiscretion/So let's get indiscreet'. Man-vrouw spelletjes op de dansvloer, 'the boys and girls all wanna touch/and take it home'. Mijn hittip voor dit najaar en, wie weet, wellicht Scritti's nieuwe single?

Waar het allemaal verder toe moet leiden, weet ik niet. Al dansend bewust worden? De revolutie van binnenuit, geniepig verstopt in 'reactionaire vormen'? Ach, neem maar van mij aan dat het er allemaal niet zoveel toe doet. Scritti Politti maakt gewoon prima popmuziek; doe er verder maar mee wat je zelf wilt.

Harold Schellinckx

nieuwe en gebruikte kleding
lindengracht 99 tel. 233065
A M S T E R D A M

newt [nju:t] (kleine) watersalamander.
New Year ['nju:jiə] nieuwjaar *o*; nieuwjaarsdag; *~'s Eve,* oud
nexda [plurex] *12 inch* idem.
next [nekst] I *aj* naast, dichts (eerst)volgend, volgend op..., *what ~?,* ook: wat (krijgen w nog mooier!; *the ~ best,* op één te; *the ~ boy you see,* de eerst *he lives ~ door,* hij woont hi *door to,* vlak naast; grenzend a als; *the ~ thing to hopeless,* zo goed als hopeloos; *~ to nothing,* zo goed als niets; II *ad & prep* naast, (daar)na, vervolgens; de volgende keer; *~ before,* vlak voor; *the largest city ~ to Londen,* na Londen; III *sb* volgende (man; echtgenoot; kind), eerstvolgend schrijven *o* of nummer *o* [v. krant &]; *~ of kin,* naaste bloedverwant(en); *~, please!,* 1 die volgt!; 2 nog iets?

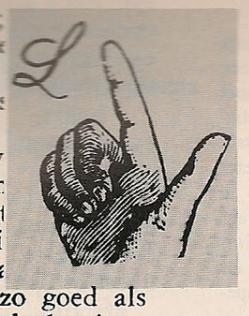

percolator ['pə:kəleitə] I eerkan.
percuss [pə'kʌs] percuter
percussion [pə'kʌʃən] I stoot, botsing; 2 ♪ percussie o.
percussion-cap [pə'kʌʃən] lje o.
percussion-fuse [pə'kʌʃən okbuis.
percussive [pə'kʌsiv] sla d, stotend, slag-, schok-, sto
perdition [pə:'diʃən] ve ergang, verdoemenis.
perdu(e) [pə:'dju:] ⚔ i lie ~, in hinderlaag liggen; iden.
perdurable [pə:'djuərəbl] duurzaam; eeuwig.
pere ubu [rough trade us 21] *lp* song of the bailing man.
peregrination [perigri'neiʃən] rondzwerven *o*, zwerftocht.
peregrinator ['perigrineitə] zwerver.
peregrine ['perigrin] I *aj* vreemd, uitheems; *~ falcon* = II *sb* slechtvalk.

Na een lange periode van te goedkope installaties, hinderlijk ruisende cassettes enz. is het Haarlemse kwartet Nexda nu voor het eerst te horen op een wijze die de groep verdient. Bij Plurex verscheen een vakbekwaam geproduceerde eerste 12 inch.
Wie Nexda het afgelopen jaar bijvoorbeeld al hoorde, weet wat hij op zo'n 12-inch te verwachten heeft; alleen de geluidskwaliteit zal dan verrassen. Voor de waarschijnlijk veel grotere groep 'kennismakers': zelfgebouwde percussie alleen al doet Nexda positief afwijken van de eeuwige ritmebox. Nexda speelt geen funkritmen, maar baseert zich eerder op ethnische swingvormen. Dubvervorming en een spaarzame, ouderwetse 'geluidssynthesizer' geven daar een vervreemdende tint aan. De basgitaar is tot op het bot versimpeld en het is vooral zanger/saxofonist/pianist/organist Ivo Schalkx die de band persoonlijkheid geeft.

De drie stukken op dit plaatje hebben eigenlijk geen titel en kregen daarom maar cijfers. De eerste twee zijn kort (iets te kort, want organische ritmen als deze moeten de ruimte krijgen om uit te stijgen) het derde is een lange en langzame dubdoemdans. Sombere en sobere klankrafels hoor je en als het swingt is dat relaxed. Nexda lijkt tenminste niet duidelijk op iets anders, en dat is voor Nederland helaas een zeer groot compliment.
Joost Niemöller.

Maryland ['mɛərilænd] Maryland(tabak).
masami tsuchiya [epic] *lp* rice music.
mascot ['mæskət] mascotte.
masculine ['ma:s-, 'mæskjulin] mannelijk°; manachtig.

Masami Tsuchiya, gitarist, komt uit Japan. Dit staat als een paal boven water als we zijn soloelpee aanzien en aanhoren. Op de cover zien we een mooi gestileerd geheel van Tsuchiya, gekleed in een zeer chique lilakleurige creatie met bijpassend hoofddeksel, een met zorg afgeragde gitaar en een stijlvolle antieke wereldbol. Zijn oosterse ogen blikken begrijpend de wereld in. Mooi hoor.
Zijn muziek is om twee redenen typisch Japans te noemen, zij het dat ze niet beide vóór hem pleiten. Ten eerste horen we regelmatig oriëntaalse thema's in zijn melodieën, die prima samen kunnen gaan met de gebruikte westerse bezetting en dit ook regelmatig doen. Ten tweede, en dat vind ik minder fraai, geeft hij blijk van een oude Japanse gewoonte: het exact en perfect kopiëren van goedverkopende westerse produkten. Het tweede nummer van kant 1, *Se! Se! Se!,* lijkt overgebleven van Remain in Light, de laatste studioelpee van de Talking Heads. We horen het karakteristieke, snelle slaggitaartje en de chaotische gitaar partijen zoals Adrian Belew die ten gehore placht te brengen. Ook op *Rice Dog Jam,* met naar mijn mening vrij goedkoop hondengeblaf, is de invloed van David Byrne onmiskenbaar aanwezig. Om het geheel op bijna ironische wijze te completeren, had *Night in the Park* door de zang en melodieën op elke willekeurige elpee van David Bowie kunnen staan.
Tsuchiya, oorspronkelijk gitarist in de Japanse band Ippu-Do, laat zich op zijn plaat omringen door een indrukwekkende hoeveelheid grote namen uit de Europese en Japanse rockscene. Aanwezig zijn onder andere Mick Karn en Steve Jansen uit Japan (de band), Bill Nelson en Riuichi Sakamoto. Vooral de laatste is op deze plaat nadrukkelijk aanwezig door zijn elektronische bijdragen, verfijnd en met mate.
Afgezien van zijn imitatiedrang toont Tsuchiya zich zeer wel in staat goed geconstrueerde muziek te maken. Het openingsnummer van de plaat, *Rice Music,* is een zeer geslaagde poging om tot een synthese te komen van Oosterse en Westerse muziek. Zoals te verwachten is het muzikaal-technische peil hoog wat de plaat zeer boeiend maakt. Het ritme speelt een belangrijke rol, maar dringt zich nergens op.
Als ik deze plaat beluister krijg ik, telkens wanneer ik iets overbekends hoor, het gevoel dat het zo mooi had kunnen zijn. Tsuchiya is in staat schitterende muziek te maken maar dan moet hij wel ophouden met het klakkeloos overnemen van ideeën van anderen.
Dick Rijken.

Het is een lange weg die David Thomas en Pere Ubu hebben afgelegd van de eerste singles als *30 Seconds over Tokyo* naar deze nieuwste elpee *Song of the Bailing Man,* Ubu's zesde (als we Thomas' solo-elpee van een tijdje terug niet meetellen). Een moeizame weg van tastend en intensief muziekaal vormgeven aan de uiterst persoonlijke teksten en uitdrukkingswijzen van David Thomas. De ontwikkeling daarbinnen is uniek. Van de pure, onhandelbare angst uit het oudere werk, naar de open, bijna kinderlijke manier van observeren en ontvankelijk zijn voor de kleinste dingen van nu.
Thomas heeft met zichzelf leren leven en doet daarvan verslag, eerlijk en met een groots gevoel voor humor. *'I see him/Everywhere-/He looks just like me./Such a/Happy Guy-/He looks like me / . . ./ . . ./Who can stop/That Happy Guy?' (Big Ed's Used Farms).*
David Thomas keert zichzelf binnenste buiten en laat ons zo door zijn ogen meekijken naar de wereld om ons heen. De rol die zijn religieuze bekering (hij werd Jehova's Getuige) binnen die persoonlijke ontwikkeling speelt is uiteraard ontzettend groot. Gelukkig wordt religie in zijn werk op geen enkele manier als dogma naar voren gebracht. Het is enkel zijn manier van kijken waarin de persoonlijke rust, die religie hem verschaft (of dat eigenlijk niet meer dan zelfbedrog is doet hier niet zoveel terzake), tot uitdrukking komt. 'Song of the Bailing Man' bevat een indrukwekkende serie teksten die dit illustreren.
Muzikaal heeft Pere Ubu zich ontwikkeld tot een band die hechter en aardser is dan ooit. Een grote rol hierin speelt ongetwijfeld Anton Fier, die de plaats van Scott Krauss achter de drums overgenomen heeft. Nooit tevoren binnen Pere Ubu speelde een krachtige drum/bas-tandem zo'n prominente rol. Een stap naar rock. Of dat een juiste stap is, betwijfel ik eerlijk gezegd. Een tekstueel schitterend nummer als *A Day such as this* blijft te veel steken in een repeterend ritmisch patroon waardoor, vind ik, veel subtiliteiten in de tekst letterlijk doodgeslagen worden. Aan de andere kant werkt die vorm wel schitterend in *Horns are a dilemma,* een nummer dat naar funk neigt, met een mooie, zeer terzake trompetpartij van Eddie Thornton.
Toch merk ik dat mijn persoonlijke voorkeur uitgaat naar nummers als *Stormy Weather* en *Thoughts that go by steam,* die meer teruggrijpen op de Pere Ubu uit de tijd van 'Dub Housing'. Een lossere vorm waarbinnen zowel de tekst als de ongekende variatie in dynamiek en expressie van Davids steem veel meer op hun plaats zijn. Ook op *Song of the Bailing Man* zijn de vocalen weer het schitterende middelpunt. David schreeuwt, lacht, vertelt, zingt, jammert, miauwt en blaat als een geit, en laat zo in veertig minuten meer zien dan je uit de verzamelde rock-releases van het afgelopen halfjaar bij mekaar kan halen.
Centraal staat, als uitgangspunt en conclusie, het ontroerende beeld in de titelsong (die enkel als tekst op de hoes staat, en niet op de plaat zelf voorkomt): Harry gaat met een emmertje naar de oceaan en verkondigt op luide, opschepperige toon dat hij de man is die die grote zee wel even zal leegscheppen. Maar als hij een tijdje bezig is ontdekt hij dat hij dat niet kan. *'This work only lends itself/to the airs of nobility'*. Hij schaamt zich diep en heeft spijt als haren op zijn hoofd van zijn gepoch. Hij heeft in ieder geval geleerd: *'Harry burst the bubble/And he did it assiduously'*.
Pere Ubu, en met name David Thomas, blijft uiterst waardevol werk afleveren. Ook *Song of the Bailing Man* is, ondanks negatieve kanttekeningen, weer een essentiële plaat.
Harold Schellinckx

De goede uitzonderingen niet te na gesproken natuurlijk. Een stuk of vijf misschien. Was dat wat de Welle ons beloofde: kilo's overbodig vinyl? Het zij zo. Elke beweging ettert door terwijl hij eigenlijk al afgelopen is. Oké, het rijtje af . . .
Alexander Von Borsig is een soort 16-jarig wonderkind. Speelde (onder andere!) in Einstürzende Neubauten, Sprung Aus Den Wolken, Mekanik Destrüktiw Komandöh. De Heavy-hoek van de Welle dus. Zijn 12-inch is van wit vinyl. Dat was zes jaar terug al een zeer flauwe grap en zegt nu genoeg. Samen met F.M. Einheit (Neubauten, Abwärts; de Welle is namelijk een Dorp geworden) maakte hij voor deze gelegenheid: met opzet irritante elektroherrie, een cynisch bedoeld walsje over Hiroshima veel stemmen en de rest van de moderne clichés.
F.M. Einheit doet ook mee op de 12-inch van Mona Mur & Die Mieter. En die groep kan in één moeite door met de 12-inch van X Mal Deutschland. In beide gevallen een platte, zogenaamd dramatische rockband met een zangeres; twee mogelijkheden om Siouxsie and the Banshees knullig na te apen. En dan nog zeer bot geproduceerd.
Sommige platen zijn bedoeld om te lachen. En in de meeste gevallen word ik daar eerder melancholiek van. Maar wat Grosse Freiheit doet is zo nadrukkelijk in de hondepoep trappen dat ik toch moet grijnzen. Wat hier op de hak genomen wordt zijn de Nieuwe Romantici, en dan met name -geloof ik- Ultravox. Het is dus voor een goed doel. Wat Grosse Freiheit doet valt verder wel te voorspellen natuurlijk: de synthesizers en de ritmeboxen zijn nog meliger dan normaal, de zanger doet Van Oekel (die hij niet kent) en er zijn ook funkblazers die geen meter vooruit komen. Twee vragen alleen: 1. Is de Nieuwe Romantiek niet al een parodie op zich? 2. Kleeft er niet een zekere ironie aan zo'n ironische Welleplaat (als je niks te zeggen hebt dan doe je maar gek)?

Thomas Fehlmann (het hart en brein van Palais Schaumburg) is zeker een groot muzikaal talent. Maar hij moet uitkijken voor al te grote nonchalance. Want een gelegenheidssessie met de Amerikaanse saxofonist Peter Gordon hoeft niet te ontaarden in een 12-inch. *Westmusik* is niets anders dan saaie Jazzrock met een bijdetijdse Funkbodem. Leuk hoor, als je zoveel instrumenten kunt bespelen.
Neem licht repeterende gitaarrock à la The Feelies, een scheutje punk en je hebt Leben Und Arbeiten. Deze boos bedoelde en daardoor grappige songs hebben in aanzet wel iets maar blijven toch steken in al te slordige schetsmatigheid. Zo ga je vanzelf met een half oor luisteren.
Uit de uitvoerig begeleidende stencilteksten maakte ik op dat Die Tödliche Doris een soort projekt is. maar de bedoelingen blijven te duister. Er wordt heel wat afgeshockeerd met vals zingen, schreeuwen, expres lelijke gitaren, porno, nadrukkelijke monotonie enz. Anarchistische experimenten als deze rollen tegenwoordig per strekkende meter van de lopende band. Intellectueel snobisme irriteert dan extra.
Terug bij het al te scheutige talent van Thomas Fehlmann van Palais Schaumburg. Hij ontdekte en produceerde Detlef Diederichsen. Een debuutelpee met een prachtige titel: *Volkskunst aus dem Knabengebirge*. Maar het is alweer ironie bij gebrek aan beter. Zoiets als Gruppo Sportivo; knap gedaan maar weerzinwekkend studentikoos. Of die andere associatie: het surrealistische rariteitenkabinet van Van Dyke Parks. Zestiger jaren melodieën. Zeer professioneel gearrangeerde popsongs. Leuke koortjes. Geschoolde akkoordopbouw. Moeilijke ritmewendingen. Met zo'n persoonlijk en beheerst stemgeluid had Detlef de nieuwe zanger van Palais Schaumburg moeten worden. Want een projekt als dit roept voornamelijk bewondering op. En dat verveelt gauw.
Joost Niemöller

germane [dʒə:'mein] (nauw) verwant.
Germanic [dʒə:'mænik] Germaans.
Germanism ['dʒə:mənizm] germanisme *o.*
Germanize ['dʒə:mənaiz] verduitsen.
Germany ['dʒə:məni] Duitsland *o.*
alexander von borsig [rip off] hiroshima. *12 inch*
mona mur & die mieter [rip off] jeszcze polska *12 inch*
x mal deutschland [zick-zack] incubus succubus *12 inch*
peter gordon, thomas fehlmann [zick-zack] westmusik *12 inch*
leben und arbeiten [zick-zack] *12 inch* idem.
die todliche doris [zick-zack] *lp* idem.
detlef diederichsen [konkurenz] *lp* volkskunst aus dem knabengebirge.

eye-hole ['aihoul] 1 oogholte; 2 kijkgat *o*; 3 (veter)gaatje *o.*
eyelash ['ailæʃ] wimper, ooghaar *o.*
eyeless ['ailis] blind.
eyeless in gaza [cherry red. bred 36] *lp* drumming the beating heart.
eye-opener ['aioupənə] wat iemand de ogen opent.
eye-piece ['aipi:s] oculair *o*, oogglas *o.*
eye-servant ['aisə:vənt] ogendienaar.
eye-service ['aisə:vis] ogendienst.
eyeshot ['aiʃɔt] in: *out of* ~, buiten gezichtsafstand.
eye-sight ['aisait] gezicht *o.*
eyesore ['aisɔ:] belediging voor 't oog; onooglijk iets; doorn in 't oog.

Drumming the Beating Heart is de derde elpee van het Engelse duo Martyn Bates en Peter Becker: Eyeless in Gaza. Hun geluid, zoals we dat van de vorige platen en ook van de flexi bij Vinyl nr. 12 kennen, is niet veranderd. Toch is Drumming the Beating Heart een flinke stap vooruit, met name wat betreft evenwichtigheid van het geboden materiaal. Een twaalftal nummers waarbinnen de onoverbrugbare kloof tussen het 'ik' en 'de ander/'het andere', centraal staat. Teksten vol regen, licht, lucht, schaduw, ongrijpbare herinneringen, weemoed en af en toe een glimpje hoop.
Martyns ruwe monotone, intense zang en de spaarzame orkestratie, waarvan meestal dreinende orgelthemaatjes of een rammelende slaggitaar de kern zijn, geven de muziek op Drumming the Beating Heart een ritueel, bijna religieus karakter. Eén lange bezwering van de angst die verbonden is met het onvermijdelijke alleen zijn.
Ik vind Drumming the Beating Heart een mooie plaat, hoewel het opheffen van de vervreemding al bij voorbaat tot mislukken gedoemd is: 'in all honesty/we/can never/touch completely/. . ./we realize/we are chasing/a face/in disguise'.
Martyn en Peter blijven proberen.
Harold Schellinckx

school-teacher ['sku:lti:tʃə] onderwijzer(es).
schooner ['sku:nə] ⚓ schoener.
schottische [ʃɔ'ti:ʃ] Schottisch [dans].
schriekback [y records] *mini-lp* tench
sciatica [sai'ætikə] ✝ ischias, heupjicht.
science ['saiəns] 1 wetenschap, kennis, kunde; 2 wis- en natuurkunde; 3 natuurwetenschap(pen); *with great* ~, 1 zeer kundig; 2 volgens de regelen der kunst.
scientific [saiən'tifik] wetenschappelijk.

Het is toch jammer dat de mini-elpee Tench van Shriek-back geen echt debuut is. Anders was de -natuurlijk wel wat ballerige- slogan 'meest hoopgevende nieuwe Engelse formatie van dit jaar' te slaken geweest. Maar hoe nieuw de naam Shriek-back ook is, en hoe werkelijk Tench het debuut mag wezen; twee van de drie leden van Shriekback hebben inmiddels teveel reputatie opgebouwd om nog 'nieuw' te heten. Toetsenbespeler Barry Andrews maakte deel uit van XTC in haar beginperiode, speelde in de League of Gentlemen -een formatie van Robert Fripp- en was ook eens toetsenbespeler bij Iggy Pop. Dave Allen was eenvoudigweg een paar jaar bassist van de Gang of Four. Carl Marsh -eens gitarist van een groep genaamd Out On Blue Six- is dan wel min of meer vers.
Een uitgewerkt imageconcept schijnt er gelukkig voor Shriekback nog niet te bestaan. Tench is dan ook geen plaat die voortkwam uit een duidelijk eenheidsbepalend grondidee. Tench is niet meer dan een excuus voor zes songs die haast alleen overeenkomen door een zeer hoog kwaliteitsniveau. Een resultaat van typisch Engels vakmanschap; verzorgd tot in de puntjes.
Zo is daar *Sex Hinkone*, gestructureerd door slechts één, en dan nog zacht aangeslagen piano-accoord, waartussen twee basgitaren (een scherpe 'funk' en een donkere 'reggae') en een spaarzaam drumstel een geraffineerde weg vinden. Elke keer duurt het lang voor de zangpartij komt. Een van de meest beheerste en uitgekiende zangpartijen die ik in tijden hoorde. Opeens blijkt er dan ook een verfijnde slaggitaar te zijn en een minimaal repeterend xylofoonweefsel. Sex Hinkone is een zeer gedistingeerde swing, een klassieker.
En zo knap zijn de andere vijf ook, al zijn ze allemaal anders. Want er is een goed verstopte ironische verwijzing naar The Bee Gees op te snuiven uit *Accretions Mothloop*, zij het dan dat deze hoge stemmetjes alle kanten op waaien en dit discoritme echt van binnenuit beweegt. Net zo stiekum heeft het orgel en de percussie in *A Kind Of Fascination* iets met de beginperiode van Santana, zij het op beschaafd Engels niveau. Maar *Here comes the handclap* is weer alleen een paar zeer rake tikken, een sublieme zanger alleen en opeens een stukje Satiepiano.
Joost Niemöller

bird('s)-nesting ['bə:d(z)nestiŋ] het zoeken en uithalen van vogelnesten.
biretta [bi'retə] *RK* baret.
birth [bə:θ] geboorte, afkomst; *give ~ to,* het leven schenken aan; *two at a ~,* twee tegelijk; *by ~,* van geboorte.
birthday ['bə:θdei] verjaardag, geboortedag; *~ honours,* onderscheidingen op 's Konings verjaardag verleend.
the birthday party [missing link/ 4 ad cad 207]*lp* junkyard.
birth-rate ['bə:θreit] geboortencijfer *o.*
birthright ['bə:θrait] geboorterecht *o.*

Verpakt in de lelijkste hoes van de afgelopen tijd verscheen de derde elpee van de Australische Birthday Party, Junkyard. Monster en muis, samengesteld uit afval, komen aanrijden in een junkmobiel. Een afschuwelijke collage.
De muziek van The Birthday Party knalt en scheurt echter als de vlammen die uit de acht uitlaten van dit mobiel komen. Zanger Nick Cave spuwt en braakt zijn gal bijna letterlijk over je heen. De teksten staan vol herhalingen en lijken uit zwarte magieboeken te zijn overgenomen. Een agressieve, maar de waarheid sprekende dronkaard doet ze tot ons komen.
Alles op de plaat sleept zich voort in een nauwelijks meer melodieus te noemen vorm, alleen het ritme is gedefiniëerd. Stront en afval, je bent aangekomen in het binnenste van de vuilnishoop. De gitaren knagen als ratten aan je en er blijft niets anders over dan te berusten in de ellende. Er is maar één manier om dat aan te kunnen, het tegemoet treden.
Daarom mis ik het enerverende dat deze schets in zich zou moeten dragen. Een optreden van deze band is een confrontatie met een stel als beesten tekeer gaande lijken. In eerlijkheid je leven terug te brengen tot wat er voor jou het wezen van is getuigt van een moed waar de meesten van ons zich niet aan zouden durven wagen. Dat is volgens mij de kracht van The Birthday Party. En die zul je per definitie niet kunnen vastleggen, want er is niets zo vluchtig als alcohol. Nick Cave gebeurt gewoon.
Gerard J. Walhof

---

blade [bleid] 1 spriet, halm; blad *o* [ook v. zaag &], bladschijf; lemmet *o,* kling, (scheer)mesje *o*; 2 F vent, type *o.*
blade-bone ['bleidboun] schouderblad *o.*
blaine l. reiniger [crepuscule twi 0 86]*lp* broken fingers.

Toen violist Blaine Reininger van de van oorsprong Amerikaanse maar tegenwoordig in België residerende formatie Tuxedomoon zo'n jaar geleden een bekend trendy Amsterdams nacht-establissement aan de Nieuwe Zijds verliet, werd hij het slachtoffer van een beroving, die hem in eerste instantie zijn portemonnaie kostte. Blaine liet dat niet op zich zitten en zette de achtervolging in. De daaropvolgende confrontatie kostte hem echter méér dan enkel z'n geld. Eén van zijn handen werd nagenoeg verbrijzeld, in ieder geval zodanig beschadigd dat de heren doktoren de nodige kunststukjes uit hebben moeten halen om er, met weglating van enkele stukjes bot, die hij onderweg naar het ziekenhuis verloren had, nog een min of meer acceptabel geheel van te maken. Een minder leuke ervaring, zeker als je je brood met je handen verdient. En dat doen muzikanten, toch?

Van Blaine Reininger verscheen kortgeleden op het Brusselse Crépuscule-label een solo-elpee met de toepasselijke titel *'Broken Fingers'*, waarop hij laat horen dat hij ondanks dit alles nog steeds een heftig stukje kan strijken, in het instrumentale *'Naral Hajj (Fake Arab from New Jersey)'*, bijvoorbeeld.
De meeste van Blaine's nummers werken met conventionele ritmebox/toetsen-basispatronen waaroverheen, voornamelijk door hemzelf, gezongen en gespeeld wordt. Violen, nog meer toetsen, soms tapefragmenten. Als geheel komt 'Broken Fingers' behoorlijk donkergekleurd, zwaar, over, met een dosis dramatiek, die met name in de teksten en zang/voordracht op mij vaak niet zo prettig overkomt: *'Broken fingers talk/they tell us what to do/ yes, I'll go out for a walk/it must be after two/Underneath grey Belgian skies/the ground is slick and wet/ there must be some place else to live/ I haven't found it yet.'*
De plaat staat bol van depressiviteit, melancholie en fatalisme, wat ook tot uitdrukking komt in Blaine's versie van Bowies *'Sons of the Silent Age'*. Een versie die door zijn extreme ingetogenheid alle kracht en de bereidheid tot vechten die uit het origineel spreekt volledig mist.
Ook komen nummers vaak niet verder dan een muzikaal idee dat neergezet wordt zonder dat hij dat daarna verder uitwerkt. Dit gemis aan structurele verdieping doet vermoeden dat 'Broken Fingers' een snel in elkaar gezet product is. Een serie impressies van de sfeer van momenten en daardoor zeker sympathiek. Maar wat moeten we er verder nou in godsnaam mee?
Harold Schellinckx

bill [bil] I *sb* bek, snavel ‖ hellebaard; snoeimes *o* ‖ rekening; wissel; ceel, lijst, programma *o*; aanplakbiljet *o,* strooibiljet *o*; ⚖ aanklacht, akte van beschuldiging; wetsontwerp *o*; *Am* bankbiljet *o*; *~ of entry,* douaneverklaring; *~ of exchange,* wissel(brief); *~ of fare,* spijslijst, menu *o* & *m*; *~ of fares,* vervoertarief *o*; *~ of lading,* cognossement *o*; *~ of mortality,* sterftelijst; *~ of rights,* statuut *o* voor mensenrechten, verklaring van de rechten van de mens; *~ of sale,* koopbrief; *~ of tonnage,* meetbrief; zie ook: *find* I & *ignore*; II *vt* (door biljetten) aankondigen, op 't programma zetten; met biljetten beplakken ‖ III *vi* in: *~ (and coo),* trekkebekken, minnekozen, elkaar aanhalen.
bill-board ['bilbɔ:d] aanplakbord *o.*
bill-broker ['bilbroukə] $ wisselmakelaar.
bill nelson [mercury whirl 3]*lp* the love that whirls (diary of a thinking heart).
billhook ['bilhuk] snoeimes *o.*
billiard-ball ['biljədbɔ:l] biljartbal.
billiards ['biljədz] biljart(spel) *o.*
billiard(s) table ['biljəd(z)teibl] biljart *o.*
Billingsgate ['biliŋzgeit, -git] vismarkt in Londen; gemene taal, scheldwoorden.
billion ['biljən] 1 biljoen *o*; 2 *Am* miljard *o.*
billionaire [biljə'nɛə] *Am* miljardair.
billow ['bilou] I *sb* baar, golf; ⊙ zee; II *vi* opzwellen, golven.
Billy ['bili] zie *Bill.*

Bill Nelson was, spelend bij Be Bop Deluxe in het begin der zeventiger jaren, de eerste kortharige gitaarheld. Zo markeert hij de geruisloze overgang van gitarist naar componist, van band naar solo.
In de laatstgenoemde hoedanigheid bracht hij in een jaar tijd drie elpees uit, waarvan de tweede, *The Cabinet of Doctor Caligari,* een soundtrack bij het gelijknamige toneelstuk is. De eerste, *Quit dreaming and get on the beam,* laat Nelson in de overgang horen. De frustratie van de als bonus bijgevoegde, eerder opgenomen *Sounding the ritual echo* staat in grillige tegenstelling met de vrolijke rockpop van Quit dreaming.
Ook deze keer is als bonus bij de eerste paar duizend exemplaren een elpee bijgevoegd. *La Belle et la Bête,* naar het gelijknamige boek van Madame Le Prince de Beaumont en de film van Jean Cocteau is geen somber synthesizer-experiment, maar (opnieuw) een synthesizersoundtrack bij het toneelstuk van The Yorkshire Actors Company. Romantische, helder geformuleerde melodielijnen, verwijzend naar Erik Satie, laten deze muziek ongetwijfeld een versterkend integraal onderdeel van het toneelstuk zijn. Arcadische muziek bij uitstek.
De tegenstelling tussen 'Quit dreaming' en 'Sounding the ritual echo' is op *The love that whirls* gesynthetiseerd. Tegelijkertijd bevat deze plaat een formule overeenkomst met zijn bonus. De positieve ervaring, gestoken in popvorm, want dat is 'The love that whirls' heeft als belangrijkste thema de beleving van de menselijke paring.
Het is altijd een wens van Nelson geweest het magische, het spirituele van de daad te vatten. Als muzikaal vormsymbool kiest hij hierbij voor de Japanse melodie. Binnen het gestelde kader zei hij hierover: 'Ik wil een plaat maken die klinkt als een sensuele Japanse aquarel'.
Deze verwantschap is dan ook terug te vinden in bijvoorbeeld het openingsnummer van de twaalf titels tellende plaat, *Empire of the senses,* naar het gelijknamige filmische portret der erotiek van de Japanse regisseur Nagisha Oshima. Bovendien vinden we Nelson terug op de hoes in het gezelschap van twee Japanse beelden.
The love that whirls is echter alles behalve een stijlexperiment. De oriëntaalse melodielijnen, waartoe we al een eerste aanzet kunnen vinden op Quit Dreaming in het nummer *Life runs out like sand,* zijn gevat in een strak arrangement van synthesizers, waarbij de minder prominente plaats van de gitaar opvalt. Een stevig westers ritme, al dan niet uit de machine afkomstig, vormt het bestek dat de muziek consumeerbaar maakt, met sfeertekeningen als het aan zijn vrouw opgedragen *Portrait of Jan* als tussendoortje. De produktie is loodzwaar. Je raadt het al, er is hier sprake van popmuziek.
Waar ik als man echter mee blijf zitten is de leegte na het klaarkomen. De momenten van ritmische beweging als in *Eros arriving,* afgewisseld met tedere liefkozing in *Echo in het eyes* zijn alleszins verheffend, maar de uiteindelijke bevruchting heeft niet plaatsgevonden. Ik geloof dat Bill Nelson nog lang niet impotent is. Maar werd aan het einde van de film de man niet op een ellendige manier van zijn geslacht ontdaan?
Gerard J. Walhof

variety company [və'raiətikʌmpəni] variëteitengezelschap *o*, variététroep.
variety entertainment [və'raiətientəteinmənt] variété-uitvoering.
variety hall [və'raiətihɔ:l] variététheater *o*.
variety show [və'raiətiʃou] variétévoorstelling.
various [grafika discs fi 1] four in one, volume 2.
varlet ['va:lit] 1 page, bediende; 2 schelm.
varmint ['va:mint] P zie *vermin*; *young ~!*, (kleine) deugniet!, rakker!

Het kersverse label Grafika Discs wil met deze elpee een staalkaart bieden van de nieuwe Brusselse elektronische muziek. *Four in One vol. 1* was een cassette met onder andere PseudoCode, Mécanique Végétale en Etat Brut. Deze plaat ligt in het (experimentele) verlengde van die cassette, maar bevat vier volledig nieuwe namen, wat bewijst dat de Brusselse scène enorm bewegend, maar vaak ook oppervlakkig vluchtig is. Opvallend is dat vele groepen werken binnen een bijna volledig identiek idioom, en dat verschillende namen wel eens dezelfde muzikanten schijnen te dekken.
Een gemeenschappelijk kenmerk is ook dat voor de Brusselse scène de begrippen avant-garde en mode hand in hand blijken te gaan. Subject is de meest opvallende groep op deze elpee. Op de Sandwichcassette *Insane Music for Insane People* had dit collectief ook al het nummer *Remember (Yoko)* staan, maar dat was duidelijk nog een creatie uit de beginfase. *I See You* haalt al een veel hoger niveau: een eentonig maar krachtig en aanstekelijk metalen ritme, ter ondersteuning van sterk melodieus vocaal werk. *Be Carefull* buit hetzelfde procédé uit, maar de eentonigheid gaat hier voor diepte. Een ronduit vervelend nummer.
Dance/Decadence klinkt echter wel voortreffelijk: elektrische piano, synthesizer, bas en percussie wisselen elkaar af in korte geluidsfragmenten, die tot een intrigerend geheel aan elkaar worden gekleefd, ook weer binnen een strak repetitief ritme. Op *The Happy House* contrasteert een zenuwachtig-gekke lach met een leuk luchtbellendeuntje. Een tegelijk ludieke en psychedelische combinatie, zoals enkele jaren geleden bijvoorbeeld de maffe groep Gong kon verwekken. De nadruk op metalig klinkende ritmes legt onvermijdelijk een band met het werk van andere Brusselse elektronica-fanaten zoals Kid Montana en Front 242 (vooral de laatste single), maar Subject verbleekt helemaal niet bij deze vergelijking, die trouwens ook opgaat voor de groep die de plaat afsluit, Bene Gesserit.
Bene Gesserit heeft reeds eerder een volledige cassettekant gevuld voor vrije radio FM Bruxel, en droeg twee nummers bij op de compilatie *Insane Music*. Ook hier weer worden we geconfronteerd met uitzonderlijk subtiele percussie, doorsneden met dubbelgelaagde synthesiservlagen. Een zware, donkere golving en meer schrille tonen creëren een contrast, waarbinnen een spanningsveld, een holle ruimte ontstaat, die voortreffelijk wordt ingevuld door de vrouwelijke vocalen.

American Orphan Girl en *Death is not betrayal* klinken minder lichtvoetig. De luchtige ondertoon maakt plaats voor een bevreemdende sfeer, die wel weer helemaal verdwijnt op *Kull Wahad*, een nummer dat het best kan worden omschreven als elektronische funk, een door de computer gestuurde Lavvi Ebbelsong. De Legendary Pink Dots en Glamour for Evening hebben op de eerste plaats een kwalijk riekende naam. Beide groepen maken volledig gelijkluidende muziek, die traag is, zoemend, brommend, veelvuldig gefilterd, rijkelijk aangedikt met echo- en andere effecten. Uiteindelijk mondt dat uit in een broeierig klimaat, dat eerder enerverend dan intrigerend overkomt, en dat in nummers als *Closet Kings* en *Monsieur Muscle* enkel nog als slijmerig kan worden omschreven. Beide groepen geven blijk van een gezochte, zorgvuldig georchestreerde decadentie, die alle artistieke kwaliteiten opoffert aan pedante klankencombinaties.
Jan Landuydt

porta
VERHUUR
van komplete GELUIDS- en LICHT-installaties, onderhoud van apparatuur, bouw van flightcases.

Huurprijzen van komplete sets, zoals b.v.:
- 18 kanaals - 2 x 1000 Watt P.A. (I.R. - J.B.L.) + 800 Watt monitors voor ..... fl. 450,-
- 24 kanaals - 2 x 3000 Watt P.A. (Kelsey - J.B.L.) + 18 into 6 - 1250 Watt monitors voor ..... fl. 950,-
- 18 kWatt Lichtshow voor fl. 200,-; in kombinatie met een geluidsinstallatie fl. 100,- !!
- Prijzen zijn exklusief b.t.w. en bediening. Er zijn natuurlijk nog vele andere kombinaties mogelijk.

Voor meer informatie: bel Frans Vink !!
02152 * 64655

Magic Bus
busretours: londonf135+bärlinf125+parisf80
liverpoolf175+münchenf150+hamburgf110+etc
kantoren: a'dam+r'dam+den haag+utrecht+etc

airworthy ['εəwə:ði] luchtwaardig.
airy ['εəri] (hoog) in de lucht, luchtig; ijl; *~ castles*, luchtkastelen.
des airs [cram 018] *12 inch* lunga notta
Aix-la-Chapelle ['eiksla:ʃæ'pel] Aken *o*.

Via het cosmopolitische label van Marc Hollander bereikt ons weer een product dat zijn wortels heeft in alle uithoeken van de wereld. Des Airs bestaat namelijk uit Bob Vanderbob, die in West-Afrika heeft gewoond, en in New York heeft samengewerkt met enkele prominente figuren uit de wereld van de nieuwe jazz (Carla Bley, Art Ensemble of Chicago), Cathérine Jauniaux, ex-lid van Aqsaq Maboul en The Work (de groep van ex-Henry Cow Tim Hodgkinson), en gespecialiseerd in Bulgaarse zang, Fanchon Nuyens en Stefan Karo, die het voorlopig bij wereldstad Brussel hebben gehouden.
Lunga Notte is dan ook een opmerkelijke plaat, waarop een duidelijk grootstedelijke atmosfeer wordt gecombineerd met een broeierig exotisch klimaat (des airs kan ook gelezen worden als désert, ofwel woestijn).
Karakteristiek is ook dat drie van de vier leden percussie-drums bespelen en dat de plaat bovendien mede werd geproduced door Alig van Family Fodder, de Britse groep die voor zijn totaalgeluid bijna uitsluitend op primitieve percussie beroep doet.
Om de band met Brussel nog losser te maken, werd één zijde opgenomen, te Londen, de andere te Hennuyères op het Ardense platteland, in samenwerking met Eric Faes, die thuishoort in het domein van de nieuwe Europese muziek (Univers Zero, Art Zoyd, e.d.).
Des Airs ontwerpt op deze plaat een nieuwe esthetiek, die stoelt op contrasten, zowel op stijlgebied (verwijzingen naar rock, maar ook naar cabaret), als in de botsing tussen het vocale werk van de vier leden. De uiteenlopende ingrediënten worden echter stevig aan elkaar geregen door de ritmische structuren, zodat het totaalgeluid een combinatie is van uiterlijke homogeniteit en interne spanningen, van zwoele sensualiteit en ongeremde drift.
Jan Landuydt

de fabriek [fabprod]*lp* schafttijdsam-
[new bulwark records and tapes]
cassette.
fabrieksarbeidster [-arbɛitstər] *v* woman factory-worker.
fabrieksbaas [fa.'bri.ksba.s] *m* foreman.
fabrieksgebouw [-gəbɔu] *o* factory-building
fabrieksgeheim [-gəhɛim] *o* trade secret.
fabrieksgoed [-gu.t] *o* manufactured goods.
fabrieksjongen [-jɔŋə(n)] *m* factory boy.
fabrieksmeisje [-mɛiʃə] *o* factory girl.

Ongeveer tegelijkertijd bracht De Fabriek een cassette en een eerste elpee uit. De cassette is de tweede in de serie Music for modern art exhibitions (zie voor de eerste, La nuova altea, Vinyl 14). Een cassette, waarop men dus een bepaalde vorm van minimale muziek zou verwachten. Zoiets staat de werknemers van De Fabriek dan ook op het lijf geschreven. Niet voor niets beschouwen zij mensen als Terry Riley en Philip Glass als hun grote voorbeelden.
Het resultaat hinkt een beetje op twee gedachten. Aan de ene kant worden er inderdaad conform de bedoelingen gedegen minimale muziekpatronen uitgespreid. Leeg, kaal en herhalend.
Aan de andere kant echter kan ik het gevoel niet onderdrukken, dat de ontdekking van een bepaald effekt en het eindeloos herhalen daarvan, toch wat te mager is.
Op de elpee is wat dat betreft wat verder gegaan. De ruwe experimenten worden niet zonder meer gepresenteerd, er is ook aandacht besteed aan de omkleding en invulling. Er ontstaan op die manier zelfs nummers. Uitschieters zijn *Spacepatrol* en zeer zeker *Barbara*. Dit laatse nummer bestaat uit een donker springend ritme bijgestaan door een tokkelend gitaartje. Op de achtergrond weven synthesizer en string een ijle geluidsdeken, terwijl een Wobble-trompet te pas en te onpas de orde komt verstoren.
Toch zijn ook op deze elpee stukken te vinden die alleen maar op een bepaald effekt drijven. Het lijkt erop of men er bang voor is, dat bij het maken van uitgewerkte nummers het experimentele en minimale karakter van de muziek verdwijnt, wat dan zou botsen met de doelstellingen van De Fabriek. Nummers als *Spacepatrol* en *Barbara* echter laten zien, dat die twee aspecten gemakkelijk behouden kunnen blijven, terwijl een verdere invulling de muziek alleen maar boeiender maakt.

De cassette is voor *f* 14,90 te bestellen bij New Bulwark Records & Tapes, Postbus 70, 7580 AB Losser. De elpee is te koop voor de zeer minimale prijs van *f* 10,- in winkels en bij Fabprod: De Rijpstraat 27, 8023 WB Zwolle.
Brian Dommisse

the singles [antler oo5]*lp* special single package.
single-hearted ['siŋgl'ha:tid] oprecht.
single-minded ['siŋgl'maindid] recht op zijn doel afgaand; oprecht.
singleness ['siŋglnis] 't enkel (alleen) zijn

Geen debuut, maar het vorige werk van The Singles viel weinig op tussen de rest van het Belgische aanbod, en terecht: de groep trachtte zich waar te maken binnen een plat pop-idioom ergens halverwege tussen de stijl van The Machines en die van Luna Twist. Weinig vernieuwend in elk geval. Op deze *Single Package* wordt een (geslaagde) poging ondernomen om daaraan iets te verhelpen. Misschien draagt het spelen van gewone rock'n'roll en zelfs balmuziek bij tot het ontwikkelen van een zekere instrumentale vaardigheid, die bij The Singles ontegensprekelijk aanwezig is.

Bovendien lijkt het erop dat ze eerst een hele reeks nepstijlen hebben uitgeprobeerd om te leren hoe het niet moet, en om een sterke eigen stijl te ontwikkelen. Op *The Last Dance* doen The Singles hun naam eer aan. Het is een voortreffelijk dansnummer, dat de gestileerde kracht bezit die zo eigen is aan de nieuwe Vlaamse muziek (Red Zebra, Siglo XX, TC Matic, . . .), en waarbij bas en drums een allesoverheersende rol spelen. Het ritme houdt hier het midden tussen bitsige funk en opgedreven reggae; het is een gestaag voortrollende impulsenreeks, die via de productie extra wordt aangedikt met handgeklap en andere accentuerende procédés.
Tussen die impulsen evolueren meer uitgerekte synthesizergolven, maar op de B-kant *The Last Dub* worden daar zoveel gaten in geslagen dat ze op hun beurt een puur ritmisch karakter krijgen. Die dubversie ontaardt niet in freakerige effektenjacht, maar legt op een brutale manier de robuuste structuur van het nummer bloot. Instrumentaal is de productie dus uiterst efficiënt, maar ze behandelt de vocalen op een te vlakke manier, wat het enige minpunt is van deze in een prachtige blauw-roze poster verpakte Special Single Package.
Jan Landuydt

andrew ['andru:] Andries, Andreas.
andre de saint-obin [ding dong disk
] *cassette* sound on sound.

Een ieder die zich een Revox bandrecorder heeft aangeschaft om op meer sporen zijn eigen orkestje te maken kan ik dit schoolvoorbeeld van harte aanraden. André heeft met veel geduld (uren en uren werk moeten er in zitten) zijn eigen popsongs zelf uitgevoerd. Een zeer professionele 46 minuten huisvlijt.
Er zijn ook bezwaren. Ten eerste de teksten die van de clichématigheid aan elkaar hangen en daardoor storend opvallen. Een fraze als *Keine Zukunft* kan natuurlijk niet en *Dance Till I Die* is ook al zoiets. De spreekwoordelijk slechte uitspraak doet dan de rest. Het tweede bezwaar is het al even spreekwoordelijke gebrek aan originaliteit. Het lijkt me dat André wat al te veel naar Snakefinger heeft geluisterd. Er zijn natuurlijk slechtere voorbeelden, maar met zo'n combinatie van arrangeertalent en technische perfectie is het gewoon jammer dat er niet meer in de richting van het onbekende wordt aangedurfd.
Genoeg gekankerd. Sound On Sound bevat muziek met ruimte, diepte en vooral compositorische kwaliteiten. Ritmeboxen, basgitaren, synthesizers en (vooral veel) gitaren zijn met veel gevoel voor klanknuance bij elkaar gezet. Zo groeit de Nederlandse cassettegang de kinderschoenen uit.
Joost Niemöller

DE KOER DANKT

alle leden en iedereen die actief aan het Koerleven hebben deelgenomen.

SUSPECT – FIVE OR SIX
EDDIE MAELOV & SUNSHINE PATTESON
MICK NESS – MARINE
GIRLS AT OUR BEST – RED CRAYOLA
NEON – SUPERCHARGE
THE GAP – OUR DAUGHTER'S WEDDING
THIOSANE – SOVIET SEX
PLUS INSTRUMENTS – VICE – NASMAK
MINNY POPS – MEKANIK KOMMANDO
METHOD ACTORS – BLAINE REININGER
THE PASSAGE – RICHARD STRANGE
FAD GADGET – THE RAINCOATS – TTL
BRIAN NICHOLLS – DARK RAVENS OF DANCE
THE SCABS – TANK OF DANZIG
NEUE SACHLICHKEIT – KAMELEON
MODERN ENGLISH – QUANDO-QUANGO
ALLEZ-ALLEZ – DREAM GIRLS
SCHLAFLOSE NACHTE – LUXOR FUNK
NECRONOMICON – BERLITZ – NEXDA
THE R.B.'S – YOUNG IRONY – ANOTHER
MININAL COMPACT-MONOTON-VIDZINE

De Koer opende op 17 april 1981

The best to all of you

ALLE INLICHTINGEN:
POSTBUS 5591 1007 AN AMSTERDAM
020/682255 OOK VOOR DE PROFESSIONELE ACHT SPOREN STUDIO VOOR DEMO EN 'EIGEN BEHEER' PRODUKTIES

WIBAUTSTRAAT 212 1091 GS AMSTERDAM

EXCLUSIVELY DISTRIBUTED BY ROUGH TRADE/BOU
DISQUE FOR THE BENELUX: GIST/LOVE AT FIRST
SIDE 7" WEEKEND/PAST MEETS PRESENT 7" RA
INCOATS/RUNNING AWAY 7" COSMETIC/NEW CO
MPLEXION 12" SCRITTI POLITTI/JACQUES D
ERRIDA 7" & 12" VIRGIN PRUNES/PAGAN L
OVE SONG 7" & 12" SOUNDTRACKS & HEAD
/RAIN RAIN RAIN 12" GO-BETWEENS/HAM
MER THE HAMMER 7" CHRIS AND COSEY/
TRANCE LP SWELL MAP
S/COLLISION TIME L
P GO-BETWEENS/SEN
D ME A LULLABY L
P SOWETO COMPIL
ATION LP LILLI
PUT/LILLIPUT
LP (UPCOMING)
PERE UBU/SO
NG OF THE
BAILING
MAN LP (U
PCOMING)
SCRITTI
POLITTI/S
ONGS TO REM
EMBER LP
(UPCOMING

DUTCH INDE
PENDENTS: HO
URS/COMPILAT
ION LP (PLURE
X) A BLAZER CO
LOUR 12" (PLURE
X) NASMAK/INDECE
NT EXPOSURE 5 & 6
CASS (PLUREX) NASM
AK/HEARTACHE BLOW U
P 12" (PLUREX)(UPCOM
ING) NEXDA 12" (PLURE
X) DAS WESEN/A WHO HAD
A HA HEART 12" (TORSO)
BERLITZ/DRAMA 7" (TORSO)
ALS JE HAAR MAAR GOED ZIT
(COMPILATION-PUNK) LP R. H
EILOO/IN TIMES OF PANIC 7"
OORWORMER (PUNK COMPILATION)
LP MINNY POPS LIVE (REISSUE)
(PLUREX) 7" MINNY POPS/DRASTIC
MEASURE (WITH FREE SINGLE)(PLUR
EX) LP H. SCHELLINX/A TWILIGHT S
MILE 7" A. DE ST. OBIN/SOUND OM
SOUND CASS VAN KAYE & IGNIT/
A SLIGHT DELAY CASS. MUZA
K FOR CRITICS CASS. DER
JUNGE HUND DOUBLE CA
SS. NEXDA/CARGO CU
LTUS 7"

VAN ZAKGELD NAAR SALARIS. WORDT 'T NIET TIJD VOOR 'N POSTGIROREKENING?

Je begint aan je eerste echte baan. En dat betekent dus ook je eerste echte salaris. Weet je trouwens al waar je 't op laat storten? Denk 'ns even aan Giroblauw, de kleur van je eigen postgirorekening. Gemakkelijk en gratis.

Je ontvangt er je salaris op, betaalt ermee en je kunt ermee sparen op een aparte renterekening.

Bovendien kun je, als je een postgirorekening hebt, girobetaalkaarten aanvragen. Daar kun je overal mee betalen, ook zonder 'n cent op zak.

Kortom, als je salaris gaat verdienen, is het tijd om de bon in te vullen en op te sturen.

Of je loopt even naar het postkantoor om meteen je eigen postgirorekening aan te vragen.

Open voor mij een postgirorekening. VIN-09

Naam _____

Voornamen (voluit) _____ M/V

Straat _____

Postcode/Plaats _____

Telefoonnummer _____

Geboortedatum _____

Zend bon in envelop zonder postzegel naar: Administratiekantoor postgiro/rijkspostspaarbank, postbus 99955, 8900 GA LEEUWARDEN.

postgiro · rijkspostspaarbank

GIROBLAUW PAST BIJ JOU.

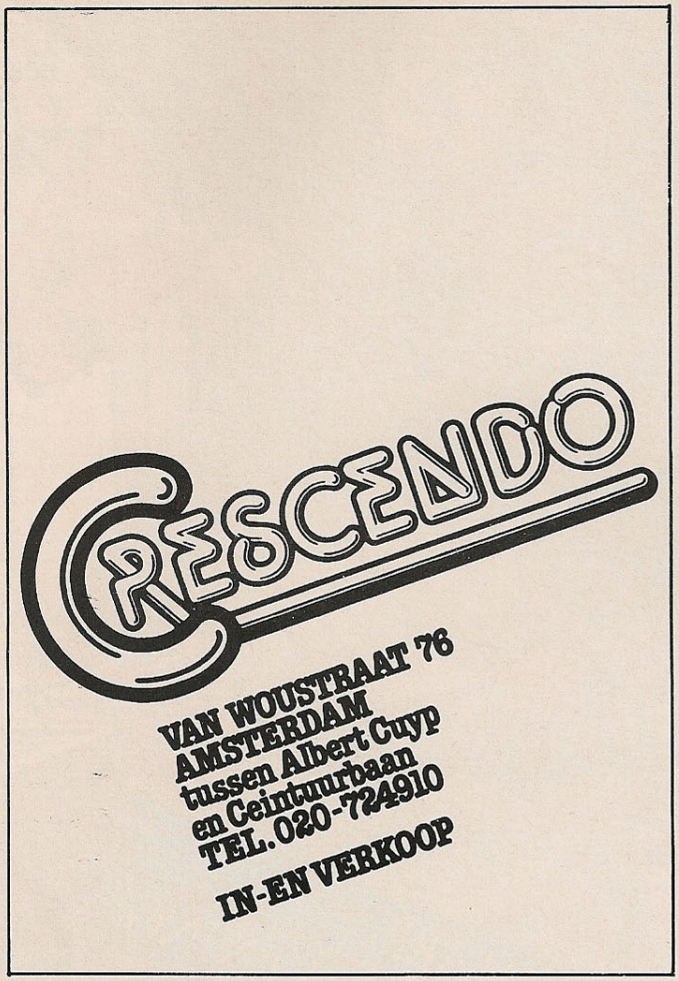
CRESCENDO
VAN WOUSTRAAT 76
AMSTERDAM
tussen Albert Cuyp
en Ceintuurbaan
TEL. 020-724910
IN-EN VERKOOP

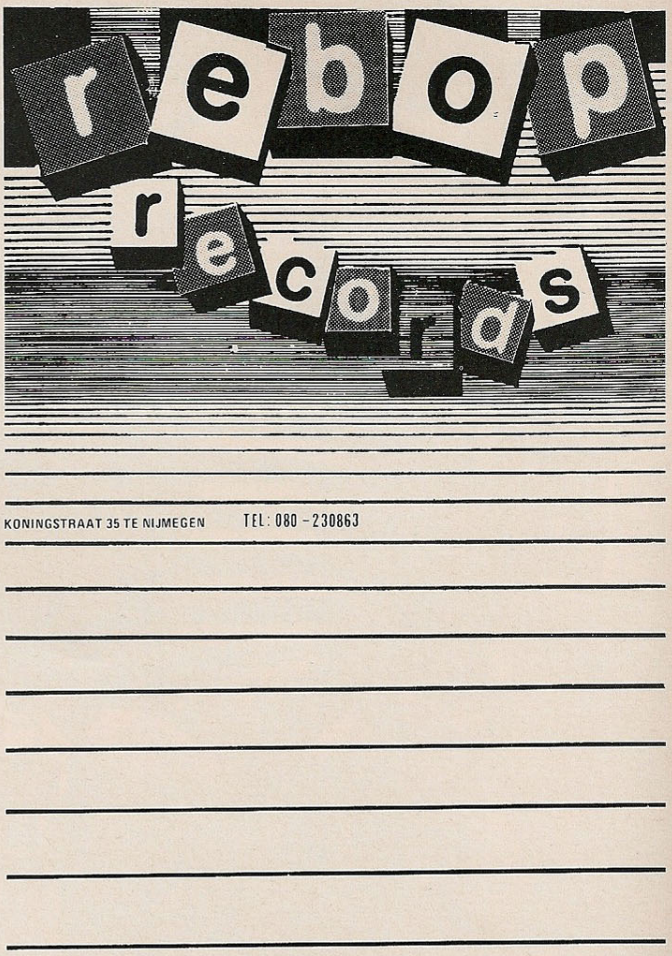
rebop
records
KONINGSTRAAT 35 TE NIJMEGEN
TEL: 080 - 230863

We're Moving Again
van 168 naar
RAF PLATEN
RIJNSTRAAT
111
RAF Platen - Rijnstraat 166 / 168 - Amsterdam - Tel: 020 - 445706
Binnenkort:
RAF Platen - Rijnstraat 111 - Amsterdam - Tel: 020 - 445706

TOTAAL VERNIEUWD

IEC I De meest verkochte cassette in Nederland. Geschikt voor elke recorder. FE of Normaal. Geruisloze bandloop. Verbeterde box. Sterk verbeterde elektro-acoustische eigenschappen.

IEC I Bandsoortschakeling: FE of Normaal. Geruisloze bandloop, verbeterde box en verbeterde elektro-acoustische eigenschappen. Ferro- topklasse: door IEC gekozen als wereldnorm.

IEC II De universele Hifi cassette, optimaal geschikt voor recorder met CrO_2-schakeling. Geruisloze bandloop, verbeterde box. Door IEC gekozen als wereldnorm.

IEC II Top-cassette-techniek, 8-voudige testwinnaar! Voor Hifi-apparatuur met CrO_2-schakeling. Geruisloze bandloop, verbeterde box.

OMDAT WE NOOIT HELEMAAL TEVREDEN ZIJN...

De turbulente wereld van audio. Wat vandaag „nieuw" is, heet morgen „achterhaald". Logisch, dat BASF zich geen pas-op-de-plaats gunt. Voor de toonaangevende fabrikant van cassettes is gelijke tred houden niet voldoende.

Ontwikkelingen vóór zijn. Dáár draait het om. Klopt: „We zijn nooit helemaal tevreden". Steeds op zoek naar zinvolle verbeteringen op het gebied van cassette-techniek.

We zijn 't verplicht aan onze klanten, verplicht aan onze reputatie als uitvinder van de magneetband.

FIRATO STANDNO. 10

Ted de Braak op de Firato; BASF-Audio en Video demonstratie

Kom naar stand 10 en overtuig uzelf: Een demonstratie die het verschil laat zien en horen. Hifi kenners zijn welkom en kunnen zich laten informeren over testuitslagen, en meetbare testmethoden, hoorbare verschillen. IEC-normering en andere nieuwe ontwikkelingen in het Hifi cassette-gebeuren.

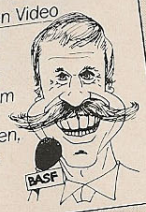

BASF

BASF Nederland B.V., Afd. Audio/Video, Kadestraat 1, 6811 CA Arnhem, Postbus 1019, 6801 MC Arnhem.

IEC International Electrotechnical Committee. Gefabriceerd volgens de internationaal geldende normen.

KAMIKAZE
50' en 60'er jaren kleding
KALVERSTRAAT 66 KALVERSHOF
TEL. 020 - 26 11 94 AMSTERDAM